

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU
NA ROKY 2023+**

Spracovateľ: Regionálna rozvojová agentúra Kysuce, 2023

OBSAH

ÚVOD	4
VÝZNAM PHSR	5
1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU 2023+	7
1.1 Charakteristika obce Vysoká nad Kysucou	8
1.2 Demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou	9
1.2.2 Prognóza demografického vývoja Slovenska	11
1.2.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou	12
1.2.4 Národnostná a náboženská štruktúra obce Vysoká nad Kysucou	18
1.3 Inovácie, podnikateľské prostredie, vzdelávanie, samospráva	19
1.3.1 Ekonomika a jej vývoj v obci Vysoká nad Kysucou	19
1.3.2 Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO okresu Čadca a obce Vysoká nad Kysucou	20
1.3.3 Trh práce a podmienky na podnikanie v obci Vysoká nad Kysucou	22
1.3.4 Školstvo na území obce	24
1.3.5 Samospráva obce Vysoká nad Kysucou	28
1.3.6 Prehľad kompetencií obecných úradov	28
1.3.7 Územné plánovanie obce Vysoká nad Kysucou	29
1.4 Životné prostredie	30
1.4.1 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery obce Vysoká nad Kysucou	30
1.4.2 Klimatické pomery	31
1.4.3 Hydrologické pomery na území obce Vysoká nad Kysucou	32
1.4.4 Flóra a fauna obce Vysoká nad Kysucou	33
1.4.5 Ochrana životného prostredia	34
1.4.6 Kvalita ovzdušia	36
1.4.7 Obehové hospodárstvo	37
1.5 Infraštruktúra	39
1.5.1 Dopravná infraštruktúra obce	39
1.5.2 Technická infraštruktúra	42
1.5.3 Vodovod na území obce	44
1.5.4 Kanalizačná sieť na území obce	45
1.5.5 Cintorín a cintorínske služby v obci Vysoká nad Kysucou	46
1.6 Sociálna stabilita	47
1.6.1 Sociálne služby na území obce	47
1.6.2 Bývanie a služby občanom obce	48
1.7 Identita a sebestačnosť	49
1.7.1 Kultúra na území obce	49

1.7.2 Cestovný ruch v obci	52
1.7.3 Šport a voľnočasové aktivity na území obce	55
1.7.4 Identita regiónu a regionálny produkcia	56
1.7.5 Združenia a spolky na území obce	56
1.8 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky	56
2. SWOT analýza	60
3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+	72
3.1 Strategická vízia obce Vysoká nad Kysucou	72
3.2 Vízie smerovania rozvoja obce Vysoká nad Kysucou 2023+	73
3.3 Programová časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ „Zoznam indikatívnych aktivít“	83
3.4 Realizačná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2023 +	105
3.5 Finančná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2023+	110

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2021 - 2027 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec, mesto nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. Je to programový dokument, spracovaný na základe zákona č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami sociálneho a ekonomického rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne, v súlade s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2022+ a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obce a mestá na roky 2014 – 2022.

VÝZNAM PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) obce Vysoká nad Kysucou 2023+, je základným výkonným a programovým dokumentom na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce a okolia. PHSR obce Vysoká nad Kysucou je motivované potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovaniach samosprávnych orgánov v snahe, čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja obce Vysoká nad Kysucou.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce,
- umožňuje partnerom spoluúčasť na programovaní, realizácii a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce.

A) Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. ,ktorý ukladá obciam (mestám) povinnosť spracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré obce a mestá nemajú peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

B) Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmieňovaná dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR daných obcí či miest.

C) Je nástrojom zachovávaní kontinuity rozvojových zámerov obce a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Účelom PHSR je vytvorenie rozvojového programu územia (obce, mesta), ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia a ktoré smerujú k uspokojovaniu potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií.

Obec Vysoká nad Kysucou má na svojom území značný potenciál a veľmi dobrú geografickú polohu s autonómnyim postavením. Má viacero silných stránok, ktoré už v tomto období vplývajú na jeho ďalší rozvoj.

V záujme ďalšieho postupu pri skvalitňovaní života v obci, je potrebné popísať ich súčasnú východiskovú pozíciu, analyzovať jednotlivé oblasti života, stanoviť možnosti a príležitosti, definovať strategickú víziu, zámery, ciele a konkrétne aktivity, ktoré v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte vytvoria podmienky na ďalší rozvoj obce Vysoká nad Kysucou.

V roku 2021 začalo nové programové obdobie Európskej únie, ktoré sa skončí v roku 2027. PHSR je nástrojom na plánovanie a prípravu územia pre využitie týchto externých zdrojov pre svoj rozvoj. V tomto programovom období môžu obce a ostatné subjekty využívať financovanie na **päť cieľov politiky súdržnosti**:

1. Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva;
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa;
3. Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna prepojitelnosť IKT;
4. Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.
5. Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2023 + stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a samosprávy. Na základe vytvoreného dokumentu je možné programovať územný a integrovaný rozvoj trvalo udržateľným spôsobom, pripraviť územie obce a budovať jeho kapacity pre absorpciu nových technológií, služieb a rôznych ponúk a príležitostí pre zvýšenie kvality života obyvateľov na území obce Vysoká nad Kysucou.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU 2023+

Obec Vysoká nad Kysucou, ležiaca v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce, patrí z administratívneho hľadiska do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Vzhľadom na svoju veľkosť, je obec Vysoká nad Kysucou úzko spätá so svojim okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nie je možné, aby obec Vysoká nad Kysucou poskytovala svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť vzhľadom na počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec Vysoká nad Kysucou, sa preto musí orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách. Avšak stále zostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov pre ich naplnenie. Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce Vysoká nad Kysucou, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, má mimoriadny vplyv na ekonomiku. Obec Vysoká nad Kysucou sa nachádza tam, kde sa stretáva Turzovská vrchovina s Javorníkmi, ktorá ako jedna z mála obcí skrýva vo svojom názve rieku, ktorá dala meno celému čarokrásnemu kraju. Obec Vysoká nad Kysucou sa hrdo hlási k svojej 400 ročnej kopaničiarskej tradícii a na jej základoch sa snaží vytvárať vyvíjajúce sa moderné vidiecke prostredie pre svojich obyvateľov.

Obec Vysoká nad Kysucou leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Z administratívneho hľadiska patrí do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Obec má spoločné hranice na západe s katastrom obce Makov, na severe hraničí s katastrálnym územím obce Korňa, na východe s mestom Turzovka a z južnej strany hraničí s obcou Veľké Rovné, ktorá patrí do okresu Bytča. Severozápadnú hranicu obce tvorí štátna hranica s Českou republikou, konkrétne moravská obec Bílá. Obec Vysoká nad Kysucou má vybudovanú komplexnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta II. triedy č. 487 Čadca - Turzovka - Makov, ktorá tvorí hlavnú dopravnú os v regióne Horných Kysúc. Zároveň tvorí spojnicu medzinárodných ciest I. triedy E 442 (I/18) Olomouc - Bytča - Žilina a E 75 (I/11) Ostrava - Čadca - Žilina. Obec má aj železničné prepojenie s mestom Čadca jednokolažovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka - Makov.

1.1 Charakteristika obce Vysoká nad Kysucou

Tam, kde sa stretáva Turzovská vrchovina s Javorníkmi, nachádza sa obec Vysoká nad Kysucou, ktorá ako jedna z mála obcí skrýva vo svojom názve rieku, ktorá dala meno celému čarokrásnemu kraju. Obec Vysoká nad Kysucou sa hrdo hlási k svojej 400 ročnej kopaničiarskej tradícii a na jej základoch sa snaží vytvárať vyvíjajúce sa moderné vidiecke prostredie pre svojich obyvateľov. Obec Vysoká nad Kysucou leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Z administratívneho hľadiska patrí do Žilinského kraja a okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Obec má spoločné hranice na západe s katastrom obce Makov, na severe hraničí s katastrálnym územím obce Korňa, na východe s mestom Turzovka a z južnej strany hraničí s obcou Veľké Rovné, ktorá patrí do okresu Bytča. Severozápadnú hranicu obce tvorí štátna hranica s Českou republikou, konkrétne moravská obec Bílá.

Kataster obce má rozlohu cca 43 870 416 m² a skladá sa z niekoľkých definovaných častí: Vysoká nad Kysucou, Vyšný Kelčov, Nižný Kelčov, Semeteš a z ďalších rozptýlených osád.

Tabuľka 1: Základná charakteristika obce Vysoká nad Kysucou v roku 2022

Obec	Vysoká nad Kysucou
Kód obce	509515
Názov okresu	Čadca
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSC obce	023 55
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1 619
Nad. výška v m n. m.	543 - 925,5
Celková výmera územia obce [m ²]	43 870 416
Počet obyv. obce	2 520
Hustota obyv. na km ²	57,78

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

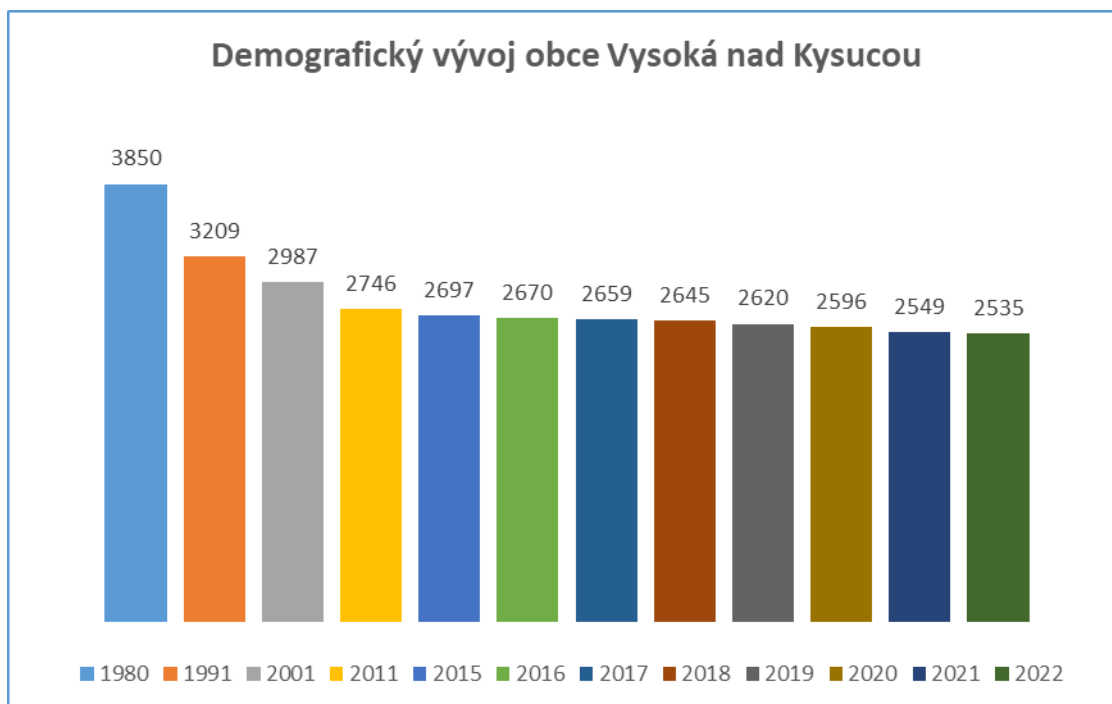
1.2 Demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou

Demografický vývoj významne ovplyvňuje fungovanie celej spoločnosti, preto sa štúdiu demografických procesov venuje veľká pozornosť. Kvalifikované rozhodovanie v oblasti ekonomiky, sociálnych vecí, zamestnanosti, školstva, zdravotníctva, bytovej výstavby sa nemôže zaobísť bez kvalifikovaných, vhodne štruktúrovaných, variantných a pohotových demografických informácií.

Význam demografických informácií zvyšuje súčasná spoločenská situácia, keď súčasťou spoločenských zmien sú aj zásadné zmeny v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Dôsledkom týchto zmien sú zmeny v prírastkoch a štruktúre obyvateľstva, mení sa aj štruktúra rodín a domácností.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra a počet obyvateľov každej obce predstavuje jeden z najdôležitejších aspektov rozvoja obce. Od počtu obyvateľstva závisí napr. výška podielových daní a taktiež spotreba po tovaroch a službách, čo ovplyvňuje podnikateľské prostredie v každej obci.

Obrázok 1: Demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obec Vysoká nad Kysucou sa svojou rozlohou a počtom obyvateľov radí medzi stredné obce. Na jej území v roku 2022 žilo 2 520 obyvateľov, z nich je 1 252 žien a 1 268 mužov,

čo predstavuje oproti roku 2001 pokles až o 467 obyvateľov, čo predstavuje pokles o viac ako 14%. Aktuálna hustota obyvateľstva v roku 2022 má mierne klesajúci charakter a dosiahla hodnotu 57,78 obyvateľov/km² oproti roku 2011, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 62,96 obyvateľov/km². Priemerný vek obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou dosiahol v roku 2001 hodnotu 37,66, v roku 2011 dosiahol hodnotu na úrovni 39,91 a v roku 2021 hodnotu 42,31. Tak ako v celej spoločnosti Slovenska aj tu sa prejavuje starnutie populácie.

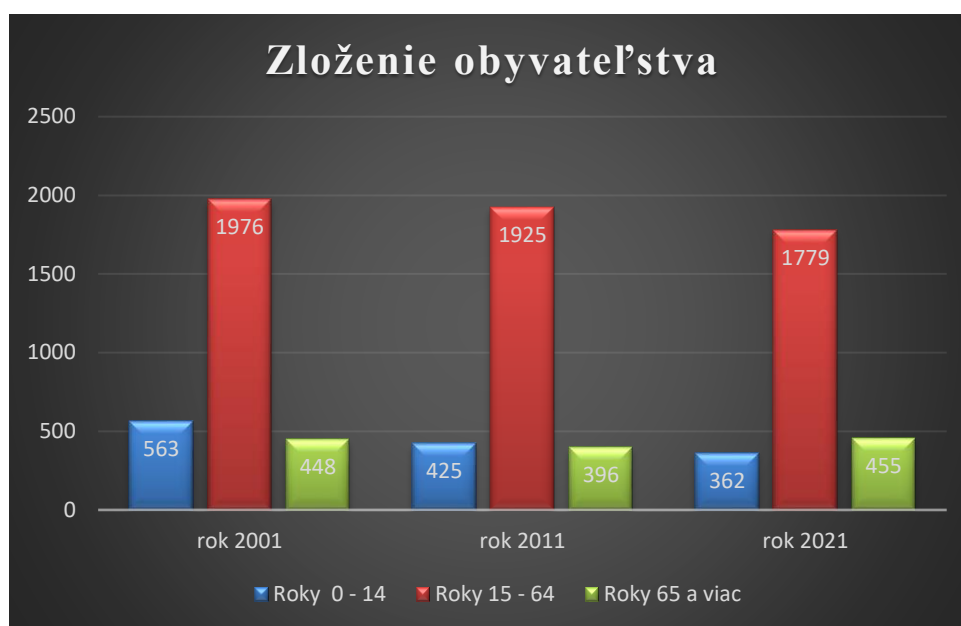
Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou má mierne klesajúci charakter.

Štruktúra obyvateľstva je jedným z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, ktorý poukazuje na zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých výberových kritérií. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií znamená rozdelenie štatistického súboru obyvateľstva v závislosti od veku na základe troch hlavných kritérií a to na vekové skupiny podľa produktivity, základné vekové skupiny podľa reprodukčnosti a hlavné vekové skupiny.

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku nie je priaznivý, pretože obec Vysoká nad Kysucou mala v roku 2021 vo svojej evidencii nižší počet detí do 14 rokov (13,94 %, t. j. 362 obyvateľov) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (17,52 %, t. j. 455 obyvateľov) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2021 zastúpení v obci v počte 68,52 %, t. j. 1779 obyvateľov. Trend je v tomto smere dlhodobo nepriaznivý. V Slovenskej republike bolo v roku 2021 zastúpených 66,55 % obyvateľov v produktívnom veku, 16,06 % v predproduktívnom veku a 17,39 % v poproduktívnom veku.

Obyvateľov v predproduktívnom veku v obci Vysoká nad Kysucou v roku 2011 bolo 15,47 %, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo len 13,94 %. Obyvateľov v produktívnom veku v roku 2011 bolo 70,10 %, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo 68,52 %. Kým v roku 2011 predstavoval počet obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou v poproduktívnom veku 14,42 %, v roku 2021 to bolo 17,52 %.

Rozdiel obyvateľov obce produktívneho veku v roku 2011 a 2021 bol 146 v neprospech roku 2021. V rozmedzí týchto rokov badáme neustály pokles obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v produktívnom veku. Kým v roku 2011 dosiahol index starnutia v obci hodnotu 93,18 % v roku 2021 klesol na hodnotu 127,32 %. Je to rýchlejšie starnutie ako priemer v rámci Slovenska. Index starnutia Slovenskej republiky v roku 2021 bol 108,27 %.

Obrázok 2: Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Vysoká nad Kysucou

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Analytické aj grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na celoslovenský trend, ktorý je daný nižším počtom detí v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom aj pre stabilnejší hospodársky vývoj v obci Vysoká nad Kysucou.

1.2.2 Prognóza demografického vývoja Slovenska

Neurčitosť vyplývajúca z individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľstva ako aj meniace sa a ťažko odhadnuteľné vonkajšie podmienky, vnášajú do procesu demografického prognózovania silný prvok neurčitosti. Preto aktuálnosť prognóz treba starostlivo sledovať a vyhodnocovať.

Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie. Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou

pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová až do konca prognózovaného obdobia, preto by sa počet obyvateľov mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,5 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete. Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti.

Rozdielny vývoj počtu obyvateľov a najmä ich štruktúry predstavujú jeden z kľúčových faktorov budúceho sociálno-ekonomického vývoja ŽSK a jeho okresov. Existujúce rozdiely v populačnom vývoji a s nimi súvisiace rozdiely v počte a najmä štruktúre regionálnych populácií sú nielen dôsledkom, ale aj jedným z hlavných faktorov pre formovanie disparít v sociálno-ekonomickom vývoji.

1.2.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ spracovanej v októbri 2013 Infostatom a údajov Štatistického úradu SR za rok 2021. Prognóza a dáta sú spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre obec Vysoká nad Kysucou používať údaje za okres Čadca a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja obce.

Pôrodnosť

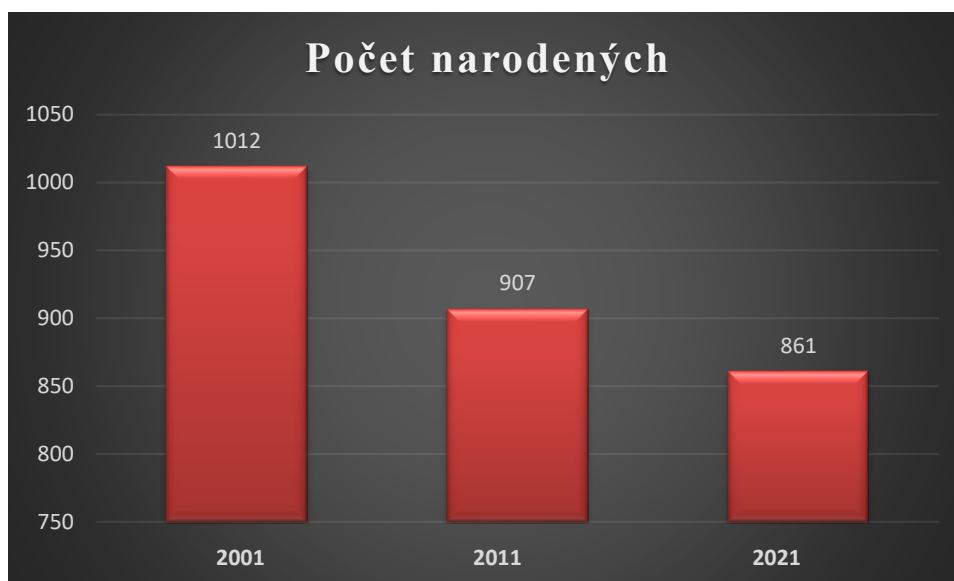
Reprodukčné správanie na Slovensku prechádza v posledných dvoch desaťročiach hlbokými, nezvratnými a historicky ojedinelými zmenami. Z pohľadu procesu plodnosti sme svedkami poklesu celkovej intenzity plodnosti pri súbežnom posune rodenia detí do vyššieho veku. Zároveň je preukázané dlhodobé pretrvávanie pomerne značných regionálnych rozdielov v intenzite a časovaní plodnosti.

Pôrodnosť v okrese Čadca má za ostatných 20 rokov pozvoľný klesajúci charakter. Pôrodnosť v okrese Žilina sa oproti začiatku storočia (2001) okolo roku 2011 sa zvýšila, ale od tohto roku už má ustálený klesajúci charakter.

Obec Vysoká nad Kysucou je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny - zhluk 3B (na základe zhlukovej analýzy)¹. Mestá a obce zaradené do zhluku 3B sa vyznačujú nízkou intenzitou plodnosti. Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Podskupinu 3B tvorí v rámci Slovenska desať okresov. Nevytvárajú tak kompaktnú oblasť, ale ide skôr o menej početné zhluky v rôznych oblastiach Slovenska (s výnimkou západu). Na severovýchode sú to okresy Bardejov, Svidník, Stropkov, na severe stredného Slovenska Čadca, Bytča a Kysucké Nové Mesto a na strednom Slovensku Poprad, Brezno a južnejšie Banská Štiavnica a Krupina. Z pohľadu charakteru plodnosti je tretia skupina asi najviac podobná celoslovenskému priemeru. Váha plodnosti žien do 25 rokov sa podľa posledných údajov z roku 2011 pohybovala na úrovni 24 - 27 % (priemer SR 25 %) a plodnosť žien vo veku 30 a viac rokov tvorila 41 - 45 % (priemer SR 45 %) z celkovej hodnoty úhrnej plodnosti. Priemerný vek pri prvom pôrode sa v roku 2011 pohyboval na úrovni približne 27 - 27,5 roka. V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti.

Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Vývoj plodnosti a prirodzený prírastok obcí je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu, kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Čadca, môžeme teda predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Vysoká nad Kysucou.

¹ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 21-26.

Obrázok 3: Počet narodených detí v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úmrtnosť

Hlavným znakom posledných dvoch desaťročí sa stalo kontinuálne predlžovanie dĺžky potenciálneho života, čo sa odzrkadlilo aj na regionálnej úrovni. Pri tvorbe zhlukov okresov z pohľadu procesu úmrtnosti sú zohľadnené nielen ukazovatele intenzity, ale aj charakteru samotného procesu (stredná dĺžka života pri narodení, v presnom veku 65 rokov, koeficient dojčenskej úmrtnosti, pravdepodobnosť prežitia medzi presným vekom 1 a 50, presným vekom 50 a 65 a presným vekom 65 a 85). Najlepšie úmrtnostné pomery nachádzame zhlukoch 1 a 2. A naopak najhoršie úmrtnostné charakteristiky (zhluk 4) majú dlhodobo okresy v takmer súvislom páse juhu Slovenska a u mužov aj na severe stredného Slovenska - okresy Bytča, Čadca, Námestovo a Kysucké Nové Mesto.

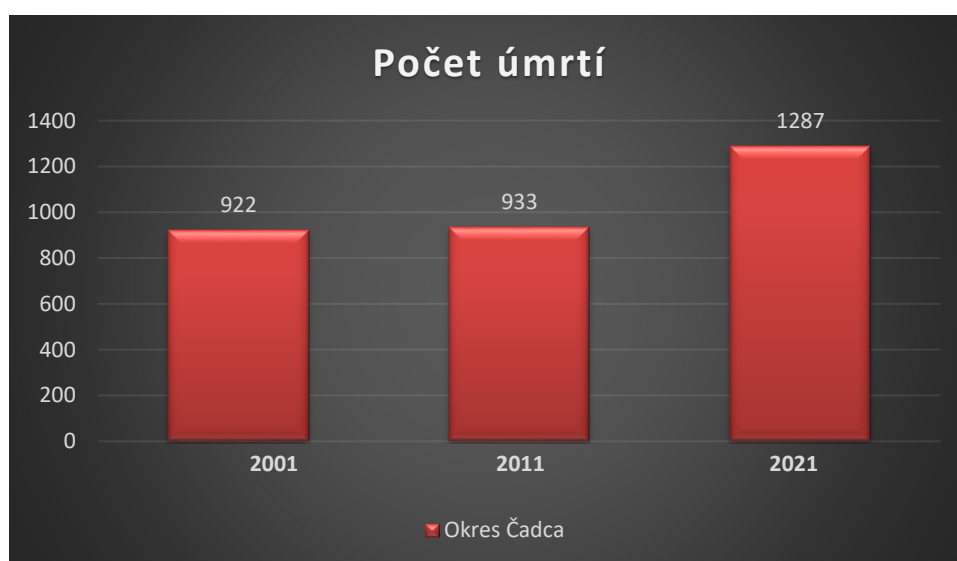
Obec Vysoká nad Kysucou je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradený do štvrtej skupiny.² Ide o súbor regiónov, ktoré sa vyznačujú dlhodobo najhoršími úmrtnostnými charakteristikami. Stredná dĺžka života pri narodení sa medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka. V presnom veku 65 rokov podľa posledných údajov majú muži šancu ešte prežiť 14,7 roku, čo je približne o 2,5 roka viac ako na začiatku 90. rokov.

Dojčenská úmrtnosť klesla z takmer 15 % na približne 5 %. Aj v tomto zhluku platí, že najväčšie zaostávanie z pohľadu hodnôt pravdepodobností prežitia nachádzame až vo vyššom veku (medzi presnými vekmi 50 a 65, resp. 65 a 85 rokov).

²Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 50.

U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa vo štvrtom zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila len o približne 3,5 roka a podľa posledných údajov dosahuje len niečo viac ako 79 rokov. Práve v tomto zhluku okresov nachádzame jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti. Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov dosiahla v roku 2012 stredná dĺžka života hodnotu približne 17,7 roku, čo je takmer o 2 roky menej ako ukazuje celoslovenský priemer.³ Z uvedeného vyplýva, že prognóza vývoja úmrtnosti má charakter zvyšovania veku a jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

Obrázok 4: Počet úmrtí v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Migrácia

Význam migrácie na regionálny populačný vývoj na Slovensku sa vo všeobecnosti zvyšuje. Prispieva k tomu pokles váhy prirodzeného pohybu a s ním súvisiacich prirodzených prírastkov. Z pohľadu vývojových trendov vnútornej migrácie sa ukazuje, že migračne ziskové okresy sa čoraz viac koncentrujú do západných regiónov Slovenska.

Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie obce Vysoká nad Kysucou definovaný podľa tzv. „migračného typu 7.“, ktorý tvoria okresy severného Slovenska (Čadca, Námestovo, KNM, Dolný Kubín, Žilina, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin). V súčasnosti dosahujú mierne migračné straty,

³Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 65.

pričom je predpoklad zmiernenia týchto strát, resp. mierneho migračného zisku. Predpokladá sa, že počas celého prognózovaného obdobia bude v obci naďalej pretrvávať pohyb obyvateľstva smerom aj von, čo sa v konečnom dôsledku prejaví miernymi migračnými stratami.

Obrázok 5: Počet vystáňovaných osôb z trvalého pobytu v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obrázok 6: Počet pristáňovaných osôb na trvalý pobyt v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obec Vysoká nad Kysucou a jej ekonomická budúcnosť závisí aj od schopnosti a vytvárania možností pre tvorbu nových pracovných miest či samo zamestnávania v rôznych oblastiach ekonomiky. Migrácia za prácou mimo obce a regiónu, do blízkeho okolia a jej rozsah

ovplyvňuje charakter osídlenia. Migrácia za prácou mimo obce (hlavne trvalá) zhoršuje celkový úbytok obyvateľstva v danej obci.

Zhodnotenie

Zmena vo vekovej štruktúre obyvateľstva predstavuje významný faktor, ktorý bude zásadným spôsobom ovplyvňovať rozvojový potenciál obce. Hlavné demografické trendy prejavujúce sa na celoštátnej úrovni, sú viditeľné aj na regionálnej úrovni. Prírastky obyvateľstva sa znižujú a obyvateľstvo starne - to je, v kraji pribudnú okresy s prirodzeným aj celkovým úbytkom obyvateľstva a zvýši sa priemerný vek obyvateľstva. Vývoj počtu a prírastku obyvateľstva nebude rovnomerný. Väčšina okresov ŽSK, okrem okresov Bytča, Námestovo a Trstená bude mať do roku 2035 prirodzený aj celkový úbytok obyvateľstva.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva ŽSK bude rovnomernejší. Zostarnú všetky okresy bez výnimky, aj keď intenzita populačného starnutia bude v jednotlivých okresoch rôzna - najmladším okresom bude okres Námestovo, najstarším okresom Trstená. Nepriaznivý trend je možné sledovať u vekovej štruktúry obyvateľstva, kde výrazne narastá počet obyvateľov vo veku nad 65 rokov, zatiaľ čo počet obyvateľov v produktívnom veku klesá. Obec Vysoká nad Kysucou poklesom obyvateľov v poproduktívnom veku kopíruje celoslovenský vývoj. Vývoj počtu obyvateľov v produktívnom veku (15 - 64) má v okresoch Čadca a Žilina dlhodobý pozvoľne klesajúci charakter. Naproti tomu vývoj počtu detí vo veku do 14 rokov v rokoch 2010 klesal, ale od roku 2017 zaznamenal mierne pozitívny trend, čo odzrkadľuje stúpajúcu kvalitu života. Uvedené súvisí s ďalším ukazovateľom sledujúcim demografické trendy, a to priemerný vek obyvateľov. Ten majú tieto dva okresy, tak ako na celom Slovensku stúpajúci charakter.

V obci Vysoká nad Kysucou v priebehu rokov 2015 – 2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2020 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu aplikovateľného aj na úroveň obce je potrebné prispôsobiť aj prístup obce Vysoká nad Kysucou k jej občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich

potreby a požiadavky. Preto by mala obec na základe prognózy pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jeho starnutím.

1.2.4 Národnostná a náboženská štruktúra obce Vysoká nad Kysucou

Z porovnania obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou podľa príslušnosti k národnostným skupinám v roku 2021 vyplýva, že najväčší počet obyvateľov je hlásiacich sa k slovenskej národnosti. Významný podiel obyvateľov sa hlási k národnosti českej a rómskej. Ďalej je tu zastúpenie obyvateľov s národnosťou nemeckou, rusínskou a inou.

Náboženským vyznaním rozumieme účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi alebo vzťah k nej. V obci Vysoká nad Kysucou z hľadiska náboženského vierovyznania absolútne prevláda rímskokatolícke náboženstvo s minimálnym zastúpením ostatných náboženstiev a značným podielom obyvateľov bez vyznania, až 5,7 %. K Rímskokatolíckej cirkvi sa hlási 86,66 % obyvateľov obce, čo je pokles oproti roku 2011, kedy RKC bola zastúpená 96,21 %. Z menších cirkví sú v obci najviac zastúpené: Gréckokatolícka cirkev, Evanjelická cirkev augsb. vyznania a Kresťanské zbory na Slovensku.

Tabuľka 2: Obyvatelia obce podľa vierovyznania v roku 2021

Obec Vysoká nad Kysucou	
Náboženské vyznanie	
Rímskokatolícka cirkev	2 234
Gréckokatolícka cirkev	22
Pravoslávna cirkev	1
Evanjelická cirkev augsb. vyznania	18
Reformovaná kresťanská cirkev	10
Cirkev československá husitská	0
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	3

Evanjelická cirkev metodistická	0
Kresťanské zbory	21
Židovská obec na Slovensku	0
Budhizmus	1
Islam	0
pohanstvo a prírodné duchovno	1
Ostatné nepresne určené kresťanské cirkvi	1
Iné	4
Nezistené	107

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

1.3 Inovácie, podnikateľské prostredie, vzdelávanie, samospráva

1.3.1 Ekonomika a jej vývoj v obci Vysoká nad Kysucou

Ekonomickú oblasť obce Vysoká nad Kysucou determinuje nastavenie rozpočtu obce, rozsah vlastných príjmov, ale aj ich schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov, či už štátnych alebo európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území obce. Ekonomiku obce Vysoká nad Kysucou a jej stav ovplyvňuje úroveň riadenia samosprávnych orgánov, ktoré podporujú podnikanie a zamestnanosť, cestovný ruch a celkový hospodársky rast, i aktuálny model regionálnej politiky VÚC. Ekonomická sila obyvateľov je daná prístupnosťou k zamestnaniu a priemernou výškou miezd v regióne.

V obci Vysoká nad Kysucou pôsobí niekoľko významných zamestnávateľov (v rámci okresu Čadca). Sú to najmä A & T Services, s. r. o., ELMS, s. r. o., K-TEN, s. r. o., HANNIBAL, s. r. o.

Tabuľka 3: Najvýznamnejšie podniky v okrese Čadca podľa počtu zamestnancov 2021

Názov	Počet zamestnancov	Činnosť
COOP Jednota Čadca, spotrebné družstvo	1000 - 1999	Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom
Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca	500 - 999	Činnosti nemocníc
Hanes Global Supply Chain Slovakia a.s.	500 - 999	Výroba pletených a háčkových pančúch
TI-Hanil Slovakia, s.r.o.	250 - 499	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá
Kysucké pekárne, a.s.	200 - 249	Výroba chleba, výroba čerstvého pečiva a koláčov
Eliastechs.r.o.	200 - 249	Subdodávateľ plastových dielov používaných pre časti interiérov ako aj exteriérov automobilov
JJ ELEKTRONIC, s.r.o.	150 - 199	Výroba montovaných elektronických dosiek

Zdroj: finsat.sk

Okrem hore uvedených zamestnávateľov v okrese Čadca obyvatelia obce Vysoká nad Kysucou dochádzajú do zamestnania najmä do žilinských firiem KIA Slovakia a Mobis Slovakia. Vysoká nad Kysucou je úzko prepojená (cez Semeteš a Veľké Rovné) aj

s hornopovažskou dolinou, niekoľko obyvateľov tak dochádza za prácou aj do podnikov v Bytči, Žiline a Považskej Bystrici. Podstatná časť obyvateľov cestuje za prácou do Českej republiky, najmä do Rožnova pod Radhoštěm, Zubří a Karolíny, kde nachádza lepšie pracovné aj platové podmienky.

1.3.2 Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO okresu Čadca a obce Vysoká nad Kysucou

V okrese Čadca v roku 2011 bola miera evidovanej nezamestnanosti 12,36 %. V tom roku bola miera evidovanej nezamestnanosti v Žilinskom kraji 11,91 % a na Slovensku 13,59 %. V okrese Čadca v roku 2021 bola však miera evidovanej nezamestnanosti už len 5,59 %. V danom roku bola miera evidovanej nezamestnanosti v Žilinskom kraji 5,32 % a na Slovensku 6,76 %. Miera evidovanej nezamestnanosti má v našom okrese klesajúci charakter, aj napriek čiastočnému zvýšeniu v roku 2020 (okres Čadca 6,95 %), čo bolo dôsledkom pandémie Covid 19.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Čadca dosahuje zhruba úroveň priemernej miery nezamestnanosti Žilinského kraja, ale je výrazne nižšia ako priemerná miera evidovanej nezamestnanosti v celej Slovenskej republike.

Do konca roku 2028 predpokladáme len malý pokles % miery evidovanej nezamestnanosti, nakoľko zloženie evidovaných nezamestnaných vykazuje veľký podiel nezamestnatelných osôb. Absolútny počet nezamestnaných sa v obci zníži z dôvodu, že sa zníži počet osôb v produktívnom veku a narastie počet osôb v poproduktívnom veku, čím dôjde k poklesu celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou.

Tabuľka 4: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou v rokoch 2011 - 2022

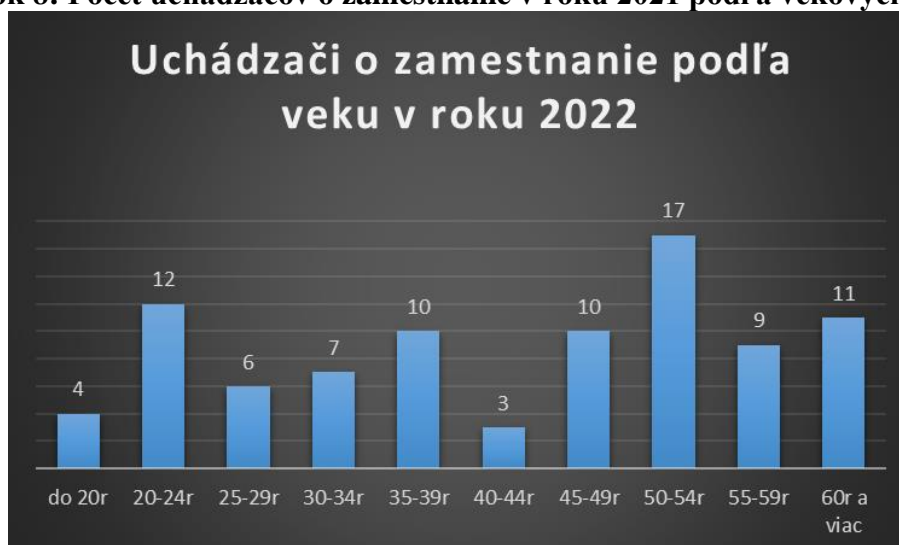
Obec Vysoká nad Kysucou	
Rok	Počet
2011	182
2012	225
2013	179
2014	144
2015	137
2016	103
2017	82
2018	81
2019	79
2020	99
2021	82
2022	89

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obrázok 7: Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou

Zdroj: UPSVaR

Na základe údajov z ÚPSVaR a ŠÚ SR o počte nezamestnaných v obci Vysoká nad Kysucou jednoznačne vidno vývoj počtu nezamestnaných. V poslednej dekáde bol najväčší počet nezamestnaných v roku 2012 ako dozvuk finančnej krízy z roku 2008. Od toho roku sa počet nezamestnaných znižoval až v roku 2019 dosiahol hranicu, pod ktorú by zníženie išlo iba o minimálnu hodnotu. Rok 2020 a 2021 vykazuje mierny nárast počtu nezamestnaných z dôvodu pandémie Covid-19. Obec kopíruje vývojové trendy nezamestnanosti SR.

Obrázok 8: Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2021 podľa vekových skupín

Zdroj: UPSVaR

Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2021 zohľadňuje rozloženie počtu uchádzačov najmä v ohrozených skupinách, a to medzi absolventmi (20 až 24 rokov) a medzi staršími vekovými skupinami (50 až 59 rokov).

1.3.3 Trh práce a podmienky na podnikanie v obci Vysoká nad Kysucou

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú jednotlivci uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.

Podnikateľským prostredím môžeme označiť všetko, čo obklopuje a ovplyvňuje podnikateľské subjekty. Je to prostredie, ktoré je prepojené s prostredím konkurenčným. Podnikateľské prostredie je ovplyvnené hospodárskymi, politickými, inštitucionálnymi, právnymi, technologickými, sociálnymi a etickými podmienkami, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, čiže proces formovania podnikateľských subjektov a vykonávanie ich podnikateľskej činnosti.

Ekonomika regiónu Kysuce je sústredená najmä v mestách a ich okolí v línii rozvojových osí. Z hľadiska počtu podnikov na tisíc obyvateľov nedosahuje región Kysúc priemer Žilinského samosprávneho kraja, viac sa k nemu približuje okres Čadca. Nadpriemerný počet podnikov nad tisíc obyvateľov voči Žilinskému samosprávnemu kraju je v stavebníctve. Situovanie regiónu na rozvojovej osi prvej úrovne tiež dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu má tiež strojársky priemysel. Najväčší zamestnávatelia majú naviazanú svoju výrobu najmä na subdodávky pre automobilový priemysel. Počty podnikov v odvetví odborné, vedecké a technické činnosti nedosahujú priemer kraja. V regióne nemá sídlo žiadna vysoká škola, čo limituje potenciál pre rozvoj výskumu a inovácií. Veľkostne ide najmä o malé a stredné podnikateľské subjekty.

Na území obce pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj jeho obyvatelia. Obyvatelia obce Vysoká nad Kysucou pôsobia najmä v odvetviach stavebníctva, strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby a tranzitnej prepravy, gastronómické služby, obchod. Podnikateľské prostredie je teda tvorené veľmi rôznorodo, prevažne malými a strednými podnikmi, v rámci možností, ktoré ponúka daný mikroregión. Ekonomická situácia v obci sa zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia daného mikroregiónu, nie však priamo ekonomiky obce.

Aj keď miestne podnikateľské subjekty v rámci daného územia zamestnávajú viacerých obyvateľov, ich stav vôbec nepostačuje na absorbovanie miestnej ponuky pracovných síl.

Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva z obce odchádza za prácou do okolitých obcí, či miest Čadca, Žilina, Bytča, Rožnov pod Radhoštem.

V okrese Čadca bola v roku 2010 priemerná nominálna mzda zamestnanca 611 EUR. V roku 2020 to bolo 1042 EUR. Čo bolo oproti priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v roku 2020 v ŽSK (1229 EUR) aj v SR (1324 EUR) menej.

Obrázok 9: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Čadca

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Voči priemeru ŽSK má okres Čadca percentuálne viac podnikov najmä v odvetviach stavebníctvo a veľkoobchod a maloobchod a mierne vyšší podiel tiež v priemyselnej výrobe, kým podiel odvetví pôdohospodárstva a odborných, vedeckých a technických činností je v okrese naopak percentuálne nižší, než je priemer kraja.

Tabuľka 5: Štruktúra zamestnancov podľa zamestnania v roku 2019

Okres	Celkom	Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci	Špecialisti	Technici a odborní pracovníci	Administratívni pracovníci
Čadca	18 333	542	542	1 997	991
Žilinský kraj	210 061	10 955	10 955	24 831	13 597

Okres	Pracovníci v službách a obchode	Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	Operátori a montéri strojov a zariadení	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
Čadca	2 758	31	1 231	1 931	1 933
Žilinský kraj	23 407	710	21 995	26 389	14 241

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

1.3.4 Školstvo na území obce

V obci Vysoká nad Kysucou je zastúpené základné a materské školstvo v dostatočnej miere, ktoré je potrebné len mierne modifikovať. Materská škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti obce.

Základná škola v obci Vysoká nad Kysucou bola slávnostne otvorená 16. septembra 1961. Pomenovanie Základná škola E. A. Cernana nesie po americkom kozmonautovi, ktorého starí rodičia pochádzajú z obce Vysoká nad Kysucou. Čestný názov bol základnej škole pridelený v roku 1994 pri druhej návšteve kozmonauta v obci. 1. január 1993 poznamenal dejiny školy vznik samostatného štátu - Slovenskej republiky.

V časti obce Vysoká nad Kysucou bola v roku 1973 zriadená Základná škola Horný Kelčov. Základná škola Horný Kelčov mala vysoký kredit aj pre bohatú mimoškolskú činnosť akou bol detský folklórny súbor Kelčovian, ktorý viedli manželka Kužmovci. Počet žiakov v tejto škole klesal a bol počas školského roka mierne pohyblivý z dôvodu migrácie detí z detského domova, ktorý sa nachádza tejto časti obce Vyšný Kelčov. V záujme konsolidácie verejných financií od 1. septembra 2014 bola ZŠ Horný Kelčov zrušená a jej žiaci začali navštevovať Základnú školu v centre obce Vysoká nad Kysucou alebo vo vedľajšej obci Makov.

Dňa 1. septembra 2014 bola obcou Vysoká nad Kysucou zriadená Základná škola s materskou školou E. A. Cernana. Súčasťou ZŠ s MŠ E. A. Cernana sú subjekty: Základná škola E. A. Cernana, Elokované pracovisko Vyšný Kelčov, Elokované pracovisko Ústredie, ŠKD Ústredie, ŠKD Vyšný Kelčov, ŠJ Ústredie a ŠJ Vyšný Kelčov.

V materskej škole bolo v roku 2020 zapísaných 71 detí a v roku 2021 zapísaných 69 detí. Vývoj ich počtu odpovedá demografickému vývoju v obci. V šk. roku 2022/2023 navštevovalo MŠ 79 detí, zaradených do 4 samostatných tried. Zápisu do 1. ročníka sa zúčastnilo 18 detí.

Materská škola Vysoká nad Kysucou je trojdielna. Dve triedy sú umiestnené v účelovej budove vo Vyskej nad Kysucou pri ZŠ s dobrými priestorovými podmienkami. Poskytujú deťom celodennú výchovu a vzdelávanie. Tretia trieda materskej školy - alokovaná, je umiestnená v areáli Základnej školy Horný Kelčov. Veľkosť a rozloženie jednotlivých tried a príslušných priestorov plne rešpektuje vekové osobitosti detí, poskytuje dostatok priestoru pre hravé edukačné aktivity. Každá trieda má zriadené estetické hravé a pracovné kútiky, ako aj priestor pre spoločné aktivity a hry detí. Materiálne vybavenie sa v rámci finančných možností neustále dopĺňa.

Súčasťou materskej školy je aj veľká záhrada s detským ihriskom. Vzdelávanie, ktoré zabezpečujú školské zariadenia prešlo výraznými zmenami, a to najmä vďaka úspešným projektom. V roku 2010 bola rekonštruovaná a modernizovaná budova MŠ v centre obce. Kapacita Materskej školy je takmer každoročne naplnená. Jej bránami za jej existenciu prešlo mnoho detí. Po prenesení kompetencií v oblasti školstva a fiškálnej decentralizácie je povinnosťou obce Vysoká nad Kysucou riešiť mnohé otázky zabezpečenia financovania a prevádzky Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana, vrátane rekonštrukcií a údržby, ako aj jej alokovaných pracovísk v miestnej časti obce Vysoká nad Kysucou Horný Kelčov.

Základná škola je plno organizovaná a v školskom roku 2021/2022 ju navštevuje 194 žiakov, v školskom roku 2022/2023 ju navštevovalo 199 žiakov. Vnútorne sa člení na I. a II. stupeň, pričom počet tried na I. stupni je 5 tried a na II. stupni 5 tried. Súčasťou Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana je aj žiacka knižnica. Žiaci Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana využívajú Centrum voľného času, ktoré ponúka 13 krúžkov, ktoré navštevuje 198 žiakov. Školský klub tvoria 3 triedy so 75 žiakmi.

Súčasná budova základnej školy je postavená v centre obce pri miestnej komunikácii v rozľahlom školskom areáli s množstvom zelene. Jej učebne, pracovne a ďalšie priestory sú umiestnené v jednej budove. Budova ZŠ E. A. Cernana prešla rekonštrukciou, kde sa odstraňoval havarijný stav. V rokoch 2011 až 2013 tu bola vybudovaná nová strecha, vymenené okná, zrekonštruované toalety a v roku 2014 budova základnej školy dostala nový vzhľad vďaka novej izolačnej fasáde. V roku 2022-23 bola pri ZŠ postavená budova telocvične, ktorá dlhé roky tejto ZŠ chýbala.

Tabuľka 6: Školské zariadenia v obci Vysoká nad Kysucou v roku 2022

Obec Vysoká nad Kysucou	
Materské školy Alokované pracoviská	1
Materské školy - deti	79
Základné školy (1. - 4. roč.)	0
Základné školy (1. - 4. roč.) žiaci	0
Základné školy (1. - 9. roč.)	1
Základné školy (1. - 9. roč.) žiaci	199
Základné umelecké školy - štátne	0
Základné umelecké školy - žiaci	0

Obrázok 10: Vývoj počtu žiakov MŠ v obci Vysoká nad Kysucou

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

Obrázok 11: Vývoj počtu žiakov ZŠ v obci Vysoká nad Kysucou

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

Stredné školstvo nie je priamo na území obce zastúpené. Študenti dochádzajú na stredné školy a gymnáziá najviac do Turzovky, Čadce a menej do Kysuckého Nového Mesta a Žiliny. Malá časť stredoškôľakov dochádza do školy do iného mesta na Slovensku a malá časť do miest v českom pohraničí.

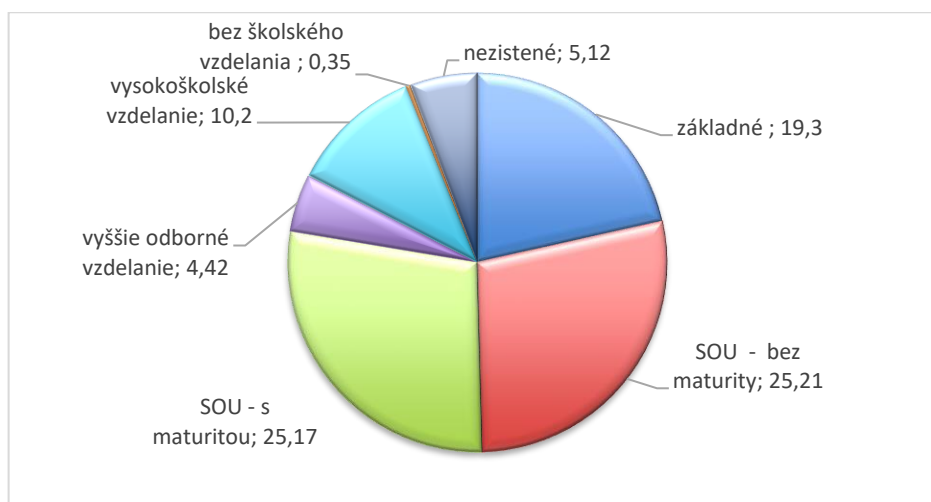
Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny. Vzdelanie dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo, či objaví, vymyslí a vytvorí v budúcnosti.

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v roku 2021, v porovnaní s rokom 2001 a 2011, je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov bez vzdelania (prirodzené vymieranie) a s dosiahnutým základným vzdelaním. Naopak, v roku 2021 bol v obci zrejmy nárast počtu obyvateľov s dosiahnutým učňovským vzdelaním bez maturity, úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, stredným odborným vzdelaním bez maturity a vysokoškolským vzdelaním. Vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva je zrejmy a spôsobený aj zmenou jeho hospodárskej štruktúry. V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky obce (Kysúc) hlboko zaostávajú v zastúpení vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

Tabuľka 7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v roku 2021

Obec	Vysoká nad Kysucou	
	Celkový počet	%
vzdelanie		
základné	499	19,36
stredné odborné (učňovské) - bez maturity	650	25,21
úplné stredné odborné - s maturitou	649	25,17
vyššie odborné vzdelanie	114	4,42
vysokoškolské vzdelanie	263	10,2
bez školského vzdelania	9	0,35
nezistené	132	5,12

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

Obrázok 12: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov Vysoká nad Kysucou roku 2021

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2021

1.3.5 Samospráva obce Vysoká nad Kysucou

Orgány obce tvorí starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkcia monokratická. Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách na štyri roky. Má samostatné a nezávislé postavenie, ktoré vyplýva zo zákona.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Obec Vysoká nad Kysucou má 9 poslancov.

V zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení môže obecné zastupiteľstvo zriadiť obecnú radu. Obecná rada je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Obec Vysoká nad Kysucou nemá zriadenú obecnú radu.

1.3.6 Prehľad kompetencií obecných úradov

Obce spravujú svoje teritórium na základe originálnych a prenesených kompetencií. Jedná sa o matriku, správu majetku, správu volieb, odpadové hospodárstvo, ochranu životného prostredia, sociálne záležitosti a ochranu detí, ochranu zdravia, školskú správu, bytovú politiku, starostlivosť o verejné priestranstvá, územné plánovanie, kultúru a šport. V súčasnosti obce časť svojej agendy prenášajú do on line priestoru pre elektronické spracovanie.

1.3.7 Územné plánovanie obce Vysoká nad Kysucou

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce. Určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi jeho trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností na jeho území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenia jeho trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Cieľom územného plánovania je prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia obce vytvárať predpoklady jeho trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia obce a chráni nezastavané územie. Orgány územného plánovania obce tak premietajú konkrétne zámery do územia a koordinujú ich verejné záujmy.

Výsledkom územného plánovania obce je územný plán. Územný plán je podmienkou získania finančnej podpory na rozvojové procesy a poskytuje isté záruky pre investičné činnosti. Z dôvodov požiadavky efektívneho využitia zdrojov býva možnosť získania dotácií a grantov podmienená existenciou územného plánu a hlavne obsahnutím daných zámerov v ňom.

Územný plán priťahuje súkromné investície a teda aj vo vzťahu k potenciálnym investorom je spracovaný územný plán signálom, že to samospráva so svojim rozvojom „myslí vážne“. Navyše, investičný vstup do územia s jasne stanovenými pravidlami, ktoré môže garantovať len územný plán, sa spája s omnoho menším rizikom.

Bez územného plánu je rozvoj každej samosprávy nekonceptný a zložitý. Rozvoj daného územia bez územného plánu prakticky nie je možný, a to nielen v rámci regiónov, ale hlavne v mestách a vo väčších obciach, ktorým spracovanie územného plánu nariaďuje zákon. Nahrádzanie plánu územným rozhodovaním je administratívne náročné a už vôbec nemožno pri použití tohto postupu hovoriť o konceptnom a efektívnom využívaní územia. Takto sa môže stať, že pozemky v atraktívnej lokalite obce sa zlým rozhodnutím využijú na nevhodné účely a stavby, ktoré budú hyzdiť prostredie alebo brániť jeho ďalšiemu rozvoju.

Obec Vysoká nad Kysucou sa riadi schváleným územným plánom z roku 2007 a jeho posledným dodatkom č. 1 z roku 2019.

1.4 Životné prostredie

1.4.1 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery obce Vysoká nad Kysucou

Kataster obce Vysoká nad Kysucou má rozlohu cca 43 870 416 m² a skladá sa zo štyroch hlavných územných častí Centrum, Horný Kelčov, Nižný Kelčov a Semeteš a z veľkého množstva rozptýlených horských osád a placov, ktoré sú pre túto obec typické. Nadmorská výška obce sa pohybuje v intervale od 543 m. n. m. (centrum obce) do 925,5 m. n. m. (Vrchtretina).

Katastrálne územie Vysoká nad Kysucou spadá do dvoch orografických celkov: Javorníkov a Turzovskej vrchoviny. Obidve pohoria sú vybudované tret'ohornými flyšovými horninami stredného až vrchného eocénu, tzv. zlínskymi vrstvami račianskej jednotky magurského flyšu. Tieto sú v podstate zložené z ílovcov a pieskovcov, ktoré sa striedajú v mocných súvrstviach v podobe predĺžených pásov. Sliezska jednotka má príkrovový charakter a je tvorená pieskovicami a ílovcami, pieskovce sú miestami hrubozrnné.

Prevažná časť obce je budovaná magurskou jednotkou, patriacou do vnútornej časti flyšového pásma. Zo štyroch nad sebou ležiacich čiastkových príkrovov sa na stavbe celých Kysúc podieľajú hlavne dva, predstavované jednotkami račianskou - tá zasahuje i na územie obce a bystrickou. Typickým znakom pre ňu sú mohutné pieskovcové polohy (vrstvy), ktoré sa výrazne odrazili aj na morfológii územia.

Geomorfologická tvárnosť územia obce Vysoká nad Kysucou odzrkadľuje jednak petrografické zloženie jednotlivých štruktúr územia, tektonickú stavbu i erózo-denudačné procesy, ktoré sa v tejto oblasti uplatňovali po ukončení alpínskeho vrásnenia až po súčasnosť. Územie obce, ktoré je budované flyšovým pásmom má hladko modelované tvary.

Podľa geomorfologického členenia patrí územie do podsústavy Karpát, provincie Vonkajšie Západné Karpaty a oblasti Slovensko - moravské Karpaty a Západné Beskydy. Petrografická stavba podnietila hornatinový a vrchovinový reliéf a reliéf erózných brázd. Tvary sú modelované hladko, dominujú pásma chrbtov, miestami rozčlenenými priečnymi dolinami. Medzi typické javy na Kysuciach patria zosuvy, vyskytujúce sa viac menej na celom území flyšového pásma. Najvyššou kótou katastrálneho územia obce je Vrchtretina (Javorníky) s výškou 925,5 m. n. m..

Rieka Kysuca, pretekajúca v západno-východnom smere rozčlenila územie obce na dve časti s jednou pozdĺžnou dolinou. Typické flyšové erózne brázdvy vytvorené miestnymi potokmi možno vidieť i v južnej časti obce, ktorú tvorí celok Javorníky. Medzi typické javy na

Kysuciach patria zosuvy, ktoré je možno vidieť v ktorejkoľvek časti obce. Medzi historické antropogénne tvary územia obce patria i tzv. medze, ktoré vznikli intenzívnym obhospodarovaním parciel vo vertikálne náročnom teréne. Časť z nich bola v čase kolektivizácie poľnohospodárstva rozoraná.

Pôdny kryt územia sa diferencuje najmä pod vplyvom klimatických a hydrologicko-substrátovo-geomorfologických pomerov. Klimatické pomery, predovšetkým pokles teploty vzduchu a pribúdanie zrážok s nadmorskou výškou, členia pôdny kryt zonálne. Vertikálna zonálnosť pôdneho krytu je typická pre všetky horské oblasti a prejavuje sa zákonitou zmenou pôdnych typov a subtypov od úpätia po vrcholové časti pohorí.

V rámci vertikálnej zonálnosti pôdneho krytu najnižšie pásmo tvoria nasýtené až nenasýtené hnedé lesné pôdy, ktoré siahajú zhruba do nadmorskej výšky 600 - 700 m. Vo vyšších polohách dominujú hnedé lesné pôdy nenasýtené. Hydrologické pomery ovplyvňujú formovanie pôdneho krytu, najmä na riečnych nivách, kde sa periodicky uplatňuje vplyv povodňových a poriečnych podzemných vôd. Podzemná voda ovplyvňuje trvalo pôdotvorný proces aj mimo riečnych nív, najmä v terénnych depresiách a v oblasti pramenísk.

Vplyvom veľkého množstva zrážok a nízkej priepustnosti podložia značná časť pôd má nepriaznivý vodný režim s dlhodobým alebo sezónnym prevlhčením a s výraznými znakmi procesov oglejenia. Typická je pre pôdy Kysúc skeletnosť. Z hľadiska stupňa skeletnosti môžeme pôdy zaradiť medzi stredne skeletnaté pôdy. Celková hĺbka pôdy v horských oblastiach je do 30 cm, v údolí je stredne hlboká s hĺbkou 30 - 100 cm.

1.4.2 Klimatické pomery

Základný vplyv na klimatické pomery v obci Vysoká nad Kysucou má geografická poloha, nadmorská výška a prevládajúce prúdenie vzduchu. Klímu výrazne ovplyvňuje dolinová poloha obce, výškové rozpätie medzi dnom obce a jej horskou obrubou a orientácia doliny v smere prevládajúcich vetrov. V horskej obrube obce pribúda oblačnosť. Osobitne charakteristické je klesanie teploty a pribúdanie množstva zrážok s výškou. Dno obce má naopak výraznejšie teplotné a zrážkové rozdiely medzi letným a zimným obdobím a vyznačuje sa veľkým počtom dní s teplotnou inverziou.

Klimaticky patrí územie obce do chladnej klimatickej oblasti (nad 600 m n. m.). Ubúdanie teploty s výškou udáva ročný teplotný gradient, ktorý v priemere dosahuje hodnotu 0,6°C na každých 100 m výšky. Maximum teploty v roku pripadá na júl a minimum na január. Priemerné

teploty najteplejšieho mesiaca (júla) sú 12 - 16 °C, najchladnejšieho mesiaca (január) do -7 °C. Dĺžka snehovej prikrývky je podľa nadmorskej výšky a expozície od 90 - 120 dní.

Celé územie Kysúc, a teda aj Vysokej nad Kysucou, vzhľadom na náveternú polohu patrí medzi tzv. „mokré kúty Slovenska“. Priemerný ročný úhrn zrážok je 800 - 900 mm, v najvyšších polohách Javorníkov dosahujú zrážky až 1 200 mm. Obdobie s nočnými prízemnými mrazíkmi sa začína v prvej polovici mesiaca október. V obci je najväčšia oblačnosť okolo 70 % v zime vplyvom častej hmly. Najmenšia oblačnosť je koncom leta a začiatkom jesene - 55 %. Oblačnosť vzrastá od septembra do decembra a potom klesá do augusta. Najväčší počet jasných dní je v auguste, minimum pripadá na mesiac október.

Zrážky majú zo všetkých klimatických prvkov najpremenlivejší charakter. Zrážok je dostatok a sú pomerne rovnomerne rozložené počas roka. Pomer medzi najsuchším a najvlhším mesiacom je 1:2. Miestne rozdiely v zrážkových úhrnoch vyplývajú z nadmorskej výšky a expozície voči prevládajúcemu smeru vetra. S výškou pribúda v priemere na každých 100 m 60 - 80 mm zrážok. Najvyššie denné úhrny zrážok sa najčastejšie vyskytujú v období letných búrok. Sú to výdatné lejaky, obyčajne sprevádzané elektrickými výbojmi a hrmením. Najvyššie denné úhrny zrážok sa najčastejšie vyskytujú v mesiacoch jún, júl a august. V zimnom období klesá výdatnosť zrážok, zrážky padajú prevažne v pevnom skupenstve a vytvárajú snehovú pokrývku. Prvé dni so snežením pripadajú priemerne na koniec mesiaca október, prípadne na začiatok mesiaca november. Posledné dni so snežením sa môžu v obci vyskytnúť ešte koncom apríla, resp. začiatkom mája. Dĺžka obdobia so snehovou pokrývkou závisí najmä od nadmorskej výšky. Snehová pokrývka trvá 90 dní, v horskej obrube sa v priemere sneh udržuje až 110 dní, pričom maximálnu výšku dosahuje v januári. Výška aj dĺžka snehovej pokrývky sa v dôsledku globálneho otepľovania a klimatických zmien znižuje.

Vietor patrí medzi najdôležitejšie klimatické prvky, lebo je „nosiťom počasia“. Veterné pomery sú podmienené jednak všeobecnou cirkuláciou ovzdušia, jednak orografickými pomermi. Oblasť je vcelku veterná, najviac veterných dní sa vyskytuje na jar, najmenej veterné je jesenné obdobie. Cez deň je najzriedkavejšie bezvetrie v prvých poludňajších hodinách a najčastejšie v nočných a skorých ranných hodinách.

1.4.3 Hydrologické pomery na území obce Vysoká nad Kysucou

Na území obce Vysoká nad Kysucou je najvýznamnejším vodným tokom rieka Kysuca, do ktorej sa vlievajú všetky menšie, či väčšie potoky v oblasti. Kysuca je typickou riekou v horskej oblasti so snehovo-dažďovým typom odtoku. Pramení pod vrchom Hričovce v

katastrálnom území obce Makov, vlieva sa do rieky Váh pri Žiline a patrí do úmoria Čierneho mora. Celková dĺžka toku je 66,6 km, plocha povodia je asi 1 053 km².

Najvýznamnejším prítokom rieky Kysuce v obci je Kelčovanka. Ďalšími prítokmi sú miestne potoky Varechovský potok, Škradňanský potok, Jedľovnícky potok, Janetkovský potok, Farský potok, Rekšovský potok a Gajdicovský potok. Sezónne sú zavodňované i tzv. jarky, ktoré slúžia na odvodnenie určitých plôch územia počas dažďov.

Na vodu sú najbohatšie mesiace marec a apríl a najmenej vody majú toky v septembri. Zreteľný pokles prietokov je aj v mesiaci január a zvýšenie v mesiacoch jún a júl. Takýto režim odtoku je charakteristický pre vyššie položené stredohorské oblasti Slovenska, medzi ktoré patrí aj povodie rieky Kysuce.

1.4.4 Flóra a fauna obce Vysoká nad Kysucou

Charakter rastlinstva je ovplyvnený geologickým podložím, ktoré vytvára podmienky najmä pre acidofilnú vegetáciu, pričom územie patrí do oblasti Západokarpatskej kveteny. Klíma a nadmorská výška ovplyvňujú vegetáciu vertikálne, v oblasti je podhorského až horského charakteru. Podľa fyto geografického členenia Slovenska patrí územie obce Vysoká nad Kysucou do oblasti Západobeskydskej flóry.

Lesy tvoria krásny prírodný rámeč obce Vysoká nad Kysucou priam volajú turistov i cyklistov, alebo dokonca lyžiarov na bežkách, zdolať ich oblú hrebene. Väčšinu územia obce Vysoká nad Kysucou pokrývali v minulosti bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, pričom lesnatosť bola takmer 100%, a to do nadmorskej výšky takmer 800 m n. m.. V súčasnosti najväčšiu plochu z lesných spoločenstiev zaberajú nepôvodné smrečiny. To sa pri výsadbe nových lesných spoločenstiev po ťažbe mení. Sadia sa zmiešané lesné porasty. Krovinová etáž v lesoch nie je vyvinutá, prípadne sú zastúpené ojedinele druhy ako napr. zemolez obyčajný, ostružina malinová, ostružina krovitá, lieska obyčajná, trnka obyčajná a pod.. V bylinnej etáži rastú predovšetkým kyslomilné druhy smrečín ako napr. brusnica čučoriedková, pľúcnik tmavý, prvosenka vyššia, veternica hájna, jahoda obyčajná či slezinovka striedavolistá

Na území obce rastú viaceré chránené a vzácne druhy rastlín, s ktorými sa môžeme stretnúť najmä v lesoch a na podmáčaných lúkach. Z takýchto druhov rastlín tu patria napr. vstavač mužský, plavúň obyčajný, vemeník dvojlistý, kruštík širokolistý, bradáčik vajcovitý, prstnatec bazový, pavstavač hlavatý či prstnatec májový.

Priaznivé prírodné podmienky (najmä dostatok zrážok), veľké plošné zastúpenie lesov a dobrá zachovanosť niektorých lúk a pasienkov sú na území obce predpokladom pestrého

spektra rôznych druhov lesných i lúčnych húb. K najbežnejšie a najčastejšie zbieraným hriboom patrí hriab smrekový, suchohriab hnedý, kozák brezový, kozák osikový, hriab zrnito hlúbikový či masliak obyčajný.

Živočíšne spoločenstvá majú na území obce Vysoká nad Kysucou charakter Západokarpatskej podhorskej a horskej fauny. Na území obce teda dominujú lesné, lúčne a pasienkové spoločenstvá, ktoré osídľujú živočíšne druhy viazané na tieto biotopy. K pretváraniu týchto biotopov prispela najmä v poslednej dobe ľudská činnosť, ktorá mnohé pôvodné biotopy zničila, zmenila, alebo nahradila novými a živočíchy sa museli týmto zmenám prispôbiť. Na území obce sú zastúpené tieto biotopy: biotop lesov a krovín, biotop polí, lúk, pasienkov a kultúrnych polí, biotop stojatých a tečúcich vôd a biotop ľudských sídel.

Územie obce Vysoká nad Kysucou je o to významnejšie, že tvorí okrajovú hranicu rozšírenia mnohých vzácnych a chránených druhov živočíchov, medzi ktoré patria napr. mlok obyčajný, skokan hnedý, užovka obojková, vlk dravý, medveď hnedý, vydra riečna či rôzne druhy drobných zemných cicavcov.

1.4.5 Ochrana životného prostredia

Na území okresu Čadca sa nenachádza žiaden národný park. Na jeho území sa nachádza chránená krajinná oblasť Kysuce, ktorá v okrese Čadca pozostáva z dvoch samostatných častí, a to západnej Javorníckej a východnej Beskydskej. Do beskydskej časti malou mierou zasahuje aj Chránené vtáčie územie Malá Fatra, ktoré je súčasťou NP Malá Fatra a Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré je súčasťou Chránenej krajinej oblasti Horná Orava.

Na území okresu sa taktiež nachádza 16 maloplošných chránených území a 12 území európskeho významu. Celková plocha veľkoplošných chránených území je 552,10 km², čo je cca 72,6 % podiel na celkovej rozlohe okresu.

Tabuľka 8: Maloplošné chránené územia v okrese Čadca

Kategória	Názov chráneného územia	Stupeň ochrany	Celková	Výmera (ha)	
				Ochranné pásmo	Z toho v okrese
Maloplošné chránené územia v okrese Čadca					
NPR	Malý Polom, Veľká Rača, Veľký Javorník	5	413,05	281,77	197
PR	Hričovce, Klokočovské	5,4	84,71	-	-

	skálie, Klubinský potok, Polková, Veľký Polom, Zajačková lúka				
PP	Bukovský prameň, Korniansky ropný prameň, Megoňky, Vojtovský prameň, Vychylovské prahy, Vychylovské skálie	5,4	27,46	-	0,03
CHA	Chmúra	4	0,41	-	-
Spolu v okrese			525,63	281,77	197,03

Zdroj: SAŽP

Vďaka zachovalým prírodným, krajinárskym a estetickým hodnotám bolo neurbanizované územie Vysokej nad Kysucou začlenené do CHKO Kysuce. Účelom vyhlásenia je zveľaďovanie prírodných hodnôt a krajiny s rozptýlením osídlením, zabezpečenie optimálneho využívania územia so zreteľom na kultúrny, vedecký, vodohospodársky, ekonomický a zdravotno-rekreačný význam.

Pri zabezpečovaní primárnych a sekundárnych potrieb človeka veľmi často dochádza k narušeniu alebo k ničeniu prírody a celého životného prostredia. Človek nemá žiadne právo na ničenie diela, ktoré sám nevytvoril, má však povinnosť napraviť všetko to, čo za dlhé roky zničil, aby v dôsledku jeho konania nedošlo k ekologickej kríze, tzn. k extrémnemu stavu, pri ktorom dochádza k zrúteniu prírodných ekosystémov, k zlyhaniu zdrojov potravín, k vyčerpaniu zdrojov biosféry a nakoniec k zániku celých spoločenstiev vrátane človeka. Základnou úlohou obce a jeho obyvateľov z hľadiska zabezpečenia trvalej prosperity je doceliť vysokú kvalitu základných zložiek životného prostredia - ovzdušia, vody, pôdy, horninového prostredia a organizmov, čoho predpokladom je minimalizácia negatívnych vplyvov a garancia funkčných a efektívnych systémov na ich ochranu a využívanie, riadených štátnym i podnikateľským sektorom.

K vážnym poškodzovateľom životného prostredia patrí bez pochyb drastický úbytok lesných porastov, a to nielen na území obce, ale na celom území našej planéty. Tommá už dnes za následok nevyčísliteľné škody. Ťažba dreva zásadne mení krajinný ráz celej krajiny a aj samotné zloženie lesa. Ťažba dreva predstavuje nezvratný proces a zároveň jeden z najväznejších zásahov a vplyvov na životné prostredie. Prirodzený les sa nedá ničím nahradiť, a aj napriek tomu sa v ťažbe a devastácii lesov naďalej pokračuje. Pri súčasnom tempe ťažby drevnej hmoty spolu s nadmerným znečisťovaním ovzdušia môžu lesy úplne zmiznúť z povrchu Zeme už za 50 až 90 rokov - stav prinajmenej alarmujúci. S tým súvisí úbytok spodnej

vody, presušanie krajiny a nerovnomerne rozložená zrážková činnosť v území (striedanie dlhých suchých období s nárazovými búrkami). Porušenie malého vodného cyklu – nezadržanie vody v krajine „tam kde spadne“, bude mať pre obyvateľov planéty nenapraviteľné škody.

Kvalite životného prostredia neprispievajú chátrajúce hospodárske objekty, staré drevené prístavby a oplotenia, neupravené dvory, chátrajúce rodinné domy a veľké betónové plochy pre parkovanie aut v záhradách.

1.4.6 Kvalita ovzdušia

Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v zimnom období sú domácnosti, ktoré zabezpečujú svoje vykurovanie tuhými palivami. K devastácii životného prostredia prispievajú aj čierne skládky, nedoregulované vodné toky a samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike samotnej obce. Rozvinutím osvetly medzi občanmi sa časom môže zmeniť prístup k životnému prostrediu v rámci spomínanej obce.

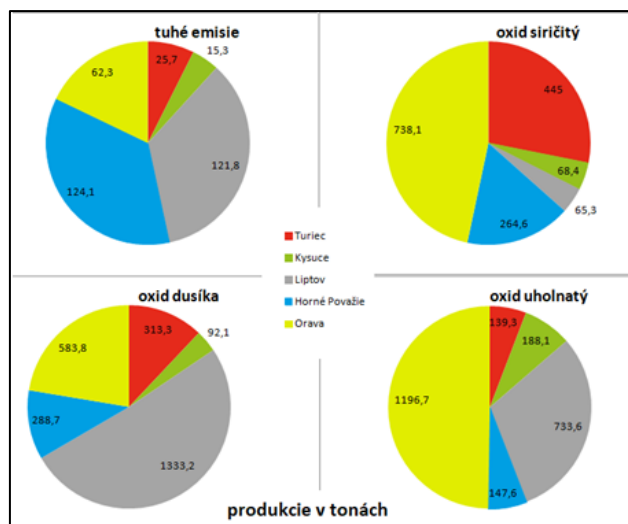
Obec Vysoká nad Kysucou leží mimo záujmov väčších priemyselných výrobcov. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že v katastrálnom území obce sa nenachádza veľký znečisťovateľ ovzdušia. V súčasnosti sa stav ovzdušia obce zlepšil, čo je zrejme i pohľadom - samosprávy najmä v zimnom období už nie sú pri pohľade z vyvýšeného miesta zahalené do smogového oblaku. Najväčšími lokálnymi znečisťovateľmi ovzdušia sú kotle na tuhé palivo v rodinných domoch.

Pripojenosť bytových jednotiek (IBV a HBV) na plyn je v obci 25,38 %. Veľa týchto bytov, hlavne v rodinných domoch využíva iný spôsob zabezpečenia tepla a teplej vody, najmä tuhé paliva. Kúrenie elektrickou energiou vyžíva 2,66 % bytov a primárne kúrenie tuhým palivom využíva až 60,77 % bytov. Do celkového množstva znečisťujúcich látok v ovzduší v obci výrazne prispieva presah z blízkych priemyselných a ťažobných oblastí z Poľska a Českej republiky.

Celkovo môžeme konštatovať, že stav ovzdušia v rámci obce je uspokojivý s tendenciou sústavného znižovania nežiaducich faktorov. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v zimnom období sú domácnosti, ktoré zabezpečujú svoje vykurovanie tuhými palivami. K devastácii životného prostredia prispievajú aj čierne skládky, nedoregulované vodné toky a samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike samotnej obce. Rozvinutím osvetly medzi občanmi sa časom môže zmeniť prístup k životnému prostrediu v rámci spomínanej obce.

Kvalite životného prostredia neprispievajú chátrajúce hospodárske objekty, staré drevené prístavby a oplotenia, neupravené dvory, chátrajúce rodinné domy a veľké betónové plochy pre parkovanie aut v záhradách.

Obrázok13: Emisie základných znečisťujúcich látok ŽK v roku 2018

Zdroj: *Datacube.statistics.sk, vlastné spracovanie, 2021*

Významným krokom v oblasti životného prostredia na území obce je potreba intenzívnejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, teda nefosílnych zdrojov energie, ktorých energetický potenciál sa trvalo obnovuje prírodnými procesmi alebo činnosťou ľudí. Ide o zdroje ako vodná energia, slnečná energia, veterná energia, geotermálna energia, biomasa vrátane všetkých produktov jej spracovania, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čističiek odpadových vôd či biometán.

I keď sa alternatívne zdroje energie využívajú čoraz viac, a pre ich využitie máme v čase globálnych energetických kríz ako aj vojny na Ukrajine veľa relevantných dôvodov, ale k ich výraznému masovejšiemu využívaniu zatiaľ nedošlo. Často sa pri alternatívnych zdrojov energie stretávame s mnohými problémami a prekážkami, ktoré stoja v ceste v ich zavádzaní, či zvýšení využiteľnosti ich dostupného potenciálu. V tomto období je možnosť získania rôznych dotácií pre zavedenie využitia alternatívnych zdrojov energie pre obce aj domácnosti.

1.4.7 Obchodné hospodárstvo

Obec Vysoká nad Kysucou uskutočňuje mnohé aktivity pre zabezpečenie zberu triedenia a skládkovania odpadov v území. Ku všetkým týmto aktivitám sa v poslednom období pridala nová výzva a to osвета v boji za nevytváranie odpadu.

Obec za jednu dekádu zvýšila množstvo vyzbieraného odpadu z roku 2001 do roku 2011 o 167,351 t. Za druhú dekádu sa zvýšilo množstvo vyzbieraného odpadu z roku 2011 do roku 2021 o 352,984 t. V prepočte na jedného obyvateľa sa zvýšilo množstvo odpadu za rok zo 114 kg/obyvateľa v roku 2001 na 271,27 kg/obyvateľa v roku 2011 (nárast o 138%) a na 315,8 kg/obyvateľa v roku 2021 (nárast o 277 %). Zaujímavý je pokles celkového vyzbieraného odpadu v obci Vysoká nad Kysucou v roku 2022, a to 305 kg/obyvateľa za rok.

Okrem zvýšenia samotného odpadu k tomu prispelo aj množstvo nových spôsobov zberu a množstvo edukačných aktivít vedúcich k zberu najmä separovaných komodít.

Tabuľka 9: Vývoj celkového objemu vyprodukovaného odpadu v obci

	2001	2011	2015	2021	2022
Celkovo v (t)	341,00	508,35	605,75	861,33	773,19
kg/obyv.	114,00	271,27	224,60	315,80	305,00

Zdroj: Zber údajov, obec VnK

Z celkového vyprodukovaného odpadu v obci roku 2001 bolo zmesového komunálneho odpadu (netriedeného) 78,85 %. V roku 2011 kleslo množstvo zmesového komunálneho odpadu na 63,03 % a v roku 2022 na 54,47 %. Teda množstvo vyseparovaného odpadu malo stúpajúci charakter. Je to veľmi pozitívny trend (množstvo separovaného odpadu v roku 2022 bolo 45,52%), ktorý treba do budúca ešte výrazne zlepšiť. V európskej rámcovej smernici o dopadoch je záväzok, aby členské štáty do 2020 recyklovali 50 % komunálneho odpadu.

Obec Vysoká nad Kysucou odváža zmesový komunálny odpad na skládku firmy Kysucká skládka odpadov (TKO Semeteš).

Tabuľka 10: Vývoj vyprodukovaného zmesového komunálneho odpadu v obci

	2001	2011	2015	2021	2022
Celkovo v (t)	256,00	408,33	410,24	471,18	421,20
kg/obyv.	85,16	148,70	152,10	184,84	167,14

Zdroj: Zber údajov, obec VnK

Ako príklad uvádzame prehľad množstva separovaného plastového odpadu v obci v priebehu 10 rokov. Množstvo vyseparovaného plastového odpadu má neustále zvyšujúcu sa tendenciu. V roku 2022 bol pokles množstva vyseparovaných plastov oproti roku 2021 o 2,16 t, čo bolo spôsobené najmä zavedením systému zálohovania plastových fľaš a hliníkových plechoviek. Treba ešte zaviesť edukačné aktivity k obmedzovaniu nadmernej spotreby plastov.

Tabuľka 11: Vývoj vyseparovaných plastov v obci Vysoká nad Kysucou

	2001	2011	2015	2021	2022
Celkovo v (t)	2,00	9,86	13,62	30,14	27,98
kg/obyv.	0,66	3,59	5,05	11,82	11,10

Zdroj: Zber údajov, obec VnK

Ďalším významným krokom v oblasti ochrany životného prostredia je realizácia mnohých aktivít na zvýšenie separácie a zhodnocovania odpadu. Triedený zber vracia druhotné suroviny späť do výrobného procesu, čo výrazne vplýva na ťažbu a získavanie prvotných surovín. V mnohých smeroch sa tak znižuje devastácia nových území ťažbou.

Zmenšenie objemu skládkovania a spaľovania odpadov pozitívne ovplyvňuje znečisťovanie životného prostredia, a tým aj celkovo spotrebu energie. Kompostovaním biologicky rozložiteľných odpadov môžeme získať kvalitné ekologické hnojivá.

1.5 Infraštruktúra

1.5.1 Dopravná infraštruktúra obce

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce či mesta. Je tvorená predovšetkým technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov obce, nakoľko determinuje vo významnej miere kvalitu ich života.

Obcou prechádza cesta II. triedy č. 487 Čadca - Turzovka - Makov, ktorá tvorí hlavnú dopravnú os v regióne Horných Kysúc. Zároveň tvorí spojnicu medzinárodných ciest I. triedy E 442 (I/18) Olomouc - Bytča - Žilina a E 75 (I/11) Ostrava - Čadca - Žilina. Okrem nich v obci sú cesty III. triedy č. 2022 Nižný Kelčov – Horný Kelčov v dĺžke 3,350 km sa pripája na cestu II/487 v časti Nižný Kelčov a cesta II. Triedy č. 541 cez Semeteš smerom na Bytču. Všetky 3 cestné komunikácie sú pod správou VÚC Žilina. Po štátnych cestách II. a III. triedy vedú linky autobusovej hromadnej dopravy (diaľkovej a prímestskej). Na území obce Vysoká nad Kysucou sa nachádza celkovo 16 zastávok autobusovej hromadnej dopravy.

Obec má aj železničné prepojenie s mestom Čadca jednokoľajovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka – Makov s dvoma zastávkami Vysoká nad Kysucou a Nižný Kelčov.

Obec má spracovaný pasport významných miestnych ciest z roku 2014. Obec má na svojom území cca 115 km miestnych ciest. Na dĺžke 68 km MC vykonáva obec zimnú údržbu. Mnohé z miestnych komunikácií nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec Vysoká nad Kysucou plánuje riešiť aj stav pešej dopravy. Neustále sa zvyšujúci nárast automobilovej dopravy na ceste II/487 totiž predstavuje priame riziko pre chodcov. Preto by bolo vhodné vybudovať jednostranný mimoúrovňový chodník a zvýšiť tak bezpečnosť chodcov.

Tabuľka 12: Cestná infraštruktúra v okrese Čadca v rokoch 2013 a 2021 (v km)

Okres Čadca	Rok 2013	Rok 2021
Cesty „E“ pre medzinárodnú premávku	32,132	30,906
Trasy „TEM“	31,871	33,139
Trasy „TEN-T“		32,251
Diaľnice	0,238	30,639
Rýchlostné cesty	0	0
Privádzače rýchlostných ciest	0	0
Cesty I. triedy	53,454	56,013
Cesty II. triedy	68,903	69,405
Cesty III. triedy	112,751	110,928

Zdroj:PHSR ŽSK 2021+

Okresom Čadca prechádza dopravný koridor základnej siete TEN-T, Balticko-jadranský koridor. Okresom Žilina prechádzajú dva dopravné koridory základnej siete TEN - T, Balticko-jadranský koridor a Koridor Rýn - Dunaj. Z hľadiska budúceho využitia polohového potenciálu je dôležitým faktorom jeho vhodné napojenie na diaľnicu D3 a modernizovanú železničnú sieť.

V okrese Čadca bolo v roku 2021 evidovaných 41 707 áut so spaľovacím motorom a 235 s elektrickým prípadne hybridným motorom. V okrese Žilina bolo v roku 2021 evidovaných 91 089 áut so spaľovacím motorom a 1086 s elektrickým prípadne hybridným motorom. V porovnaní počtu áut na jedného obyvateľa bolo v okrese Čadca 0,48 áut/obyvateľa, v okrese Žilina 0,57 áut/obyvateľ a v rámci celého Žilinského kraja to bolo 0,52 áut na obyvateľa v roku 2021.

Tabuľka 13: Počet osobných automobilov a motorových vozidiel evidovaných v okresoch CA a ZA marec 2021

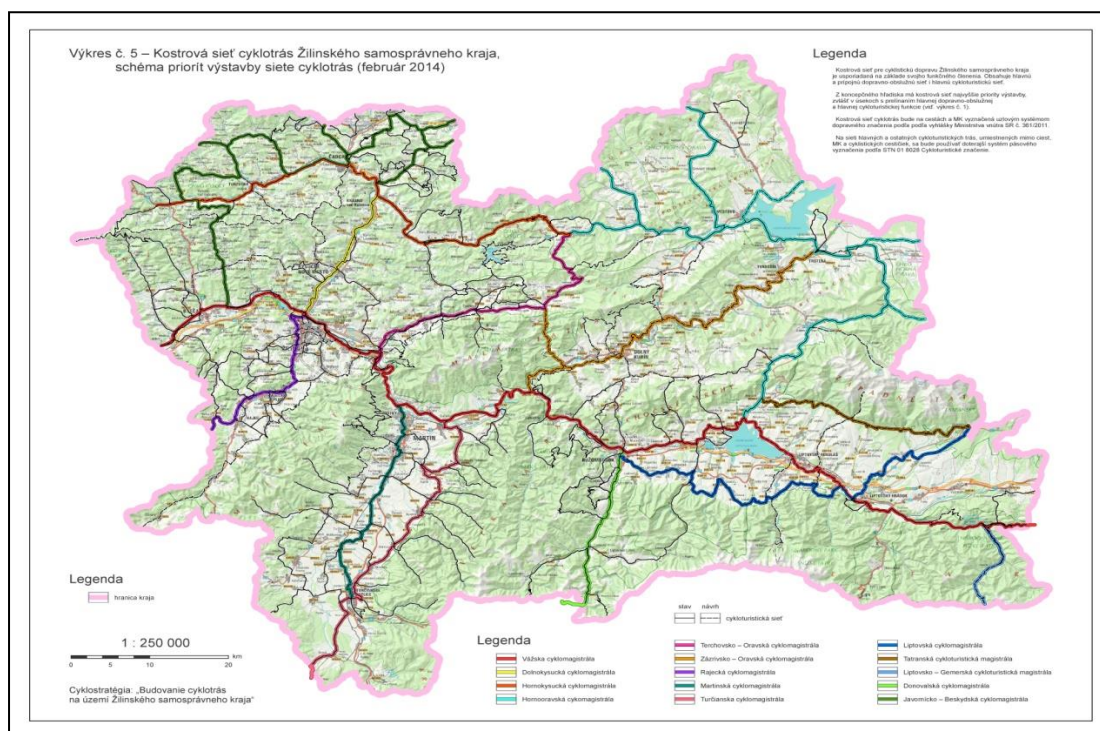
Okres/región	Spaľovací motor		elektr.+hybrid			koefspalovacie/e+h	
	Osobné	Motorové	Osobné	Nákladné	Motorové	Osobné	Motorové
ZA	72 816	91 089	1 082	4	1 086	67,00	84,00
CA	33 845	41 707	234	1	235	144,64	177,48
ŽSK	285 005	359 319	2 775	10	2 785	102,70	129,02

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Mnohé z miestnych komunikácií, ako sme už vyššie spomínali, nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec plánuje v jednotlivých častiach obce riešiť aj stav pešej dopravy, nakoľko neustále sa zvyšujúci nárast automobilovej dopravy predstavuje priame riziko pre chodcov.

V Žilinskom kraji je vyznačených vyše 2500 km cykloturistických trás, čo je zatiaľ najviac medzi kraji v SR. V súčasnosti nie sú v obci vybudované samostatné cyklocesty. Na realizácii tejto siete obce pracujú. V obci prebieha červeno značená turistická cyklotrasa - Cyklomagistrála.

Obec Vysoká nad Kysucou sa plánuje zapojiť do sústavy cyklocesty Strieborná Kysuca. Jej dobudovaním sa zvýši turistická atraktivita obce, regiónu, vytvoria sa príležitosti pre aktívny oddych, šport, ale aj zníži počet účastníkov cestnej premávky na štátnej ceste II/487.

Obrázok 14: Kostrová sieť cyklotrás ŽSK

Zdroj: ŽSK

1.5.2 Technická infraštruktúra

Elektrifikácia obce

Obec je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečuje Stredoslovenská energetika, a. s.. Rozvod elektrickej energie je technologicky riešený vzdušným káblovým systémom po betónových stĺpoch, ktorý zabezpečuje dodávku elektriny na štandardnej úrovni. V niektorých lokalitách dochádza k nežiaducemu poklesu napätia z dôvodu väčšej vzdialenosti od situovaných trafostaníc. Tento nedostatok sa musí riešiť výstavbou zahusťovacích trafostaníc, resp. osadzovaním väčších transformačných jednotiek. Z hľadiska prepojení energetických sústav Slovenska na európsku sieť je územie sídla dotknuté zámerom výstavby ZVN 2 x 400 kV.

Verejné osvetlenie v obci

Verejné osvetlenie je základným prvkom bezpečnosti v každej obci. V obci sa nachádza 15 rozvádzačov verejného osvetlenia (15 vetiev). Pri štátnych komunikáciách sa nachádza 197 svetelných bodov a obec plánuje doplniť ďalších 162 svetelných bodov. Popri miestnych cestách sa nachádza 223 svetelných bodov a plánujú doplniť ďalších 128.

Pošta, telekomunikačná sieť a miestny rozhlas na území obce

V obci Vysoká nad Kysucou je zriadená poštová prevádzka v priestoroch samostatnej budovy v centre obce. Prevádzka pošty zabezpečuje podávaciu službu a dodávanie zásielok poštovými doručovateľmi, organizačne patria pod Regionálne poštové centrum (RPC) Žilina.

Obec Vysoká nad Kysucou telefonicky prislúcha do primárnej oblasti Žilina. Obce sú pokryté cez verejných slovenských mobilných operátorov Orange Slovensko, Slovak Telekom a O2, ktorých počet sa rozrástol o ďalšieho mobilného operátora: 4ka. Pokrytie signálom telefónnych operátorov je dostatočné, okrem koncových osád v smere na štátne hranice. Vývoj služieb a technológií elektronických komunikácií smeruje k intenzívnejšiemu využívaniu internetových služieb aj v obci. Tento trend je však podmienený dostupnosťou používateľského obsahu a aplikácií, výkonnosťou sietí, šírkou pásma, rýchlosťami prístupu a úložnými kapacitami.

V súčasnosti je v obci zabezpečené káblová TV cez systém spoločnosti TES Media vzdušným káblovým systémom.

Miestny rozhlas je vedený vo všetkých častiach obce po drôte a v odľahlejších častiach vzdušným signálom. Počet častí s verejným rozhlasom je nutné rozšíriť. Rozhlasová ústredňa

je umiestnená v budove obecného úradu. Na území obce z časti prebehla a je naplánovaná ďalšia rekonštrukcia, modernizácia a doplnenie miestneho rozhlasu s využitím najmodernejších technológií.

Taktiež v snahe zvýšenia technickej úrovne miestneho rozhlasu, jeho adresnosti a hlásenej informácie či oznamu, obec v roku spustila službu odosielania hláseného oznamu formou SMS priamo do mobilného telefónu svojich občanov.

V ústredí obce sú namontované kamery s vysokým rozlíšením, ktoré monitorujú celý priestor námestia a detského ihriska s nepretržitým 24 hodinovým záznamom. Vďaka použitej technológii sú kamery schopné záznamu i v noci a dokonca aj pri vypnutom verejnom osvetlení, či pri prerušenej dodávke elektrickej energie.

Plynofikácia a výroba tepla v obci

Náročným cieľom, ktorý sa podarilo naplniť, bola plynofikácia, ktorá začala v roku 1999, pričom plynofikovaná je takmer celá Makovská dolina. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je totiž zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s..

Plynofikácia obce Vysoká nad Kysucou bola realizovaná v rokoch 1999-2003, a to v rámci stavby *VTL, RS, STL plynovod Turzovka - Vysoká nad Kysucou, Makov*. V obci Vysoká nad Kysucou sa nenachádza vysokotlakový rozvod plynu. Z regulačnej stanice v obci Vysoká nad Kysucou je budovaný stredotlakový rozvod plynu. V rámci vyššie uvedenej stavby bolo vybudované 3 300 m STL rozvodov o priemere D 110 a 250 m STL rozvodu o priemere D 90.

Obec je takmer celá plynofikovaná okrem časti Semeteš a Škradné. Z celkového počtu trvale obývaných bytov podľa SODB z roku 2021 bolo bytov napojených na plynové kúrenie iba 25,38 %. Počet domácnosti využívajúcich plyn na kúrenie je však značne nižší. Je to spôsobené vysokou cenou plynu a neistotou trhu a teda zmenou ich palivovej základne na staršie tuhé palivo alebo novšie elektrické a tepelné čerpadlá. Kúrenie tuhým palivom využíva v obci až 68,77 % domácností. Vykurovanie elektrickou energiou využíva 2,66 % domácností.

V rámci obce sú na plynofikáciu pripravené budovy obecného úradu, domu kultúry, ZŠ s MŠ a telocvičňa. Tieto plynové kotly a rozvody je nutné rekonštruovať alebo prejsť na alternatívne spôsoby vykurovania.

Tabuľka 14: Základné údaje o bytoch v obci Vysoká nad Kysucou v roku 2021

Obec Vysoká nad Kysucou		
Bytov spolu	1 316	
Vykurovanie: (počet / %)		
plyn	334	25,38 %
elektrina	35	2,66 %
pevné palivo	905	68,77 %
S vodovodom v byte: (počet /%)		
zo spoločného zdroja	635	48,25 %
z vlastného zdroja	528	40,12 %
mimo bytu	35	2,66 %
bez vodovodu	96	7,29 %
Byt s kanalizáciou: (počet/ %)		
prípojka na kanalizačnú sieť	350	27,82 %
domáca čistička odpadových vôd	9	0,72 %
Septik, žumpa	686	54,53 %
bez kanalizácie	197	15,66 %

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, SODB 2021

1.5.3 Vodovod na území obce

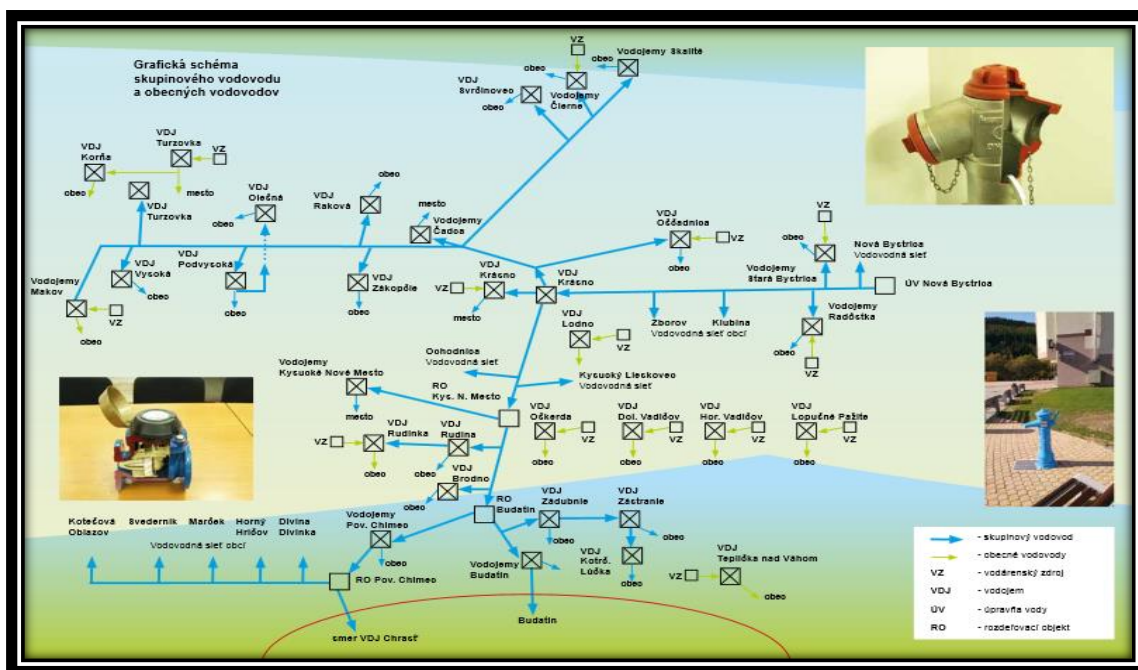
V obci Vysoká nad Kysucou je vybudovaná komplexná vodovodná sieť, avšak nájdu sa aj domácnosti, ktoré ako zdroj vody využívajú naďalej vlastné studne. To, že v obci Vysoká nad Kysucou je väčšina domácností napojená na verejný vodovod má výrazný vplyv aj na kvalitu života obyvateľov v nej žijúcich, ako aj pre prípadnú alokáciu firiem v obci, pre ktoré je dispozícia pitnej vody z verejnej vodovodnej siete nevyhnutnou podmienkou.

Trvalo to dlho - až v ére samostatnosti v roku 1999 sa obci podarilo uskutočniť vybudovať verejný vodovod. V roku 2011 prešiel pod správu SEVAK-u. Voda do obce je dopravovaná po trase skupinového vodovodu z vodárenského zdroja Nová Bystrica. Po trase z Novej Bystrice do Žiliny a Čadce sú na prírodné potrubie pripojené všetky mestá a obce. Celková dĺžka prírodného potrubia je takmer 58 km. Od roku 2010 sa pitná voda privádza prírodným potrubím do ďalších obcí Horných Kysúc - Raková, Zákopčie, Staškov, Olešná, Podvysoká, Dlhá nad Kysucou, Turzovka, Korňa, *Vysoká nad Kysucou*, Makov, Svrčinovec, Čierne, Skalité

v dĺžke 53 km. V časti obce Horný Kelčov sú domácnosti kvôli tlakovým pomerom zásobované zo susednej obce Makov. Tu je vybudovaný vodovod len po kostol, čo sa ukazuje ako nedostatočné.

V roku 2021 bolo na spoločný vodovod pripojených 48,25 % domácností z celkového počtu domácnosti 1 258 v obci. Vlastný zdroj využívalo 40,12 % domácností. Bez vodovodu je 7,29 % domácností.

Obrázok 15: Grafická schéma skupinového vodovodu a obecných vodovodov

Zdroj: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

V okrese Čadca a jeho okolí sa nachádzajú územia s významnou prirodzenou akumuláciou povrchových a podzemných vôd, čo dokladuje vyhlásená CHVO Beskydy a Javorníky, ktorá sa sčasti rozkladá aj na území okresu Čadca. Na území okresu sa tiež nachádza už spomínaná vodárenská nádrž Nová Bystrica s kapacitou 1030 l/s.

1.5.4 Kanalizačná sieť na území obce

Používanie kanalizácie na území Kysúc historicky siaha do 50. - 60. rokov dvadsiateho storočia. Z dostupných archívnych dokumentov vyplýva, že odpadové vody boli odvádzané z niekoľkých ulíc mesta Čadca do potoka Rieka a následne do rieky Kysuca, bez ich čistenia. Intenzívnejšie sa budovaní kanalizácie a čisteniu odpadových vôd začali kompetentní venovať po roku 1960.

Odkanalizovaniu a úrovni čistenia odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) obec venovala značnú pozornosť. V obci Vysoká nad Kysucou bola v roku 2010 dokončená výstavba kanalizačnej siete v rámci realizácie projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“. Nová úprava zákona o vodách totiž stanovuje povinnosť odvádzať odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických čističkách odpadových vôd - ČOV).

Obcou prechádza zberač Makov - Turzovka v celkovej dĺžke 17,6 km, počet ČSOV na tomto úseku je 8. Celková dĺžka kanalizačnej siete v obci Vysoká nad Kysucou je 10,6 km. Aj po uvedení tejto stavby do prevádzky ostáva naďalej mnoho domácností nenapojených na kanalizáciu sieť. Dobudovanie verejnej kanalizácie je nutné v Hornom Kelčove v časti od Urbana vyššie. Taktiež v ústredí pri ihrisku.

V roku 2021 bolo na verejnú kanalizačnú sieť pripojených 27,82 % domácností obce. Septik alebo žumpu využívalo 54,53 % domácností. Vlastnú čističku odpadových vôd malo iba 0,72 % domácností obce Vysoká nad Kysucou.

Tabuľka 15: Základné údaje o vybudovanej kanalizačnej sieti v obciach

Úseky kanalizačnej siete	dĺžka / km	počet ČSOV
Zberač Makov - Turzovka	17,6	8
Kanalizácia Makov	4,3	3
Kanalizácia Turzovka	31,5	4
Zberač Korňa - Turzovka	6,1	4
Kanalizácia Korňa	4,1	1
Zberač Klokočov - Turzovka	10,0	1
Kanalizácia Klokočov	2,8	0
Kanalizácia Vysoká nad Kysucou	10,6	1

Zdroj: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

1.5.5 Cintorín a cintorínske služby v obci Vysoká nad Kysucou

V obci Vysoká nad Kysucou sa nachádzajú 2 samostatné cintoríny. V centre obce a v časti Horný Kelčov. Na oboch cintorínoch sa nachádza dom smútku. Cintorín vo Vysokej nad Kysucou je potrebné rozšíriť o novú plochu. Obec tu plánuje vybudovať kolumbárium, ktoré dosiaľ v obci chýba. Cintorín v Hornom Kelčove je nutné majetkovo vysporiadať. Kapacita tohto cintorína je nateraz dostačujúca.

1.6 Sociálna stabilita

Sociálna charakteristika obce Vysoká nad Kysucou sa odvíja od sociálnej politiky štátu a regiónu, od štruktúry obyvateľstva, demografického vývoja, úrovne zamestnanosti a pracovných príležitostí v obci i v jej širšom okolí. Od toho závisí aj úroveň sociálnej odkázanosti niektorých skupín obyvateľstva. Sociálnu situáciu v obci Vysoká nad Kysucou koriguje výkon originálnych kompetencií miestnej samosprávy.

1.6.1 Sociálne služby na území obce

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Sociálne služby v rámci obce Vysoká nad Kysucou sú rozvinuté cez rôzne typy poskytovateľov sociálnych služieb so silnou angažovanosťou ŽSK v sociálnych službách aj v zdravotníctve v rámci celého okresu Čadca. Kostru sociálnych služieb v okrese Čadca zabezpečovaných pobytovou formou tvoria štyri zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, z toho tri domovy sociálnych služieb a zariadenia pre dospelých, jeden domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, ktorých objekty sa nachádzajú v Čadci, Čadci - Horelici, Čiernom, Vysokej nad Kysucou a Oščadnici.

Demografický potenciál obce Vysoká nad Kysucou vypovedá o postupnom starnutí obyvateľstva. V nasledujúcom období sa predpokladá nárast obyvateľstva poproduktívneho veku, preto je potrebné uvažovať o udržaní sociálnych zariadení pre obyvateľov obce. Na území obce sa nachádza alokované pracovisko Centra pre deti a rodiny Bytča, situované v Hornom Kelčove. Tento má kapacitu 30 detí, v roku 2022 bola naplnená na 100 %. Je tu aj zriadená služba dobrovoľných pobytov pre matky s deťmi. Do roku 2018 bolo súčasťou Centra pre deti a rodiny Bytča aj alokované pracovisko na Semeteši, ktoré sa 1.1.2018 stalo samostatným Centrom pre deti a rodiny Semeteš. Špecializuje sa na pomoc deťom a mladistvým s drogovou problematikou. Kapacita zariadenia je 20 osôb, naplnená zväčša na 50%.

V obci sa nachádza aj Zariadenie pre seniorov a domovom sociálnej starostlivosti Park, prevádzka Vysoká nad Kysucou, ktoré poskytuje pobytovú formu sociálnej služby fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, prípadne dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. Súčasná kapacita prevádzky vo Vysokej nad Kysucou je 21 prijímateľov sociálnej služby.

Obec Vysoká nad Kysucou poskytuje terénnu sociálnu službu - opatrovateľskú službu - v prirodzenom sociálnom prostredí občana v súlade s § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov podľa potreby obyvateľov obce. Obec Vysoká nad Kysucou poskytuje sociálnu službu v jedálni ZŠ Vysoká prostredníctvom stravovania a donášky stravy do domácnosti oprávnených občanov formou rozvozu stravy.

Tabuľka 16: Počet miest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov v okresoch ŽSK

Početmiest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čadca	200	195	188	184	180	277	275	318	311	313
KysuckéNové Mesto	115	62	84	39	31	72	67	63	63	31
Žilina	46	154	112	183	241	272	296	298	303	349

Zdroj: e-VUC, vlastné spracovanie

Zdravotnícke služby obyvateľom obce poskytuje zdravotné stredisko, nachádzajúce sa v centre obce. V budove sa nachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých a ambulancia stomatológa. Lekárske služby obyvateľom obce dopĺňa aj lekárka Arnika. Ambulancie pediatrov sú využívané v Turzovke alebo v Čadci. Vyššie zdravotnícke služby zabezpečuje poliklinika v Turzovke a nemocničnú starostlivosť obyvateľom obce Vysoká nad Kysucou poskytuje Kysucká nemocnica s poliklinikou v Čadci a Fakultná nemocnica s poliklinikou v Žiline.

1.6.2 Bývanie a služby občanom obce

Vzhľadom na dobrú polohu obce a jeho dopravnú dostupnosť (železničné a autobusové spojenie) v kombinácii s občianskou vybavenosťou (materská škola, základná škola) i so všetkými svojimi pozitívami, obec poskytuje dobré podmienky na život a bývanie. V roku 2021 podľa výsledkov SODB bolo na území obce 1 148 trvalo obývaných domov. Celkový počet obývaných bytov bol 1 316 (bytov v rodinných domov bolo obývaných 1 154) a v 8 bytových domov (bytov v bytových domoch bolo obývaných 59). Nová bytová výstavba formou IBV aj HBV bola v obci realizovaná. V roku 2019 obec realizovala stavbu novej bytovky v časti Nižný Kelčov, kde prestavbou budovy školy vzniklo 16 nových nájomných bytov.

Záujem o bytové domy pretrváva najmä u mladšej časti obyvateľstva. Záujem o ne však prejavujú aj vekovo starší občania nad 60 rokov. Prevládajúcou formou bytovej výstavby v obci je individuálna bytová výstavba. Obec výhľadovo pripravuje priestor pre IBV v časti Ústredie – Pisarikové lúky.

Tabuľka 17: Domová a bytová výstavba v obci v roku 2001 a 2021

Obec Vysoká nad Kysucou		
Rok	2001	2021
Počet domov celkom	1 225	1 258
trvale obývané domy	808	1 148
bytové domy	4	8
bytové domy v %	0,5	0,64
Celkový počet bytov spolu	1 351	1 316
bytyv RD	888	1 154
bytyv BD	23	59

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2021

1.7 Identita a sebestačnosť

1.7.1 Kultúra na území obce

Kultúra - to nie sú len súbory, knihy, či kultúrne domy, ale predovšetkým dosiahnutá úroveň vzdelanosti, výchovy a prostredie, v ktorom ľudia žijú a naplňajú zmysel svojho života. Kultúra ako taká je časťou sociálnych vzťahov v každej spoločnosti. Môžeme povedať, že ide o dodržiavanie kultúrnych tradícií, hodnôt a zvykov regiónov, miest či obcí. Pomocou kultúrnych akcií môže každá obec podporovať u ľudí kreativitu, prípadne nadobúdanie hodnôt nielen k svojej obci, ale aj medzi ľuďmi navzájom.

Kultúrny a spoločenský život obce Vysoká nad Kysucou sa v minulosti odvíjal od mnohých okolností. Bolo to náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, pracovnoprávne postavenie, sociálne pomery, vzdelanostná úroveň, zastúpenie inteligencie či verejnoprávnych inštitúcií.

Kultúrny život a kultúrne podujatia v obci Vysoká nad Kysucou sa väčšinou sústreďujú do kultúrneho domu, na futbalové ihrisko, prípadne na pódium nachádzajúce sa na námestí v prípade potreby. Možnosť kultúrneho vyžitia obyvateľom obce však poskytujú aj podujatia okolitých obcí či miest.

K prejavom kultúrneho života obce Vysoká nad Kysucou bez pochyb patrí aj ľudový kroj, ľudová pieseň, tradičné hudobné nástroje a nárečie. Môžeme povedať, že Kysuce sú oblasťou,

kde sa udržal ľudový odev najdlhšie. V obci Vysoká nad Kysucou aj v súčasnosti pôsobí folklórny súbor a skupiny, ktoré zachovávajú tradičné zvyky a piesne. V obci Vysoká nad Kysucou pôsobí folklórna skupina Vysočanka, folklórna skupina Muzička spod Grúňa či skupina Zbojníci z Lupežova.

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia v obci Vysoká nad Kysucou patrí: váľanie mája, Matúšovské hodové slávnosti, Vianočné trhy so živým Betlehemom, tradičné stretnutie vysockých detí s Mikulášom, Reprezentačný ples obce, Pochovanie basy, Úcta k starším, Deň matiek, Silvestrovský ohňostroj a mnoho ďalších podujatí.

Tie pripravuje pre všetky vekové kategórie Občianske združenie Voľný čas, Klub turistiky, DHZ Vysoká nad Kysucou a DHZ Horný Kelčov, Farnosť Vysoká nad Kysucou, Poľovnícke združenie Vysoká a všetky školské zariadenia či aktívni jednotlivci. Každoročne vydáva obec Kalendár kultúrnych, spoločenských, náboženských a športových podujatí, z ktorého si každý obyvateľ či návštevník obce môže vybrať podujatie blízke jeho srdcu.

Do obce Vysoká nad Kysucou siahajú aj korene spevácko-tanečného súboru „Kysučan“, ktorý v 50-tych rokoch v obci založil Peter Gančár. Vo svojich choreografiách predstavuje rôzne regióny Slovenska, no najmä domáce prostredie Kysúc. Jeho zriaďovateľom je Kysucké kultúrne stredisko v Čadci. V súbore pôsobí množstvo mladých ľudí, ktorých spája láska k folklóru a ľudovým tradíciám.

Dlhoročné túžby kultúrnych činníkov sa v obci naplnili výstavbou kultúrneho domu, ktorý bol v roku 1972 otvorený. V jeho priestoroch sa začala rozvíjať bohatá kultúrna činnosť. Na dlhoročnú tradíciu ochotníckych krúžkov nadviazal vtedy svojou činnosťou divadelný krúžok „Vysočan“ a krúžok Malé Javiskové Formy, ktoré boli veľmi úspešné a dosahovali veľmi dobré výsledky. V 70-tych rokoch skupinka hudobných nadšencov založila hudobnú skupinu pod názvom ALBATROS, ktorej popularita rýchlo prekročila hranice obce. Do kultúrneho domu bola presťahovaná i knižnica, ktorú v roku 1945 založila učiteľka Elena Hunčíková. Viedla ju úctyhodných 27 rokov, za čo obdržala i ocenenie ministra. Pri príležitosti návštevy amerického astronauta E. A. Cernana v roku 1994 bola v budove kultúrneho domu na jeho počesť zriadená pamätná izba. Obec plánuje výstavbu prírodného amfiteátru v centre obce.

Folklórna skupina Vysočanka

Folklórna skupina Vysočanka vznikla v októbri v roku 2003 pri Obecnom úrade Vysoká nad Kysucou a v čase svojho vzniku mala 10 členiek, ktoré sa schádzali v obecnej knižnici. Cieľom folklórnej skupiny bolo a je zachovať, chrániť a šíriť kultúrne bohatstvo našich

predkov, nedať zabudnúť na zvyky a piesne, ktoré boli súčasťou ich života a spríjemňovali im nielen sviatočné, ale i pracovné chvíle.

Muzička spod Grúňa

Ľudová hudba „Muzička spod Grúňa“ vznikla na prelome rokov 2006 - 2007. Jej zakladateľmi a zároveň aj hlavnými protagonistami sú Ján Ošípaník st. a Jozef Jankech. Spolu s nimi hrajú Ján Ošípaník ml., Alžbeta Ošípaníková, Gabriel Jankech a z času na čas aj Anton Jankech. Repertoárovou základňou Muzičky spod Grúňa je vadičovská muzika, ku ktorej sa s úspechom pripájajú piesne z rôznych kútov Slovenska, blízkej Moravy a ľudové piesne typu valčík či polka. Ľudová hudba „Muzička spod Grúňa“ už neodmysliteľne patrí k všetkým kultúrno-spoločenským podujatiam organizovaných obcou Vysoká nad Kysucou.

Detský folklórny súbor Kelčovan

Popísať históriu Detského folklórneho súboru Kelčovan od jeho vzniku (1972) pri ZŠ vo Vysokej nad Kysucou - Hornom Kelčove až podnes nie je v skratke možné. Založil ho Pavol Kužma spoločne s manželkou Amáliou a súbor od roku 1982 pôsobí už pri inom zriaďovateľovi. Súbor významnou mierou prispel k zviditeľneniu Kysúc a Slovenska v zahraničí a patrí k špičkovým umeleckým telesám. Vypracoval sa medzi vrcholné folklórne súbory na Slovensku, stal sa viacnásobným laureátom národných súťažných prehliadok, uskutočnil stovky vystúpení na prestížnych domácich (Východná, Terchová, Likavka, Detva a ďalšie) a zahraničných festivaloch (Česká republika, Juhoslávia, Francúzsko, Španielsko, Turecko, Poľsko, Chorvátsko, Taliansko, Anglicko, Nemecko, Rakúsko, Nórsko, ...).

Medzi najväčšie úspechy tohto detského súboru patrí ocenenie: Laureát Svetového folklórneho festivalu: 1. miesto - Zlatý Ajhasson, Laureát Medzinárodnej Strážnice, Cenu MK SR, Zlatá plaketa Osvetového ústavu Bratislava, Pamätné medaile Za rozvoj Kysúc, Za rozvoj kultúry na Kysuciach. Ako prvý folklórny súbor vystupoval na slávnostnom otvorení Bratislavských hudobných slávností. Sólisti DFS Kelčovan získali počas viac ako 40-ročnej existencie súboru desiatky individuálnych ocenení v rôznych súťažiach (inštrumentalisti, speváci a ľudové hudby) organizovaných na úrovni Slovenska, kraja i regiónu.

Kultúrne a historické pamiatky na území obce Vysoká nad Kysucou

Pamätník Semetešskej tragédie ako pripomienka zavraždenia 21 obyvateľov časti Semeteš Nacistami na konci 2. sv. vojny 20. apríla 1945. Pomníka s menoslovom 21 obetí

na Semeteši bol odhalený už v deň 1. výročia SNP 28. augusta 1945. Je postavený z viacerých druhov kameňa.

Pamätník obetiam 1. svetovej vojny – nachádza sa pred kostolom v ústredí obce.

Kostol sv. Matúša - rímskokatolícky barokový kostol z roku 1782. Ide o jednodňovú stavbu, ktorá má predstavanú vežu. Vo veži sa nachádza zvon z roku 1766. Vnútorne zariadenie pochádza z 18. a 19. storočia. Hlavný oltár je neskorobarokový z roku 1770. Na nadstavci oltára sú umiestnené plastiky Ježiša Krista a Pána Boha a tiež drobné plastiky anjelov. Oltárny obraz sv. Matúša je z roku 1872. Z bývalého oltára sú dve plastiky biskupov umiestnené na stene nad orgánom - sú z polovice 18. storočia. Z roku 1770 je aj neskorobaroková kazateľnica.

Kaplnka sv. Anny na vrchu Kýčera v Hornom Kelčove, postavená v roku 1911. Každoročne sa koná tradičná púť k tejto kaplnke v horách.

Domy drotárov a zvonica na Vrchrieke v časti Vrchrieke sa nachádza rodný dom Štefana Hunčíka – drotárskeho veľkopodnikateľa aj zvonica, ktorú postavila rodina Hunčíkova. Pôvodná zvonica pri jeho dome bola postavená pravdepodobne na začiatku 20. storočia. Okrem nej je pred domom pána Miroslava Rybičku kaplnka, postavená jeho majiteľom v roku 2014.

Kaplnka na Zadnej Šatine postavil Alojz Šurlák za finančnej pomoci jeho sestry Anny Drábikovej z USA. Tiež mu pomáhali príbuzní a známi z osady. Vzor vybrala jeho sestra. Pán Alojz vytvoril aj sochu sv. p. Márie v životnej veľkosti a Bernadetu z lipového dreva, ostatné sochy sú zo sadry. Obrazy maľoval syn Alojza, Alojz Šurlák ml.. Kaplnka bola vysvätená v lete roku 1964.

Židovský cintorín na Nižnom Kečove - nad obcou sa nachádzajú zachované zvyšky židovského cintorína, ktorý je jednou z posledných pamiatok, na kedysi početnú židovskú komunitu na Kysuciach. V obci bola v minulosti aj židovská synagóga.

Pamätná izba E.A. Cernana je venovaná americkému kozmonautovi E.A. Cernanovi, ktorého predkovia pochádzali z obce Vysoká nad Kysucou. Bola otvorená v roku 1994, nachádza sa na 1. poschodí obecného úradu. Jej interiér navrhol akademický maliar Miroslav Cipár.

1.7.2 Cestovný ruch v obci

Cestovný ruch je odvetvie zahŕňajúce súbor činností zameraných na cestovanie a následný pobyt, ktorý je uskutočňovaný spravidla vo voľnom čase, ako aj na s nimi spojené služby, najmä ubytovanie a stravovanie. Je jedno z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví a tvorí významnú časť hospodárstva. Je medzirezortným odvetvím, ktoré priamo zasahuje do sféry hospodárstva, priemyslu, obchodu a služieb, financií, dopravy, regionálneho rozvoja, kultúry,

zdravotníctva, vzdelávania, športu, ochrany ŽP, lesného a vodného hospodárstva, pôdohospodárstva, zamestnanosti a pôsobnosti samospráv. Je preň typické, že kým väčšina iných odvetví sa zaoberá relatívne úzkym segmentom svojej pôsobnosti po vertikálnej osi, charakter cestovného ruchu je taký, že spája aj rôzne odvetvia po horizontálnej osi. Zahŕňa teda viaceré problémy, ktoré možno riešiť len spoluprácou zanietených ľudí, inštitúcií a samospráv.

Za medziročným poklesom cestovného ruchu bola v predchádzajúcich rokoch pandémie COVID 19. Najvyšší pokles celkovej návštevnosti oproti roku 2019 v cestovnom ruchu zaznamenali aj turisticky najatraktívnejší kraj, medzi ktoré patrí Žilinský kraj (pokles až o 22 %). I keď región Kysuce je z hľadiska cestovného ruchu regiónom bohatým na prírodné krásy, tradície a históriu s veľkým potenciálom pre svoj ďalší rozvoj, má v rámci kraja najmenej rozvinutý cestovný ruch. Podiel regiónu Kysúc na tržbách cestovného ruchu v Žilinskom kraji v roku 2020 bol iba 2,13 %. V roku 2019 sa región podieľal 3,6 % na celkovom počte návštevníkov v ŽSK. V roku 2010 sa ubytovacie zariadenia na Kysuciach podieľali 9,6 % na celkovom počte ubytovacích zariadení v ŽSK, avšak v roku 2019 podiel predstavoval len 8,1 %. K miernemu poklesu došlo aj v roku 2020. ŽSK sa v roku 2019 na celkovom počte návštevníkov Slovenska podieľal 20,45 %.

V obci Vysoká nad Kysucou sa nenachádza žiadna veľká kultúrna pamiatka, ale vďaka niekoľkým menším pamiatkam a prírodným scenériám je jej kataster popretkávaný označenými turistickými chodníkmi. Tie podľa svojej náročnosti vytvárajú možnosti aktívneho oddychu, a to nie len pre peších turistov a milovníkov hubárčenia, ale i pre milovníkov horských bicyklov. Z miestnych častí Nižný a Vyšný Kelčov vedú turistické chodníky cez kopaničiarske osady, kde turista nájde ešte pôvodnú architektúru. Aj miesto, ktoré sa nazýva „Mláka“, kde údajne v minulosti zmizla celá svadba. Alebo využiť čas na výstup na Chatu Kmínek. Tá je so svojim bazénom a kúpacími sudmi v horskom prostredí vyhľadávaným centrom oddychu a relaxu. Niektoré z chodníkov sa, vďaka miestnym nadšencom, menia na bežkárске trasy a zimné bežkovanie.

V obci sa pôsobí aj agrofarma Gazdovstvo Škradné, ktoré okrem poľnohospodárskej výroby sa zameriava aj na cestovný ruch.

Kráľovnou bežkárskych trás, nielen v obci Vysoká nad Kysucou, ale i v celom kraji, je Beskydsko-Javornická lyžiarska magistrála. O pravidelnú údržbu jej bežeckých stôp sa stará Žilinský samosprávny kraj. Z cca 54 km magistrály možno za dva najkrajšie a najčastejšie využívané úseky považovať práve tie, ktoré prechádzajú obcou Vysoká nad Kysucou a susednou obcou Makov.

V obci nájdeme aj dva ciele pútnikov. Ten prvý je „očný prameň“, ako jeden z prameňov blízkeho pútnického miesta Živčáková. Nachádza sa v prieniku katastrov obce Korňa, mesta Turzovka a obce Vysoká nad Kysucou. Práve z obce Vysoká nad Kysucou z časti Nižný koniec U Sojkov vedie do tohto vyhľadávaného pútnického miesta lesný chodník, ktorý odolal náporu času a nepodľahol vplyvu komercializmu. Dodnes predstavuje trasu krásnou prírodou, upokojujúcou dušu a poskytuje oázu na rozjímanie. Pútnik sa po ňom dostane popri „očnom prameni“ priamo na horu Živčák.

Tým druhým cieľom je miesto údajného zjavenia sa sv. Anny na vrchu Kýčera. Pri farskom kostole sv. Matúša vo Vyskej nad Kysucou miestny pán farár vybudoval Biblickú záhradu. Je to miesto vo farskej záhrade, kde môžu návštevníci vidieť rastliny a dreviny známe z Biblie.

Ak turista zavíta do osád Vrchrieka, Jedľovník, Šatina či Dučkov a nachvíľu prižmúri oči, pocíti závan minulosti. Pochopí, aký náročný život tu mali ľudia v minulosti, keď ich najväčšou povinnosťou i záľubou bola ťažká práca. V mysli možno uvidí desiatky ľudí, drotárov, odchádzajúcich za prácou do širšieho sveta. Pohľad na drotársky dom Štefana Hunčíka, ale i ďalších, tento pocit iba umocní. Obce sa priamo dotkol i najväčší ozbrojený konflikt v histórii ľudstva, 2. svetová vojna. Nielen rodín, ktorých muži sa už domov z frontu nevrátili, ale i tých, čo zostali doma. Okrem vypálenej osady Mihalka takmer popolom ľahla aj osada Semeteš. Ako spomienka na túto udalosť stojí dnes na mieste tragédie pamätník.

Obec Vysoká nad Kysucou je v súčasnosti využívaná na rekreačné účely prevažne formou chalupárstva. Zároveň je, ako sme už vyššie spomínali, aj východiskom pre turistické výlety po značkovaných trasách, pretože kataster obce sa vyznačuje zachovalou prírodou, rozsiahlymi lesmi a lúkami.

Aj keď obec Vysoká nad Kysucou nemá v pravom slova zmysle vybudované stredisko pre zimné športy, jej obyvatelia i návštevníci to majú takpovediac na skok, do 5 km vzdialenej obce Makov, kde im dobré športové vyžitie poskytuje lyžiarsky areál SKI Makov.

Pre spropagovanie cestovného ruchu obec Vysoká nad Kysucou vydala viaceré typy a druhy propagačných materiálov a rozmiestnila v jej katastri informačné tabule s turistickými mapami. Jednou z možností ako obyvateľom obce, a predovšetkým jej návštevníkom ešte viac priblížiť túto malebnú obec, by bolo možno aj zriadenie informačnej kancelárie.

Od čistoty ŽP je závislá aj možnosť prilákať do obce viac návštevníkov. Obec je členom OCR Kysuce, kde spoločne so svojimi partnermi z oblasti rozvoja CR hľadá nové možnosti, ako efektívnejšie spropagovať svoje územie, zviditeľniť svoje krásy či jedinečnosť. Medzi ciele

podpory v oblasti CR obce patrí aj výstavba náučných chodníkov, prezentujúcich obec a jej danosti, aby slúžili ako možné ciele výletov širším skupinám obyvateľov.

Tabuľka 18: Počet prenocovaní v obci Vysoká nad Kysucou (podľa výberu dane z ubytovania)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výber dane za ubytovanie (EUR)	192,72	192,39	252,12	264,66	337,08	289
Počet prenocovaní	584	583	764	264,66	550	578

Zdroj: Zber údajov, obec Vysoká nad Kysucou

1.7.3 Šport a voľnočasové aktivity na území obce

Šport predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, upevňuje zdravie človeka a je prostriedkom trávenia voľného času a ako jedna z mála oblastí života ľudí má v spoločnosti svoje historicky definované postavenie. Obec Vysoká nad Kysucou sa nachádza v miernom podnebnom pásme so štyrmi ročnými obdobiami, ktoré umožňujú obyvateľom obce vykonávať rôzne športové a rekreačné aktivity počas celého roka.

Priestorom pre aktívny športový oddych sú dve ihriská s umelým povrchom, dve antukové ihriská pri základných školách, hasičský areál vo Vyšnom Kelčove, trávnatá plocha s automatickou závlahou zrekonštruovaného ihriska TJ SPARTAK Vysoká nad Kysucou s plochou 4 700 m², workoutové ihrisko v centre obce a pre najmenších farebné detské ihrisko na námestí. Obec v roku 2023 odovzdala do užívania telocvičňu pri Základnej škole vo Vysokej nad Kysucou, čo bol veľký posun v športovej vybavenosti obce.

Významné športové oddiely v obci sú : TJ Spartak Vysoká, Turistický klub Vysoká, DHZ Vysoká nad Kysucou, DHZ Horný Kelčov, OZ Voľný čas, Združenie priateľov gymnastiky Kelčov, Mažoretkový klub Bella.

Športové podujatia obce Vysoká nad Kysucou:

- Cyklistický pretek Krajom Drotárie, Medzinárodný turistický pochod Krajom Drc
- Futbalový turnaj O putovný pohár akademického maliara Miroslava Cipára
- Volejbalový turnaj pod názvom Memoriál Mgr. Ľubomíra Valacha
- Hasičská súťaž O putovný pohár starostu obce
- Lyžiarsky karneval, Vysocký drevorubač, Nám vždy chutí, Lúpežnícky pochod

- Vysocká desiatka- turistický pochod deviatimi krčmami
- Medzinárodný futbalový turnaj obcí s názvom „Vysoká“
- Beh na chatu Kmínek, Kysucký maratón, Beh na Vrchrieku,
- Hokejový turnaj Vysocká Hokejka
- Vysocká nočná stopa - Memoriál Milana Dormana
- Turistický Nonstop pochod na 2 150 km, Obecný turnaj v malom futbale

1.7.4 Identita regiónu a regionálny produkcia

V obci pôsobí len niekoľko regionálnych producentov. Väčšina poľnohospodárskej pôdy sú trvalé trávnaté pozemky, ktoré sa využívajú na kosenie. Sú v nájme poľnohospodárskeho družstva, ktoré ich kosí. Menšia časť územia je obhospodarovaná maloroľníkmi, zväčša jednotlivými rodinami vlastiaci malé poľnohospodárske pozemky. V obci pôsobia 2 poľnohospodárske družstvá: Gazdovstvo Škradné a družstvo v Jedľovníku.

Ostatná časť pôdy sú lesné pozemky, ktoré sú obhospodarované niekoľkými lesnými združeniami a spoločenstvami. Neustálym problémom je zvoz vyťaženej drevnej hmoty, ktorý poškodzuje miestne a účelové komunikácie.

1.7.5 Združenia a spolky na území obce

Obec je členom Organizácie cestovného ruchu Kysuce (OCR Kysuce), ktorá združuje mestá a obce Kysúc spolu s neziskovými a podnikateľskými subjektami pre propagáciu a rozvoj cestovného ruchu na Kysuciach. Obec nepatrí do žiadnej miestnej akčnej skupiny (MAS).

Neoceniteľnú pomoc pri kultúrnom a spoločenskom živote v obciach poskytujú spolky rôzneho zamerania: DHZ Vysoká nad Kysucou, DHZ Horný Kelčov, Poľovnícke združenie, ZO SZTP a ZPCCH vo Vysokej nad Kysucou, Farmosť Vysoká nad Kysucou a iné.

1.8 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky

Pri analýze vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEP faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustále zmenami, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí spoločenského a ekonomického života a pri plánovaní rozvoja obce a blízkeho regiónu ich treba zohľadniť.

Sociologické faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv:

Demografické zmeny - znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia;

Zmeny v životnom štýle - rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný, fyzický a psychický stav obyvateľov, množstvo informácií, vplyv techniky a médií;

Oslabovanie tradičných ľudových hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva, na druhej strane sa mierne posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty (tradičné kuchyne, bývanie v ekodomoch, separovanie odpadu);

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, v podstate zvyšuje kvalitu a produktivitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov. S tým súvisí nárast financií na ich získanie, údržbu a prevádzku.

Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas a pod.), ale aj vyspelejšími spôsobmi (počítačová technika, telefóny, mobilný internet, prehrávače, tablety). Najdôležitejším rozvojovým prvkom v tejto oblasti je celkové pokrytie územia signálom 5G siete.

Ekonomické faktory

V roku 2019 dosiahlo HDP na hlavu (v PPS na Slovensku 70,2 % z priemeru EU27, čo predstavuje zníženie o 0,5 p. b. oproti roku 2018. Nižšie hodnoty HDP na hlavu v porovnaní s priemerom EU27 ako Slovensko mali Bulharsko (53,0 %), Chorvátsko (65,1 %), Grécko (66,5 %), Lotyšsko (69,0 %) a Rumunsko (69,6 %).

Malé a stredné podniky tvoria na Slovensku 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov a zamestnávajú takmer 74 % aktívnej pracovnej sily s 55 % podielom na tvorbe pridanej hodnoty, má ich podpora rozhodujúci vplyv na vývoj zdravého ekonomického rozvoja miest, obcí a regiónov.

Covid-19

Vývoj HDP v EU27 bol v roku 2020 ovplyvnený pandémiou ochorenia COVID-19. Reálne HDP pokleslo vo všetkých krajinách Európskej únie s výnimkou Írska, v priemere o 6,1 %. Recesia sa prejavila aj na Slovensku, kde po desiatich rokoch rastu reálne HDP pokleslo o 4,8 %. Proti pandemické opatrenia ovplyvnili predovšetkým domáci dopyt, spotreba domácností poklesla najmä v sektore služieb, čo viedlo k nárastu úspor. Priemysel bol v porovnaní so sektorom služieb opatreniami zasiahnutý menej, čo pomohlo slovenskému vývozu.

Vojna na Ukrajine

24. 2. 2022 sme sa zobudili do inej reality. Začiatok ruskej agresie a teda vojny na Ukrajine znamenal nielen posun v politickom myslení, ale aj zmenu v nazeraní na utečencov a energetické zdroje. Pre svetovú ekonomiku a najmä európske krajiny, to znamenalo prehodnotenie závislosti od dodávok ropy, plynu a uhlia z Ruska, ktoré sú ťažko nahraditeľné, čo znamenalo posun energetickej politiky od fosílnych palív k OZE.

Vojnoví presídlenci z Ukrajiny do okolitých krajín znamenali pre tieto krajiny zvýšené nároky na poskytnutie pomoci, ale na druhej strane posilnili pracovný trh, na ktorom v krajinách V4 bolo množstvo neobsadených pracovných pozícií.

2. SWOT ANALÝZA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU

1. Podnikanie, práca, moderná samospráva a vzdelávanie

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
<p>Podnikanie a práca</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatívne nízke ceny služieb pre podnikateľov - dostatok kvalitných stavebných firiem a podnikateľských subjektov zaoberajúcim sa financiami v obci a jej okolí - prítomnosť podnikateľských subjektov s dobrým rozvojovým potenciálom - plochy lesov umožňujúce rozvoj lesného hospodárstva, cestovného ruchu a drevospracujúceho priemyslu v rámci obce - blízkosť okresného mesta Čadca - blízkosť krajského mesta Žilina - vyhovujúca sieť komerčných a verejných služieb pre obyvateľov obce - relatívne rozvinutá sieť maloobchodných predajní v centre obce - dlhodobý pozitívny trend vo vývoji zamestnanosti - počet ekonomicky aktívnych obyvateľov s úplným stredným vzdelaním a vysokoškolským vzdelaním so stúpajúcim trendom <p>Moderná samospráva</p> <ul style="list-style-type: none"> - tradičné zadefinovanie obce so silnou samosprávou - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia - vlastné webové stránky organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce - zapájanie sa samosprávy do národných projektov modernizácie miestnej územnej samosprávy - pružnosť samosprávy pri mimoriadnych a rizikových situáciách - postupné zavádzanie služby e-governmentu a elektronizácia služieb samospráv - existencia sociálnych podnikov, ktoré spravuje samospráva - príprava samosprávy na pozemkové úpravy 	<p>Podnikanie a práca</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné prepojenie a následná spolupráca firiem - nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít na území obce - nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľov - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva - podnikatelia - obyvatelia - vysoká finančná záťaž a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikateľských aktivít na území obce a Slovenska - neexistujúce priemyselné zóny v obci ani vhodných plôch na priemyselnú zónu - nezáujem mladých ľudí o podnikanie - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve a v regióne - nedostatok výrobných zariadení v obci, má vplyv na množstvo pracovných miest - pretrvávajúca tradičnej spádovej oblasti dochádzky za prácou aj do ČR - absencia systému podporných poradenských a informačných služieb pre potreby pracovnej mobility obyvateľov obce - nedostatok producentov miestneho a regionálneho potravinárskeho tovaru (potraviny, mäsiarstvo, ovocie a zelenina) - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce - neexistencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní <p>Moderná samospráva</p> <ul style="list-style-type: none"> - nízka výkonnosť a efektívnosť e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou, nízke konkurenčné prostredie v tejto oblasti - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe - pomalé zavádzanie služby e-governmentu a nízka efektívnosť ostatných

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

<p>Vzdelávanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - postupne zvyšujúca sa vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce - dostatočná sieť školských zariadení -systémová práca s pracovníkmi zabezpečujúcimi primárne a predprimárne vzdelávanie - zachovanie kontinuity a citlivosti pri prístupe k zmenám v školskom a vzdelávacom systéme - silný potenciál pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školách a školských zariadeniach - dobré vyučovacie a výchovné výsledky - škola a škôlka pripojené na internetovú sieť -dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti v obci -využívanie priestorov škôl a školských zariadení aj pre verejnosť - strategický zámer obnovy a revitalizácie priestorov a využitia škôl a školských zariadení - počet ekonomicky aktívnych obyvateľov s úplným stredným vzdelaním a vysokoškolským vzdelaním má stúpajúci trend - existencia dostatočného počtu SOŠ v okolí - pružný prechod na nové formy vzdelávania (on line) - zavádzanie nových oblastí vzdelania, ako vzdelávanie v oblasti životného prostredia, šikany, kiberšikany 	<p>elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť - nedostatočné pokrytie signálom mob. operátorov v koncových osadách v smere na štátne hranice - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov - dosiaľ nerealizované pozemkové úpravy v obci <p>Vzdelávanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce - chýbajúce miesta v predškolských zariadeniach - vysoké prevádzkové náklady na fungovanie škôl a školských zariadení a ich vysoká energetická náročnosť - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy - neatraktívnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie -deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu materiálu a zariadení v školstve - absencia univerzity 3. veku a nízka účasť obyvateľov na celoživotnom vzdelávaní
<p>Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou</p>	<p>Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou</p>
<p>Podnikanie a práca</p> <ul style="list-style-type: none"> -využitie polohového potenciálu s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Čadca, krajského mesta Žilina a Českej republiky - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách -orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie -vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie 	<p>Podnikanie a práca</p> <ul style="list-style-type: none"> - spomalenie hospodárskeho rastu počas Covid a vojnovnej situácie - odliv pracovných síl do krajín EÚ, hlavne ČR -tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie) -zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre obec (dreárska výroba, ľahký priemysel a výroba, cestovný ruch) - slabší záujem o investičné príležitosti zo strany zahraničných investorov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

- v súčasnej dobe vstup kvalitných výrobných zahraničných investorov v ľahkom priemysle na Slovensku z pohľadu nových pracovných miest
- vznik nových pracovných miest a skvalitňovanie existujúcich so zreteľom na vyššie mzdy, zvyšovanie kúpnej sily a príležitosti pre poskytovateľov služieb
- maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok
- rozvoj environmentálne vhodných technológií
- rozvoj technickej infraštruktúry, rozvoj informačných technológií - lepší prístup k informáciám,
- zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k finančným prostriedkom
- možnosť získania finančných prostriedkov zo štátnych dotácií a fondov EÚ
- lepšie podmienky na zladzovanie pracovných a rodinných povinností
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov pozemkov a stavieb, ktoré by mali vplyv na rozvoj podnikateľských aktivít v obci
- podpora miestnych pestovateľov a chovateľov pre produkciu domácich produktov

Moderná samospráva

- zefektívnenie spolupráce obce s okolitými obcami
- možnosť získania finančných prostriedkov zo štátnych dotácií a fondov EÚ
- zveľadenie centier jednotlivých samospráv na území mikroregiónu
- e-government ako príležitosť prelomovej modernizácie interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu vo verejnej správe
- vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,
- zrovnoprávnenie papierovej a elektronickej komunikácie medzi verejnou správou, občanmi a podnikateľskými subjektmi
- zvýšenie počítačovej gramotnosti
- zníženie cien využívania Internetu
- rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí
- rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia

- deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie
- náročné získavanie úverových zdrojov
- pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry
- veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, nedostatok investičného kapitálu
- nedostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva
- neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity v obci
- administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu

Moderná samospráva

- bez koordinovaného a riadeného postupu rozvoja obce nebude vytvorený priestor pre individuálne záujmy nadradené a nepodliehajúce celkovej strategickej vízii
- nedostatok financií zo strany štátu na území obce na riešenie jej problémov
- často a nekoncepčne sa meniacia legislatíva
- digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT
- zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností vo vzťahu k externému ako aj internému prostrediu
- nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách
- rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov

Vzdelávanie

- neochota investovať do ďalšieho vzdelávania
- nízka účasť rezortov, samospráv a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania
- narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky
- zle nastavený systém motivačných štipendií
- nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania
- nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

Vzdelávanie

- zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít v obci
- ďalšia revitalizácia budov škôl
- skvalitnenie výchovno-vyučovacieho procesu a zvýšenie štandardov vzdelávania
- zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií
- multifunkčné vyžívanie priestorov
- zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov
- funkčnosť dodatočných a grantových systémov podporujúcich aktivity v danej oblasti vzdelávania, športu, kultúry, voľného času a mládeže
- výstavba oddychových a športových zón
- podpora záujmových krúžkov zo strany samosprávy
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce škôl a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií
- záujem škôl, vzdelávacích inštitúcií a tretieho sektora o zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce a do výchovno-vzdelávacích programov, projektov
- podpora a zavedenie prvkov celoživotného vzdelávania

- slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem
- zvýšená finančná náročnosť na prevádzku školských budov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

2. Životné prostredie

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
<p>Obehové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none">- množstvo vyseparovaného odpadu má stále stúpajúci charakter- zabezpečený systém odvozu a likvidácie TKO, koordinácia pri narábaní a likvidácii domového odpadu,- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO, DSO a BRO- zavedenie kompostovania BRO v obci- zber nadrozmerného odpadu 2 x ročne <p>Kvalita ovzdušia</p> <ul style="list-style-type: none">- možnosť využitia obnoviteľných zdrojov energie (energia biomasy, slnečná energia a iné)- dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle <p>Klíma a biodiverzita</p> <ul style="list-style-type: none">- príjemné a priaznivé životné a prírodné podmienky- Chránená krajinná oblasť Kysuce- čisté ovzdušie, prírodné bohatstvo s lesmi a pasienkami- veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu- možnosť rozšírenia území NATURA 2000 a Chránených vtáčích území	<p>Obehové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none">- absencia prípravy na zavedenie systému obehového hospodárstva;- nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov-nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu-potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností- stále sa zvyšujúci poplatok za komunálny odpad (nevytriedený odpad)- následok vysokých cien za skládkovanie vznikajú nelegálne drobné skládky odpadov- slabé vzdelávanie v oblasti separovania a nevytvárania odpadov <p>Kvalita ovzdušia</p> <ul style="list-style-type: none">- obec bez plynofikácie- narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy- zlý technický stav miestnych komunikácií vplyvom poveternostných podmienok- spaľovanie čečiny pri lesníckych prácach- spaľovanie uhlia a vlhkého dreva spolu s nekvalitnými kotlami v domácnostiach- blízkosť priemyselných oblastí Českej republiky <p>Klíma a biodiverzita</p> <ul style="list-style-type: none">- nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti životného prostredia- nedostatočná informovanosť obyvateľov obce o stave životného prostredia- slabá uvedomelosť obyvateľstva o potrebe chrániť si svoje prírodné zdroje a územie- nadmerné využívanie umelých hnojív najmä v oblasti poľnohospodárstva- nedostatočne spracované koncepcie ochrany prírodného a životného prostredia- zlý zdravotný stav lesných porastov – kôrovec- nedostatočná pozornosť venovaná vodozádržným opatreniam v obci- nadmerné využívanie umelých hnojív najmä v oblasti poľnohospodárstva

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

	<ul style="list-style-type: none"> - absencia retencie a znovuvyužitia vody (vr. „sivej“ vody); - lesné hospodárstvo s dlhodobým prekračovaním ťažbových možností a odumieraním smrečín - hornaté územie vo flyšovom pásme s vysokou hustotou lesných dopravných ciest s negatívnym vplyvom na vysoký povrchový odtok vody - neodstraňovanie invázných rastlín najmä z brehových línií riek
Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
<p>Obehové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie zberného dvora v obci - zakúpenie techniky na spracovanie stavebného odpadu a následne jeho druhotné využitie pre občanov obce - zabezpečenie techniky a personál na dotriedenie komunálneho odpadu - možnosti energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov -zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére triedenia a nevytvárania odpadov - dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva - obnova zastaralého technického vybavenia a vozového parku v oblasti odpadového hospodárstva a životného prostredia -rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby -zvýšenie povedomia obyvateľov o nevytváraní zbytočných odpadov <p>Kvalita ovzdušia</p> <ul style="list-style-type: none"> - riešenie spôsobu centrálného vykurovania bytov cez alternatívne zdroje a OZE na území obce - plynofikácia obce - riešenie zateplenia a energetického zhodnotenie verejných budov, domov, bytov -zavedenie meračov kvality ovzdušia - podpora cyklo dopravy a inej nemotorovej dopravy 	<p>Obehové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - chýbajúca technológia pre nakladanie s odpadom; - nedostatočná kapacita skládok -ohrozená kvalita povrchových vôd -dopady na zdravotný stav obyvateľov - nárast množstva vyvázaných odpadov, nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi - pretrvávajúce a nové „čierne“ skládky (vysoké náklady na ich odstránenie) - chýbajúci zberný dvor v obci <p>Kvalita ovzdušia</p> <ul style="list-style-type: none"> - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami -znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia (aj z okolitých štátov) -pretrvávajúce vykurovanie domácností hlavne tuhými palivami - ohrozenie energetickou chudobou a tým znovu zavedenie fosílnych palív do vykurovania najmä domácností <p>Klíma a biodiverzita</p> <ul style="list-style-type: none"> -zhoršujúci sa stav miestnych stavieb a komunikácií na území obce - nedostatok financií zo strany štátu na území obce na riešenie jej problémov - často a nekoncepčne sa meniaci legislatíva -nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

Klíma a biodiverzita

- vytváranie pozitívneho vzťahu k ochrane prírody a krajiny najmä u detí a mládeže
- rozšírenie zelene na území obce
- skultúrne nábřežných zón, odstránenie kríkov, tráv, odpadkov
- odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody
- zvýšiť povedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej zóny
- platná legislatíva podporujúca činnosť v oblasti ochrany prírodného prostredia a uplatňovania energeticky nenáročných, ekologicky čistých technológií a využívanie obnoviteľných zdrojov energií
- budovanie vodných záhrad, priehradok, polopriepustných priepustných parkovísk a ďalších vodozádržných opatrení
- využívanie nových technológií (priepustné pórobetóny) v oblasti pozemného stavebníctva
- výstavba vodozádržných opatrení a vodných záhrad
- rozšírenie území NATURA 2000 a Chránených vtáčích území

- zhoršujúci sa stav životného prostredia na území obce v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja a v blízkom zahraničí
- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami
- ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd
- neriešenie dopadov sucha na krajinu, ohrozenie množstvo a kvalita spodných a povrchových vôd
- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva
- znižovanie biodiverzity
- nezadržiavanie vody v lesnej, poľnohospodárskej aj urbánnej krajine

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

3. Dopravná a technická infraštruktúra, IKT

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none">- relatívne dobré dopravné, cestné spojenie obce a jej napojenie na nadradenú - aj medzinárodnú - cestnú- z funkčného hľadiska vyhovujúci systém regionálnej autobusovej a železničnej dopravy- hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy- vybudovaná sieť poľných ciest- prvá etapa rekonštrukcie verejného osvetlenia- vybudované cyklotrasy až na pohraničie Slovensko-Česko <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none">- vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie- vybudovaná kanalizačná sieť a zberače- vybudovaný verejný vodovod- dobré zásobovanie obyvateľov pitnou vodou- existencia verejného osvetlenia,- existencia plôch pre rozšírenie IBV a HBV- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu- zrekonštruované hasičské zbrojnice, dobre dostupné- zavádzanie technológií OZE pre verejné aj súkromné budovy- možnosti rozšírenia plochy cintorína- kvalitné cintorínske služby <p>IKT</p> <ul style="list-style-type: none">- vybudovaná digitálna telekomunikačná sieť- vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia- široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií - dostupnými, rozsiahlymi a hodnotovými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby- dostupnosť informačnej siete	<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none">- intenzívna doprava na štátnej ceste v intraviláne obce (bariérový efekt, ohrozenie bezpečnosti chodcov)- nedostatok spojov do okresného mesta Čadca v ranných hodinách a počas víkendov- narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy- nedostatok parkovacích miest v centrálnej časti obce- nedobudované chodníky pozdĺž komunikácií s intenzívnou dopravou- nevyznačené prechody pre chodcov na frekventovaných miestach mimo centra obce,- zhoršujúci sa technický stav miestnych komunikácií vplyvom poveternostných podmienok a opotrebovanosťou- nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry- nevyhovujúci stav poľných ciest- nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika (určité lokality)- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none">- zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry sietí a budov- nedostatok parkovacích miest na území- nevyhovujúci stav verejného osvetlenia (inovácia, rekonštrukcia), potreba jeho dobudovania- vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia- málo využívané zdroje obnoviteľnej energie (geotermálna energia, slnečná, veterná, energia biomasy)- žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie- nedostatok vybudovaných transformátorových staníc- nedokončené odkanalizovanie jednotlivých častí obce- nedobudovaná vodovodná sieť v niektorých odľahlých osadách- v niektorých lokalitách dochádza k nežiaducemu poklesu napätia z dôvodu väčšej vzdialenosti od situovaných trafostaníc

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

<ul style="list-style-type: none"> - pokrytie signálom mobilných operátorov - wifi free zóny v obci - vybudovaný verejný rozhlas - využívanie SMS správ pre informovanie verejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná rekonštrukcia elektrických sietí - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry - ťažko vysporiadateľné pozemky pre budúce stavby na území obce - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem <p>IKT</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná sieť širokopásmového verejného internetu - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry jednotlivých samospráv na území - pomaly rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia - slabé pokrytie obce mimo intenzívne osídlených území, časť obce kopaničiarskeho charakteru a rozsiahleho horské územia len signálom 3G siete (nie LTE/5G), prípadne bez pokrytia signálom
<p>Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou</p>	<p>Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou</p>
<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> -revitalizácia verejných komunikačných priestorov - dobudovanie cestných komunikácií s potrebnými parkovacími plochami -vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav -vybudovanie chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a cesty II. a III. triedy - zlepšenie údržby ciest a chodníkov v zimnom období - zo strany obce venovať zvýšenú pozornosť dopravnej situácií, dodržiavaniu zóny 50 km/hod, paralyzovať bezohľadnú a nebezpečnú jazdu vodičov motorových vozidiel, hlavne motorkárov - fungujúce dotačné a grantové systémy podporujúce aktivity v danej oblasti - modernizácia zastávok SAD - rekonštrukcia a modernizácia mostov a lávok - doriešenie parkovacích plôch - dobudovanie infraštruktúry pre nízkoemisnú dopravu (elektromobilita, cyklopráva); 	<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> -zhoršujúci sa stav miestnych stavieb a komunikácií na území obce -zvyšujúce sa náklady na údržbu cestnej infraštruktúry na území obce -oneskorená výstavba a modernizácia cestnej infraštruktúry -zvyšujúca sa nehodovosť na cestách z dôvodu prekračovania prípustnej intenzity -zhoršenie dopravnej obsluhy - často a nekoncepčne sa meniaci legislatíva - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov - presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu - náročné majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pre výstavbu a rekonštrukciu dopravných sietí - zdĺhavý proces prípravy budovania cyklociest a cyklochodníkov - zvoz vyťaženej drevnej hmoty, ktorý poškodzuje miestne a účelové komunikácie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

Technická infraštruktúra

- rekonštrukcia miestneho vodovodu a eliminácia jeho stratovosti
- príprava pozemkov pre budúce priemyselné zóny na území obce
- zavedenie elektrických, vodovodných a kanalizačných prípojok do bytových a priemyselných zón
- rekonštrukcia verejného osvetlenia, zníženie energetickej náročnosti a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce (prechod na solárne osvetlenie)
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov
- rozšírenie individuálnej a komplexnej bytovej výstavby na území obce
- dostavba úsekov kanalizačnej siete, výstavba a rekonštrukcia existujúcich ČOV
- možnosti budovania individuálnych a alternatívnych spôsobov čistenia odpadových vôd
- plynofikácia obce
- rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí
- výstavba zahusťovacích trafostaníc, resp. osadzovaním väčších transformačných jednotiek

IKT

- vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení
- rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia
- zvýšenie počítačovej gramotnosti
- zriadenie vysokorýchlostného Internetu DSL, prípadne WI-FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít v rámci územia (home office)
- káblová televízia
- zníženie cien využívania internetu
- zavedenie moderných informačných a komunikačných technológií
- dobudovanie optických sietí a zvýšenie prenosovej rýchlosti
- rozšírenie mobilného signálu a sietí LTE/5G;

Technická infraštruktúra

- ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd
- nárast cien vodného a stočného
- nárast cien využívaných energií
- zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií,
- neochota obyvateľov pripojiť sa na verejný vodovod a kanalizáciu
- stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne
- zdĺhavý proces pri budovaní a využívaní OZE
- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov
- nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk

IKT

- zvyšovanie disparít medzi územiaми alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT
- nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách
- rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov
- riziko kyberšikany

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

4. Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
<p>Sociálna služby a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none">- priaznivá veková skladba obyvateľstva s progresívnym koeficientom vitality- opatrovateľskú službu zabezpečuje obec- rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb- zlepšovanie právneho a inštitucionálneho rámca sociálnej inklúzie- zvyšovanie adresnosti, efektívnosti a dostupnosti opatrení sociálnej inklúzie- kvalitný fungujúci systém predškolských zariadení, záujem MVO o vytváranie služieb starostlivosti- fiškálna decentralizácia, kvalitné neštátne subjekty pôsobiace v niektorých oblastiach sociálnej sféry- zavádzanie podporných opatrení pre rodiny s deťmi- dostatočná ponuka sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny- dostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby a nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none">- dobrá občianska vybavenosť- existencia nájomného bývania v obci- dostatok plôch a rozvoj IBV a HBV v obci- zvyšujúce sa povedomie zamestnávateľov pri vytváraní rodine priateľského prostredia- rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny- vysoká solidarita a podpora v rámci rodín v súvislosti so starostlivosťou o deti- úzke prepojenie obecného zastupiteľstva s riadiacou samosprávou a ľuďmi	<p>Sociálna služby a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none">- slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávatelia) v oblasti sociálnych služieb- sťažaná dochádzka do zdravotníckych zariadení do okolitých obcí a miest- absencia lekárov pre deti v obci- nedostatok ambulantných lekárov na dedinách- nedostatok aktivít zameraných na podporu začleňovania niektorých znevýhodnených skupín do spoločnosti a znižovanie rizík sociálno-patologických javov- zvyšujúci sa počet seniorov- zlý zdravotný stav obyvateľstva- absencia pozície školských a komunitných sestier; <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none">- chýbajúce pozemky na výstavbu sociálnych bytov a domov- nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov miestnych samospráv- absencia stravovacích a ubytovacích kapacít v obci- nezáujem aktérov poskytovať služby pre komunitu;- nedostatočný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva;- zvýšenie nárastu trestnej činnosti mladistvých pod vplyvom návykových látok a negatívneho vplyvu sociálnych sietí;- chýbajúce preventívne programy na školách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
<p>Sociálna služby a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - fungujúce grantové schémy pre realizáciu projektov v sociálnej a zdravotníckej oblasti - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti sociálnych služieb - vybudovanie odborných špecializovaných pracovísk - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach - zabezpečenie dostatočných kapacít odborných a všeobecných lekárov vrátane pediatrov; - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none"> - multifunkčné vyžívanie priestorov - lepšie podmienky na zlad'ovanie pracovných a rodinných povinností - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov - presadzovanie individuálnej bytovej výstavby na území obce - vybudovanie dostatočného počtu sociálnych, resp. nájomných bytov, najmä pre mladé začínajúce rodiny; - možnosti verejno-súkromných partnerstiev pri výstavbe a prevádzke nájomného bývania; - využitie Štátneho fondu rozvoja bývania a vznikajúcich finančných nástrojov podporujúcich výstavbu a prevádzku nájomných bytov; - záujem samosprávy a developerov o tému; - podpora komunitných programov; - možnosti podpory preventívnych programov; 	<p>Sociálne služby a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý demografický vývoj - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii - koncepcne sa meniacia legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich sociálne služby - nedostatok grantových financií na realizáciu investičných zámerov - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva obce - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily - neuznávanie fungovania princípu partnerstva - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest - zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov stredného veku - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávaním poskytovania tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta - neadresnosť absencia individuálneho prístupu ku klientovi <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomalé zavádzanie národnej stratégie a regionálnych stratégií podpory nájomného bývania; - pretrvávajúci dôraz na osobné vlastníctvo bývania na úkor nájomného bývania; - nedostupnosť vhodných pozemkov potrebných na výstavbu nových bytov /vhodných budov využiteľných pre potreby nájomného bývania; - nezáujem občanov o zapájanie sa do života komunity; - nedostatočné zdroje potrebné na financovanie komunitných služieb - nárast počtu obyvateľov pod hranicou chudoby; - nezáujem obyvateľov nahlasovať trestnú a inú protispoločenskú činnosť

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

5. Identita a sebestačnosť, cestovný ruch, kultúra a šport

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
<p>Identita a sebestačnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrá spolupráca s organizáciami pôsobiacimi na území obce - obyvatelia obce hrdo sa hlásiaci k svojej minulosti, zvykom a tradíciám - pôsobenie dobrovoľných organizácií v obci - tradične bohatý a pestrý spolkový a klubový život - dobre rozvinutá cezhraničná spolupráca s Českou republikou; - existencia poľovníckych revírov na území - aktívny DHZ - zachovanie tradičných remesiel - poľnohospodárska výroba <p>Cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> - Významná je aj lyžiarska bežecká trať Beskydsko – Javornícka magistrála, ktorá v obci začína - prírodné a klimatické podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu - pravidelne organizované kultúrnych podujatí - možnosť celoročnej tvorby a ponuky produktov a služieb v cestovnom ruchu a turizme - turistické a cykloturistické trasy v obci a jeho širšom okolí - bohaté kultúrne dedičstvo, prírodné krásy - dobrá východisková poloha na poznávacie výlety - existencia ubytovacích zariadení, stravovacích zariadení - zapojenie sa obce a podnikateľov do oblastných organizácií cestovného ruchu - využívanie služieb CR v blízkej Českej republike - členstvo obce v OCR Kysuce <p>Kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - skúsenosti s uskutočňovaním kultúrnych a športových podujatí - história obce a jej okolia, kultúrno-historický potenciál - pevné, udržiavané a rozvíjané spoločenské, spolkové, kultúrne a ľudové tradície 	<p>Identita a sebestačnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - absencia podpory tradičných remeselníkov - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v rámci obce - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť komunit a zariadení pre ich rozvoj - nízka miera využívania poľnohospodárskej pôdy; - málo regionálnych producentov a ich slabá podpora - nevyužívanie regionálnych značiek u regionálnych producentov <p>Cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> - málo rozvinutý cestovný ruch v rámci obce najmä v oblasti služieb - nedostatočná kvalifikácia - vzdelanie v oblasti cestovného ruchu majiteľov súčasných zariadení poskytujúcich služby základné ako i doplnkové v cestovnom ruchu - nedostatočné prepojenie a následná spolupráca firiem poskytujúcich služby v cestovnom ruchu na území obce - nedostatočné využitie tradície - slabá informovanosť o možnostiach podpory pre cestovný ruch - absencia marketingového plánu pre oblasť cestovného ruchu - nízka miera previazanosti a koordinácie rozvoja cestovného ruchu a turizmu obce so susednými obcami a mestami - v prevažnej miere slabšia alebo priemerná úroveň kvality služieb (stravovanie, maloobchodné činnosti) - nedostatočná propagácia goodwillu a cestovného ruchu - nedostatočná propagácia a informovanosť o obci navonok - nedostatok turisticky atraktívnych miest pre návštevníkov obce - neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu <p>Kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlhodobá návratnosť investícií

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

<ul style="list-style-type: none"> - záujem a ochota obyvateľov obce na udržiavanie a rozvíjanie aktivít - záujem o aktivity a podujatia obyvateľmi zo širšieho regiónu, zo Slovenska i zo zahraničia - tradične bohatý a pestrý spolkový a klubový život obce - obecná knižnica - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru - existujúci dom kultúry <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - poskytované záujmové športové aktivity pre deti a žiakov - tradícia športových podujatí ponúka každoročné organizovanie podujatí: futbalový turnaj a hasičská súťaž - priestorom pre aktívny život v obci ponúka telocvičňa Základnej školy, multifunkčné ihrisko pri ZŠ s MŠ Makov (v zimnom období slúži ako klzisko na korčuľovanie a hokej), multifunkčné ihrisko pri futbalovom ihrisku ŠK Javorník Makov a futbalové ihrisko klubu ŠK Javorník Makov - v obci sú dobré podmienky pre zimné lyžiarske športy a letnú turistiku. 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav vybavenia kultúrneho domu - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia - nedostatočná infraštruktúra pre návštevníkov na aktívne a atraktívne trávenie voľného času v obci - neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra pre návštevníkov na aktívne a atraktívne trávenie voľného času - chýbajúce ďalšie areály, ktoré by dokázali pritiahnúť mládež aj k iným druhom športu - nedostatok športovo-rekreačných zón a workoutov
<p>Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou</p>	<p>Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou</p>
<p>Identita a sebestačnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba remeselných dvorov, rozvoj sponzorovania kultúry, obnova zanikajúcich tradícií - vyžitie multimedialných technológií pre propagáciu obce a jej kultúrneho dedičstva a tradícií - podpora identity lokálnych výrobcov a miestnych značiek; - vytvorenie stratégie marketingovej podpory malých miestnych výrobcov a remesiel, ich propagácia a priestor na ich integráciu (pravidelné miestne trhy); - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami a mestami na regionálnej úrovni - podpora poľnohospodárskej malovýroby <p>Cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť rozvíjať agroturistiku - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v obci a jej okolí 	<p>Identita a sebestačnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - znižovanie atraktívnosti života v obci pre jej obyvateľov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu rozvoju obce - vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...) <p>Cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít na Kysuciach - zaostávanie obce v rozvoji cestovného ruchu sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jej obyvateľov - predstih „konkurenčných obcí“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

- možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov
- vytypovanie lokalít na rozvoj rekreačných aktivít v rámci obce
- výstavba rekreačných zariadení , výstavba rekreačného príslušenstva
- spracovať multimediálne propagačné materiály v rôznych jazykových mutáciách
- zefektívnenie spolupráce obce s okolitými obcami a mestami a prihraničím
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- rozvíjať rodinnú rekreáciu
- vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre cestovný ruch
- výstavba turistických ubytovní a športových areálov (lyžiarske vleky, biatlonový areál, lyžiarske bežecké stopy...)
- rozvinutie zážitkového cestovného ruchu, zameranie na rodinnú turistiku a environmentálne šetrný cestovný ruch;
- spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu

Kultúra

- vybudovanie prírodného amfiteátru
- spájanie pravidelných tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít na podnikateľské účely
- zlepšovať kultúrno-spoločenské vyžitie
- vybavenie sály v KD technikou - ozvučenie, osvetlenie, prenosné pódium napr. pre kultúrne akcie mimo kultúrneho domu
- rozvoj sponzorovania kultúry
- spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí, lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce
- usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky
- zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni
- podpora záujmových krúžkov zo strany obce

Šport

- propagácia športu ako voľnočasovej aktivity dospelých a detí
- zlepšenie zapojenosti detí do športových aktivít
- podpora záujmových krúžkov zo strany obce
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU
- výstavba nových športovísk (v rámci obce, regiónu)

- pokles záujmu o návštevnosť obce a jej okolia z radov súčasných a potenciálnych záujemcov
- negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu
- tlak na parkovacie plochy,
- zvýšené náklady na likvidáciu odpadu
- prítomnosť prírodných hodnôt výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu

Kultúra

- znižovanie atraktívnosti života v obci pre jej obyvateľov
- nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia
- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)
- slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC
- posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre
- nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice územia obce

Šport

- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov
- nedostatočné materiálne zabezpečenie
- slabá podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov
- nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily
- vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...)

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ ND KYSUCOU NA ROKY 2023+

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+**

Strategická časť

3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

Rozvojová stratégia nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci ekonomických a sociálnych východísk, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou faktorov rozvoja. Hlavným cieľom určenia rozvojovej stratégie je vytvorenie programovej štruktúry pre programovacie obdobie 2023 – 2028 s výhľadom do roku 2035.

3.1 Strategická vízia obce Vysoká nad Kysucou

Pre roky 2023 - 2028 s rešpektovaním vízie EÚ, Slovenskej republiky a v neposlednom rade aj Žilinského samosprávneho kraja na roky 2022+ spracovatelia navrhujú, že:

V obci Vysoká nad Kysucou budú obyvateľom vytvárané podmienky na pokojný a príjemný život. Obec bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k tomuto územiu vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého.

Obec Vysoká nad Kysucou bude územím bezpečným vo vzťahu k ochrane majetku a zdravia jej obyvateľov i návštevníkov. Bude združením s atmosférou prirodzenej pohostinnosti a širokou ponukou dostupných a kvalitných služieb.

Obec Vysoká nad Kysucou bude obec vzdelaných, aktívnych a občiansky angažovaných obyvateľov, bude kvalitou života i sociálne zdravým životným prostredím. Bude ponúkať dostatočné množstvo podnetov a podmienok na všestranný občiansky život, na činnosť spolkov, združení a organizácií v širokom spektre záujmových oblastí.

Obec Vysoká nad Kysucou má dobrú geografickú a územnú polohu, leží v blízkosti sídiel regiónu a kraja a má napojenie na dopravné siete medzinárodného charakteru. Tieto potenciálne hodnoty bude v plnej miere využívať pre svoj hospodársky a sociálny rozvoj.

3.2 Vízie smerovania rozvoja obce Vysoká nad Kysucou 2023+

Obec Vysoká nad Kysucou sa v nasledujúcich rokoch chce uberať cestou rozvíjajúceho sa moderného vidieckeho sídla. Nosným pilierom bude vytváranie vhodných životných podmienok pre obyvateľov v celom spektre ich potrieb a nevyhnutnej občianskej vybavenosti. V obci sa v nadchádzajúcom období chceme sústrediť na budovanie ekologických prvkov a tzv. zelených riešení, ktorých implementáciou plánujeme dosiahnuť atraktívne a ekologické vidiecke prostredie zaujímavé pre rozvoj podnikateľského prostredia, cestovného ruchu a s tým spojených služieb. Našou víziou je i budovanie technickej infraštruktúry súvisiacej s dopravou a mobilitou obyvateľov a taktiež venovanie sa rozvoju kultúrnych a športových aktivít, ktoré budú slúžiť nielen samotným obyvateľom obce, ale i jej návštevníkom.

Mgr. Anton Varecha, starosta obce

5 strategických oblastí obce Korňa

1. Podnikanie, práca, moderná samospráva a vzdelávanie

2. Životné prostredie

3. Dopravná a technická infraštruktúra, IKT

4. Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

5. Identita a sebestačnosť, cestovný ruch, kultúra a šport

Strategická oblasť 1 Podnikanie, práca, moderná samospráva a vzdelávanie

Špecifické ciele strategickej oblasti 1:

- 1.1 Podporiť hospodársky rozvoj, zavedenie inovácií a spolupracujúce prostredie v obci
- 1.2 Zabezpečiť účinné a otvorené moderné samosprávy vytvárajúce priaznivé prostredie v obci
- 1.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane celoživotného vzdelávania

Špecifický cieľ 1.1 Podporiť hospodársky rozvoj, zavedenie inovácií a spolupracujúce prostredie v obci

Opatrenia špecifického cieľa 1.1:

- 1.1.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci
- 1.1.2 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov na území obce
- 1.1.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach
- 1.1.4 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti

Špecifický cieľ 1.2 Zabezpečiť účinnú, otvorenú a modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia špecifického cieľa 1.2:

- 1.2.1 Posilnenie a zefektívnenie samosprávy
- 1.2.2 Podpora e-governmentu vo verejnej správe
- 1.2.3 Podpora spolupráce samosprávy aj mimo mikroregiónu

Špecifický cieľ 1.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane celoživotného vzdelávania

Opatrenia špecifického cieľa 1.3:

- 1.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole na území obce
- 1.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole na území obce
- 1.3.3 Zabezpečenie podmienok prístupného celoživotného vzdelávania

Strategická oblasť 2 Životné prostredie

Špecifické ciele strategickej oblasti 2:

2.1 Skvalitniť obehové hospodárstvo v obci

2.2 Podporiť zlepšenie kvality ovzdušia a uplatňovať nízkouhlíkové hospodárstvo

2.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Špecifický cieľ 2.1 Skvalitniť obehové hospodárstvo v obci

Opatrenia špecifického cieľa 2.1:

2.1.1 Zvýšiť % podiel vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu

2.1.2 Zaviesť opatrenia na opätovné použitie odpadov

2.1.3 Vysporiadanie sa s environmentálnymi záťažami

Špecifický cieľ 2.2 Podporiť zlepšenie kvality ovzdušia a uplatňovať nízkouhlíkové hospodárstvo

Opatrenia špecifického cieľa 2.2:

2.2.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií v obci, plynofikácia obce

2.2.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení

2.2.3 Zavádzanie opatrení na zvyšovanie kvality ovzdušia s osobitným dôrazom na tuhé emisie

Špecifický cieľ 2.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia špecifického cieľa 2.3:

- 2.3.1** Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000 a ostatné chránené územia
- 2.3.2** Rozšírenie verejnej zelene, kultivácia životného prostredia obývaných častí obce, revitalizácia centier obce a vybudovanie oddychových zón
- 2.3.3** Revitalizácia potokov podpora budovania vodozadržných opatrení
- 2.3.4** Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík

Strategická oblasť 3 Dopravná a technická infraštruktúra, IKT

Špecifické ciele strategickej oblasti 3:

- 3.1** Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej infraštruktúry v obci
- 3.2** Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
- 3.3** Zlepšiť kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry v obci
- 3.4** Presadzovať dobudovanie a modernizáciu komunikačnej infraštruktúry obce

Špecifický cieľ 3.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej infraštruktúry v obci

Opatrenia špecifického cieľa 3.1:

3.1.1 Dobudovanie cestného prepojenia s jeho okolím

3.1.2 Dobudovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov v obci

Špecifický cieľ 3.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia špecifického cieľa 3.2:

3.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia verejnej dopravy

3.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy

3.2.3 Tvorba analytických, koncepcných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie v obci

Špecifický cieľ 3.3 Zlepšiť kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry v obci

Opatrenia špecifického cieľa 3.3:

3.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd, dažďových vôd

3.3.2 Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu a ostatnej drobnej infraštruktúry v obci

3.3.3 Pokrytie územia kamerovým systémom

Špecifický cieľ 3.4 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu komunikačnej infraštruktúry obce

Opatrenia špecifického cieľa 3.4:

3.4.1 Podpora dostupnosti celého územia obce výkonným internetom

3.4.2 Pokrytie verejných budov a priestranstiev dostupným a voľným WIFI

Strategická oblasť 4 Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Špecifické ciele strategickej oblasti 4:

4.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

4.2 Podporovať rozvoj bytovej výstavby obce

Špecifický cieľ 4.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia špecifického cieľa 4.1:

4.1.1 V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej starostlivosti, rozvíjanie externej formy sociálnych služieb dôrazom na vylúčené skupiny obyvateľov

4.1.2 Podpora podmienok pre zabezpečenie dostupnej zdravotnej ambulantnej starostlivosti

4.1.3 Podpora komunitných služieb obyvateľom

4.1.4 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou

Špecifický cieľ 4.2 Podporovať rozvoj bytovej výstavby v obci

Opatrenia špecifického cieľa 4.2:

4.2.1 Výstavba nájomných bytových domov v obci

4.2.2 Aktualizácia strategických a územnoplánovacích dokumentov

Strategická oblasť 5 Identita a sebestačnosť, cestovný ruch, kultúra a šport

Špecifické ciele strategickej oblasti 5:

5.1 Podporovať identitu a sebestačnosť obyvateľov, rozvíjať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

5.2 Rozvíjať cestovný ruch v obci

5.3 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Špecifický cieľ 5.1 Podporovať identitu a sebestačnosť obyvateľov, rozvíjať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia špecifického cieľa 5.1:

5.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce

5.1.2 Podporovať a vytvárať podmienky pre malých a stredných poľnohospodárov a záhradkárov

5.1.3 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

5.1.4 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov

5.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia)

Špecifický cieľ 5.2 Rozvíjať cestovný ruch v obci

Opatrenia špecifického cieľa 5.2:

5.2.1 Zachovanie a vytvorenie atraktivít pre podporu cestovného ruchu

5.2.2 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu na území obce

5.2.3 Propagácia obce vo vzťahu k cestovnému ruchu

Špecifický cieľ 5.3 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia špecifického cieľa 5.3:

5.3.1 Zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo

5.3.2 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva

5.3.3 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na danom území

3.3 Programová časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ „Zoznam indikatívnych aktivít“

Strategická oblasť 1 Podnikanie, práca, moderná samospráva a vzdelávanie

Špecifický cieľ 1.1 Podporiť hospodársky rozvoj, zavedenie inovácií a spolupracujúce prostredie v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.1.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb	obec, VÚC
	Podpora výroby a podnikateľských subjektov, ktoré využívajú hlavne surovinové zdroje obce, podpora spracovateľov miestnych surovín finančnými a nefinančnými opatreniami	
	Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov	
	Vytvorenie motivačného podnikateľského prostredia za účelom oživenia miestneho podnikania	
1.1.2 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov na území obce	Rozšírenie siete podnikateľských subjektov poskytujúcich služby na území, napr. o lekáreň, opatrovateľskú službu, kominárske služby	
Organizovanie aktivít, podujatí a vytváranie podmienok na stimuláciu podnikateľských aktivít a rozvoj podnikateľského potenciálu na území	Budovanie vhodného podnikateľského prostredia	
Podpora podnikateľských subjektov, neziskových organizácií a inštitúcií pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ a SR	Výber vhodných priestorov pre novovznikajúce podnikateľské subjekty	
	Vytváranie podmienok a podpora rozvojových aktivít v jednotlivých podnikateľských oblastiach malého a stredného podnikania	

<p>1.1.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach</p>	<p>Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón na území obce, príprava územia a realizácia infraštruktúry, výkup súkromných pozemkov pre uskutočnenie investičnej výstavby, výstavba inžinierskych sietí a iné.</p>
	<p>Zriadenie priemyselných zón s dôrazom na zavádzanie nových technológií, návrh alternatívnych a zelených riešení rozvoja existujúcich priemyselných zón</p>
	<p>Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných podnikateľských subjektov, vytvorenie inštitucionálnych podmienok na podporu MSP so susednými obcami či mestami</p>
	<p>Podpora výstavby skladových a predajných priestorov, nákup nových technológií do miestnych výrobných prevádzok na území</p>
	<p>Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel na území obce, nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, jednotlivých samospráv, podnikateľských subjektov a obyvateľov</p>
	<p>Zakladanie MSP s majetkovou účasťou samosprávy, analýza možností rozvoja podnikateľských aktivít v rámci obce, spracovanie podnikateľských zámerov obce, príprava podmienok pre založenie MSP</p>
<p>1.1.4 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti</p>	<p>Podpora systematického poskytovania sociálnych a asistenčných služieb na území obce zameraných na zvýšenie zamestnanosti jej obyvateľov (napr. komunitní pracovníci v oblasti sociálnych služieb)</p>

Podpora kariérneho poradenstva pre nezamestnanosť najviac ohrozené cieľové skupiny a pre mladých ľudí pri prechode zo školy do praxe poskytovaného individuálnou proklientsky orientovanou formou
Podpora zamestnanosti v obci s dôrazom na zapojenie znevýhodnených skupín, skupín ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením do aktívneho života cez možnosť využívania projektov štrukturálnych fondov EÚ a SR
Zakladanie registrovaných sociálnych podnikov s majetkovou účasťou miestnych samospráv

Špecifický cieľ 1.2 Zabezpečiť účinné a otvorené modernú samosprávu vytvárajúce priaznivé prostredie

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.2.1 Posilnenie a zefektívnenie samosprávy	Podpora profesionálneho správania sa zamestnancov samosprávy prostredníctvom školení a vzdelávania	obce, VÚC
	Podpora rozvoja ľudských zdrojov a optimalizácie procesov na území obce	
	Zefektívnenie činností miestnej samosprávy	
	Revitalizácia budovy obecného úradu a na spoločenské a administratívno-správne centrum so servisným zázemím obce so zameraním na nové technológie, energetiku budovy a OZE	
	Zriadenie priestorov pre činnosť a aktivity spolkov a združení, materiálno-technické vybavenie daných priestorov, rekonštrukcia a materiálno – technické vybavenie domov kultúry, spracovanie projektovej dokumentácie	
	Vybudovanie viacúčelových sál a ich materiálno-technické vybavenie, spracovanie technickej a projektovej dokumentácie	
	Informatizačné a materiálno-technické vybavenie priestorov obecného úradu	
	Zavedenie systémov hodnotenie kvality samospráv (napr. model CAF)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

1.2.2 Podpora e-governmentu vo verejnej správe	Elektronicky komunikujúca a efektívna samospráva
	Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti e-government služieb, zlepšenie dostupnosti dát verejnej správy (mapy, štatistiky) pre občanov a podnikateľské subjekty
	Umožnenie zdieľania e-learningových služieb a iných online služieb používaných verejnou správou aj pre podnikateľské subjekty a občanov a vytvorenie online prostredia
	Rozšírenie možností pre elektronickú identifikáciu, autentifikáciu a autorizáciu a pre elektronické doručovanie zásielok podnikateľským subjektom
	Modernizácia miestnej infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií obce
	Zvyšovanie digitálnej gramotnosti občanov vrátane znevýhodnených skupín
1.2.3 Podpora spolupráce medzi samosprávami	Zavádzanie spoločných úradovní pre samosprávu
	Systémová a vzdelávacia podpora samosprávy
	Výmena informácií a príkladov dobrej praxe
	Organizácia spoločných školení, workšopov a iných podujatí pre samosprávu

Špecifický cieľ 1.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane celoživotného vzdelávania

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole	Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole	
	Dostavba objektov materskej školy vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (inovatívneho prístupu v oblasti vzdelávania), prípadne rozširovanie kapacít existujúcich objektov materskej školy a ich materiálo-technické vybavenie	
	Rekonštrukcia materských škôl zameraná na zvýšenie energetických úspor - vybavenie budovy materskej školy zariadeniami obnoviteľných zdrojov energie (výroba el. energie, tepla, teplej vody), spracovanie technickej a projektovej dokumentácie	
	Rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia materských škôl na území obce	
	Vybudovanie nových prípadne rekonštrukcia existujúcich detských ihrísk pri materských školách, spracovanie technickej dokumentácie	
	Podpora inovatívnych a alternatívnych metód vzdelávania a vyučovacích metód v MŠ	
	Podpora zavádzania neštátnych materských škôl	
1.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v území	Rekonštrukcia a modernizácia exteriérov a interiérov základnej školy na území obce a prislúchajúcich školských zariadení na zvýšenie energetických úspor a na zvýšenie štandardu výučby na základnej škole	
	Dovybavenie budovy telocvične	
	Nové vybavenie a rekonštrukcia školskej jedálne, spracovanie technickej dokumentácie	
	Zabezpečenie vybavenosti základnej školy interaktívnymi triedami a laboratóriami budúcnosti zvyšujúcimi interaktívnosť a participáciu žiakov	
	Zriadenie nových počítačových učební v budove základnej školy, nákup výpočtovej techniky, vybavenie miestností prezentačnou technikou - PC s dataprojektorom, ...	

	Vybudovanie športových ihrísk na území obce, výber vhodnej lokality
	Podpora projektového vzdelávania vedúceho k zvýšeniu praktických zručností žiakov, podpora mobility žiakov (mládeže) v rámci účasti na voľnočasových aktivitách a neformálnom vzdelávaní
	Podpora inovatívnych a alternatívnych metód vzdelávania a vyučovacích metód
	Zvýšené uplatnenie modelu inkluzívneho vzdelávania v školách
1.3.3 Zabezpečenie podmienok prístupného celoživotného vzdelávania	Rekonštrukcia a rozšírenie priestorov knižnice, jej modernizácia, obstaranie počítačového vybavenia a dostupnosť internetu v priestoroch knižnice
	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti výpočtovej techniky, v oblasti tradičných remesiel a v oblasti malého a stredného podnikania, finančné a personálne zabezpečenie
	Zavedenie prvkov duálneho školstva do systému odborného vzdelávania a prípravy
	Zvýšenie atraktivity odborného vzdelávania
	Zvýšenie matematických, prírodovedných, technických a jazykových a IKT zručností a finančnej gramotnosti vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia žiakov základných škôl a stredných
	Podpora podmienok pre aktivity a kurzy dodatočného a celoživotného vzdelávania
	Podpora podmienok pre zavedenie vzdelávania pre „tretí vek“

Strategická oblasť 2 Životné prostredie

Špecifický cieľ 2.1 Skvalitniť obehové hospodárstvo v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.1.1 Zvýšiť % podiel vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu	Spracovanie štúdie o odpadovom hospodárstve obce v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky a Európskeho spoločenstva	obec, VÚC
	Zvýšenie povedomia obyvateľov v oblasti triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, finančné a personálne zabezpečenie	
	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo obce a zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu	
	Vybudovanie dvora separovaného zberu a kompostoviska s doplnením technickým a ostatným zariadením	
	Realizácia projektu malých domových kontajnerov v obci, obstaranie veľkoobjemových kontajnerov	
	Zavedenie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému v odpadovom hospodárstve na území obce	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov o eliminácii vytvárania odpadov	
2.1.2 Zaviesť opatrenia na opätovné použitie odpadov	Podpora komunitných aktivít pre opätovné použitie produktov (výmenné burzy, predaje z dvora)	obec, VÚC
	Opatrenia na opätovné použitie a zhodnocovanie odpadov so zameraním na domáce a komunitné kompostovanie (nákup malých a väčších kompostérov, ...)	
	Výstavba zariadení na opätovné použitie odpadov, vrátane zariadení na recykláciu a opätovné použitie stavebných a iných odpadov	
2.1.3 Vysporiadanie sa s environmentálnymi záťažami	Odhaľovanie, preverovanie a mapovanie environmentálnych záťaží a nelegálnych čiernych skládok v rámci územia	obec, VÚC
	Sanácia environmentálnych záťaží a nelegálnych čiernych skládok v rámci územia	
	Predchádzanie vzniku čiernych skládok (edukáciou obyvateľov a podnikateľov, častou kontrolou prostredia)	

Špecifický cieľ 2.2 Podporiť zlepšenie kvality ovzdušia a uplatňovať nízkouhlíkové hospodárstvo

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.2.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií v obci	Podpora výstavby malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri zohľadnení miestnych podmienok v rámci obce	obec, VÚC
	Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo samosprávy, podnikateľských subjektov a občanov	
2.2.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení	Vypracovanie energetických auditov verejných budov. Príprava návrhov a projektových dokumentácií pre komplexné riešenia energetiky verejných budov	
	Rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov, energetických zariadení, systémov merania a riadenia, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia a pod. vrátane spracovania projektovej dokumentácie a následného monitoringu energetickej efektívnosti	
	Inštalácia malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltaické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Využívanie alternatívnej a kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie	
	Rozšírenie plynifikácie obce	
2.2.3 Zavádzanie opatrení na zvyšovanie kvality ovzdušia s osobitným dôrazom na tuhé emisie	Zvyšovanie využívania energetického poradenstva a iných energetických služieb	
	Zavádzanie systémov energetického a environmentálneho manažérstva, edukačné aktivity na podporu znižovania spotreby energie	
	Modernizácia technologických postupov a technológií na stacionárnych zdrojoch znečistenia ovzdušia vrátane náhrady zastaraných spaľovacích zariadení nízkoemisnými a energeticky účinnejšími zariadeniami	
	Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry v obci a adaptácia urbanizovaného prostredia na zmenu klímy	

Špecifický cieľ 2.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.3.1 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000 a ostatné chránené územia	Dobudovanie sústavy NATURA 2000 a zabezpečenie dostatočnej starostlivosti o chránené územia v rámci obce, ako aj ochrana a starostlivosť chránených druhov rastlín a živočíchov na danom území	obec, VÚC
	Spracovanie koncepčného materiálu obsahujúceho súhrn a postup činností a aktivít, ktorých realizácia zabezpečí komplexnú ochranu prírodného a životného prostredia	
	Budovanie, revitalizácia a obnova zelenej infraštruktúry obce za účelom zachovania a obnovy biodiverzity a ekosystémov, ako aj eliminácia, prípadne likvidácia invázičných rastlín a živočíšnych druhov na danom území	
	Zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti životného prostredia pre občanov, prezentácia a šírenie osvetly v oblasti ŽP	
2.3.2 Rozšírenie verejnej zelene, kultivácia životného prostredia obývaných častí, revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón	Rekonštrukcia a revitalizácia centra obce	
	Úprava plôch verejnej zelene na území obce, výsadba okrasných stromov a krovín s doplnením o vodozadržné prvky (vodné záhrady, malé vodné plochy, zelené steny, zelené strechy a pod.)	
	Doplnenie upravených plôch verejnej zelene lavičkami a preliezkami pre deti, osadenie malých zberných nádob na separované komodity	
	Vybudovanie peších a oddychových zón v intraviláne obce podľa jeho priestorových možností	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre oblasť revitalizácie centra obce	
	Revitalizácia a údržba existujúcich verejných priestranstiev v rámci intravilánu obce (regenerácia priestranstiev, zvýšenie podielu zelene, výsadba alejí, stromoradií, regenerácia a obnova zanedbaných trávnikových a kvetinových plôch, ošetrovanie a údržba drevín, krov, ...)	
	Využitie inovatívnych prvkov a materiálov v centre obce – solárne striešky, vodné pumpy, vodozadržné betóny a pod.	
Tvorba a starostlivosť o nelesnú drevinovú vegetáciu v obci		

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

	Nákup materiálu a techniky pre zazeleňovanie a starostlivosť o zeleň	
	Systémové opatrenia na odstraňovanie zabránenie šíreniu invázných rastlín	
2.3.3 Revitalizácia potokov a rybníkov, podpora budovania vodozádržných opatrení	Vybudovanie oddychových zón a ich následná kultivácia	
	Obnova prirodzených vodozádržných funkcií tokov a inundačných území (obnoviť staré korytá), rekultivácia existujúcich korýt vodných tokov a ich pravidelný monitoring	
	Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastrálnom území obce	
	Vodozádržné opatrenia a prevencia pred povodňami	
	Drobná infraštruktúra na brehoch riek (zberné koše, stojany na bicykle ...)	
	Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov	
2.3.4 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík	Zabezpečenie komplexnej ochrany územia pred povodňami	
	Výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, ako ochranné hrádze, hate a protipovodňové línie, úpravy vodných tokov vrátane manipulačných zariadení, opatrenia spojené so zelenou infraštruktúrou a tiež opatrenia na spomalenie odtoku vody z povodia rieky Kysuce a ich prítokov a bezmenných tokov a opatrenia podporujúce akumuláciu vody v lokalitách obce na vhodných tokoch	
	Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a plánov, podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov súvisiacich so zmenou klímy, ako aj hydrologických prieskumov zameraných na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie pitnej vody	
	Zabezpečenie pripravenosti zložiek krízového riadenia vrátane obecného hasičského zboru na zvládanie mimoriadnych udalostí	
	Modernizácia technického a vozového parku dobrovoľného hasičského zboru, rekonštrukcia budovy pre hasičský zbor	
	Výstavba tréningových a závodných plôch pre hasičský zbor	

Strategická oblasť 3 Dopravná a technická infraštruktúra, IKT

Špecifický cieľ 3.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej infraštruktúry v obci Korňa

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.1.1 Dobudovanie cestného prepojenia s jeho okolím	Dobudovanie a rekonštrukciu hlavného cestného ťahu obce	obec, VÚC
	Dobudovanie a rekonštrukcia cestných prepojení obce, regiónu s jeho okolím	
	Spracovanie projektových dokumentácií súvisiacich s napojením na kostrovú sieť dopravných komunikácií v regióne	
3.1.2 Dobudovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov	Spracovanie projektovej dokumentácie a výstavba chodníkov pre peších	
	Zlepšenie bezpečnosti na prechodoch pre chodcov: rekonštrukcia, údržba, zvýraznenie a nasvietenie prechodov pre chodcov	
	Spevnenie, klopenie a rozšírenie miestnych komunikácií v súlade s jeho územnými plánmi rozvoja obce a územným plánom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja	
	Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií a mostov s kvalitnou povrchovou úpravou vrátane prvkov na zvýšenie ich priepustnosti a bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a kvality životného prostredia	
	Rozšírenie parkovísk a výstavba nových parkovacích miest pri cintorínoch, základnej školy, materskej školy, autobusových zastávkach, pred bytovými domami, pri zdravotnom stredisku, a pod., spracovanie technickej dokumentácie	
	Podpora a udržateľnosť správy a údržby miestnych komunikácií	
	Pasportizácia miestnych komunikácií obce	
	Zavádzanie nových technológií pre parkovanie	
	Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok	
Dobudovanie verejného priestranstva v centre obce so zameraním na bezpečnosť a kultúrnu hodnotu		

Špecifický cieľ 3.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia infraštruktúry verejnej dopravy	Modernizácia a výstavba nových zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy, spracovanie projektovej dokumentácie	obec, VÚC
	Obnova a budovanie vyhradených jazdných pruhov - zálivov pre verejnú osobnú dopravu v obci, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba obrátisk cestnej verejnej dopravy a iných opatrení preferencie verejnej osobnej dopravy	
	Zabezpečenie moderných informačných systémov, zlepšenie informovanosti cestujúcich a zlepšenie informačného a oznamovacieho systému v obci	
3.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy	Výstavba, obnova a rekonštrukcia cyklistických komunikácií a cyklokoridorov	
	Zvyšovanie bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky - odstraňovanie úzkych miest a dobudovanie príslušnej infraštruktúry (chodníky, značenie na komunikáciách) v pešej doprave, zavedenie prvkov zvyšujúcich bezpečnosť účastníkov a pod.	
	Budovanie odstavných plôch pre bicykle, budovanie cyklostojanov, požičovne bicyklov, nabíjacie stanice pre elektrobicykle	
	Rekonštrukcia a dovybavenie detského dopravného ihriska	
	Budovanie cyklochodníkov a ich prepojenie s kultúrou a cyklotrás na celom území	
	Vybudovanie osvetlenia na chodníkoch a cyklochodníkoch, spracovanie projektovej dokumentácie	
	Prepojenie s okolitými obcami, mestom Turzovka a s obcami v ČR.	
	Zakúpenie malých pásových vozidiel, alebo skútrov so stopérmi na úpravu lyžiarsko-bežeckých trás vytvorených na cyklomagistrále počas zimnej sezóny	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov o alternatívnych spôsoboch dopravy do zamestnania	
	Systém bike shering a požičovne bicyklov (najmä elektrobicyklov) spoločne v teritóriu okolitých obcí s presahom do ČR.	
3.2.3 Tvorba analytických, koncepčných a strategických dokumentov na zabezpečenie	Spracovanie, resp. aktualizácia strategických dokumentov a územnoplánovacích podkladov relevantných pre oblasť dopravy (plán dopravnej obsluhy, ...), spracovanie analytických dokumentov preferujúcich ekologické formy dopravy,	

zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie	Tvorba propagačných materiálov, máp, webových portálov, mobilných aplikácií na propagáciu cyklistickej dopravy a pod.	
--	---	--

Špecifický cieľ 3.3 Zlepšiť kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí obce pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd, dažďových vôd	Dobudovanie rozvodnej siete pre zásobovanie pitnou vodou v miestnych častiach	obec, VÚC
	Analýza technického stavu vodovodnej siete, údržba a rekonštrukcia existujúcej vodovodnej siete pre minimalizovanie strát vo vodovodných sieťach, pravidelný monitoring vodovodnej siete, výstavba regulačných staníc pre miestne vodovody	
	Ochrana vodných zdrojov, realizácia ochranných opatrení	
	Zamedziť možnostiam znečisťovania povrchových vôd poľnohospodárstvom , pravidelný monitoring	
	Dobudovanie a zvýšenie kapacity verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd na území obce.	
	Skvalitňovanie systému hodnotenia a monitorovania vôd, vodných tokov	
	Vybudovanie individuálnych čističiek vlastníkmi rodinných domov, podnikateľskými subjektmi a prevádzkovateľmi zariadení	
3.3.2 Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu a ostatnej infraštruktúry v obci	Rekonštrukcia rozhlasu a prechod na bezdrôtový systém do všetkých obývaných miestnych častí obce	
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci, doplnenie nových svetelných bodov	
	Zavedenie nízkonákladových svetelných bodov v rámci verejného osvetlenia, využitie OZE	
	Rozšírenie cintorína, údržba cintorínskych plôch a oplotenia, ochrana a údržba porastov v okolí cintorína	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

	Rozšírenie kolumbárií, výstavba a mat. technické vybavenia cintorína a domu smútku	
	Majetkové vysporiadanie pozemkov pod cintorínmi.	
	Rekonštrukcia domu kultúry - interiéry, vybavenie malými zariadeniami obnoviteľných zdrojov energie, spracovanie technickej a projektovej dokumentácie	
	Vybavenie sály kultúrneho domu technikou - ozvučenie, osvetlenie, klimatizácia, a pod.	
	Nové komunikačné technológie (ekvivalent miestneho rozhlasu)	
3.3.3 Pokrytie územia kamerovým systémom	Zavedenie a rekonštrukcia kamerového systému na monitorovanie územia za účelom zníženia kriminality	
	Spracovanie projektovej dokumentácie inštalácie kamerového a bezpečnostného systému	

Špecifický cieľ 3.4 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu komunikačnej infraštruktúry v obci Korňa

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.4.1 Podpora dostupnosti celého územia výkonným internetom	Pokrytie územia širokopásmovým internetom	obec, VÚC
	Vybudovanie optických sietí, digitalizácia obce	
3.4.2 Pokrytie verejných budov a priestranstiev dostupným a voľným WIFI	Vybudovanie nových bodov wifi sietí (občania, podnikateľské subjekty, základná škola, materská škola, školský klub, centrum voľného času, knižnica, administratívne budovy obce, ...)	
	Rekonštrukcia a posilnenie verejných wifi sietí, zvýšenie ich rýchlostí a kapacít	

Strategická oblasť 4 Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Špecifický cieľ 4.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.1.1 V reflexii na demografický vývoj prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej starostlivosti, rozvíjanie externej formy sociálnych služieb dôrazom na vylúčené skupiny obyvateľov	Zavedenie služieb sociálnych služieb	obce, VÚC
	Vybudovať alebo zriadiť zariadenie poskytujúce sociálne služby, výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia, spracovanie projektovej dokumentácie	
	Vypracovanie koncepčného strategického materiálu definujúceho a stanovujúceho celý komplex produktov a služieb sociálnej zdravotníckej starostlivosti v	
4.1.2 Podpora podmienok pre zabezpečenie dostupnej zdravotnej ambulantnej starostlivosti	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov, zabezpečiť v súčinnosti s okresným mestom a spádovou oblasťou pre oblasť poskytovania zdravotníckych služieb ich maximálnu dostupnosť	
	Zvýšiť kvalitu poskytovaných zdravotníckych služieb, zvýšenie personálnych kapacít v prípade potreby	
	Zriadenie lekární a lekárenských ambulantných služieb	
	Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci	
4.1.3 Podpora komunitných služieb obyvateľom	Rekonštrukcia a modernizácia zdravotného strediska	
	Vybudovanie, rekonštrukcia a prístavba denného komunitného centra pre dôchodcov v obci	
	Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných, zabezpečenie priestorov, obstaranie vnútorného vybavenia	
	Vybudovanie rehabilitačného strediska, výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia, spracovanie projektovej dokumentácie	
	Zriadenie hospicu pre potreby celého regiónu, štúdia opodstatnenosti	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

	Vybudovanie nového zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov	
	Zriadenie klubu mladých, príprava priestorového a materiálneho vybavenia	
	Podpora služieb pre marginalizované skupiny občanov a týrané ženy, analýza dopytu po uvedených službách, zabezpečenie personálnych kapacít, zabezpečenie priestorov	
4.1.4 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou	Vytvorenie podmienok na doplnujúce vzdelávanie sa obyvateľov s nízkou vzdelanostnou úrovňou	
	Využívanie informatizačných systémov na sprostredkovanie vedomostí a poznatkov	
	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov s osobitými vzdelávacími potrebami	
	Podpora celoživotného vzdelávania v systéme univerzít tretieho veku	

Špecifický cieľ 4.2 Podporovať rozvoj bytovej výstavby v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.2.1 Výstavba nájomných bytových domov v obci	Výstavba nájomných bytových domov s bytovými jednotkami, výber vhodných lokalít a spracovanie technickej dokumentácie	obce, VÚC
	Podpora IBV a HBV na celom území obce, budovanie a rekonštrukcia sietí na podporu IBV a HBV	
	Dobudovanie infraštruktúry a úprava okolia nájomných bytových domov podľa potrieb a záujmov individuálnych stavebníkov v obci	
	Výstavba nájomných bytových domov s využitím malých zariadení obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltaické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	

4.2.2 Aktualizácia strategických a územnoplánovacích dokumentov	Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie pre novú IBV, doplnenie záväzných častí územných plánov o normatívy bližšie definujúce a určujúce podmienky bytovej výstavby vrátane umiestňovania inžinierskych sietí, spracovanie prehľadov významných krajínovorných prvkov v území ako podkladov pre limitovanie ďalšieho rozvoja s možnými negatívnymi dopadmi na kvalitu životného prostredia	
	Začlenenie jednotlivých parciel novej výstavby do územného plánu obce za stavebné parcely, vypracovanie urbanistických štúdií pre dané lokality	
	Majetkovo-právne vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom vo vybraných lokalitách a vybudovanie potrebnej infraštruktúry	
	Spracovanie projektov pozemkových úprav a realizácia pozemkových úprav	

Strategická oblasť 5 Identita a sebestačnosť, cestovný ruch, kultúra a šport

Špecifický cieľ 5.1 Podporovať identitu a sebestačnosť obyvateľov, rozvíjať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
5.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce	Podpora zavádzania remeselníckych dielní pre remeslá, ktoré sú charakteristické pre obec	obec, VÚC
	Tvorba funkčných väzieb medzi inštitucionálnym zázemím podnikateľských subjektov pôsobiacich na území a prezentátormi ľudových zvykov a remesiel	
	Vytváranie priestoru pre transfer tradičných ľudových postupov do moderného umenia a dizajnu obce	
	Snaha o vytvorenie mobilných stánkov a výstavníckeho mobiliáru (zapožičiavanie medzi jednotlivými samosprávami, napr. stany, stoly, stoličky a pod.) a vybudovanie prípadne rekonštrukcia objektov pre skladovanie tohto vybavenia	
	Vytváranie podmienok pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselníckych zručností do života obce	
	Udržiavanie existujúcich ľudových tradícií, podpora remeselníckej výroby, postupné oživovanie ďalších miestnych ľudových tradícií a zvykov (stavanie mája, zábavy ...)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

	Budovanie remeselníckeho dvora, výber a rekonštrukcia vhodných budov na alokáciu remeselného dvora, zabezpečenie personálnych kapacít, materiálne zabezpečenie remeselného dvora predmetmi s kultúrno-historickou hodnotou	
	Vytvorenie jedinečnej regionálnej značky kvality produktov	
5.1.2 Podporovať a vytvárať podmienky pre malých a stredných poľnohospodárov a záhradkárov	Využívanie miestnych a regionálnych produktov pri verejnom stravovaní detí a zamestnancov samosprávy	
	Podporiť a propagovať drobný predaj poľnohospodárskych produktov formou predaja z dvora	
	Rekonštrukcia infraštruktúry hospodárskych dvorov, budov a hál v areáli hospodárskych dvorov, nákup nových technológií, vypracovanie podnikateľských plánov a štúdie uskutočniteľnosti daného zámeru	
	Podpora spolkov záhradkárov, včelárov a pod., propagácia ich lokálnej produkcie (formou farmárskych trhov a pod.)	
5.1.3 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	Podpora občianskych iniciatív, projektov multisektorovej spolupráce a efektívne fungovanie sietí.	
	Prehľbovanie spolupráce rôznych socioekonomických partnerov na území obce za účelom jeho integrovaného rozvoja	
	V spolupráci so socioekonomickými partnermi pravidelné monitorovanie napĺňania PHSR operačných programov a ostatných strategických dokumentov relevantných pre územie obce a vyhodnocovanie ich dopadov na danom území	
	Podpora a rozvoj MAS	
5.1.4 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov	Využitie nadviazaných cezhraničných partnerstiev na ďalší rozvoj bilaterálnej i multilaterálnej cezhraničnej spolupráce	
	Rozvíjanie cezhraničných partnerstiev miestnych akčných skupín	
	Zintenzívnenie účasti na projektoch medzinárodnej a nadnárodnej spolupráce prispievajúcich k naplneniu stratégie PHSR	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

<p>5.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života (spolky, združenia, podujatia ...)</p>	<p>Podpora miestnych spolkov a vytvorenie priestorových podmienok pre činnosť spolkov a združení</p>	
	<p>Udržiavanie tradície organizovania etablovaných športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí v obci</p>	
	<p>Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj</p>	
	<p>Ďalší rozvoj ľudských zdrojov v oblasti športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít ako nevyhnutný predpoklad ich skvalitňovania</p>	
	<p>Vytváranie podmienok pre zvyšovanie možností zmysluplného využívania voľného času vrátane organizačného zabezpečenia a udržiavania, rozširovania a modernizácie potrebnej infraštruktúry</p>	
	<p>Dobudovanie a modernizácia športového areálu na viacúčelové športové a relaxačné centrá, materiálové a technické vybavenie objektov športových areálov, umelé osvetlenie</p>	
	<p>Dobudovanie novej siete malých ihrísk a rekonštrukcia už existujúceho ihriska na území obce, vybudovanie nových viacúčelových ihrísk, ich materiálno-technické a servisné vybavenie, spracovanie technickej dokumentácie</p>	
	<p>Výstavba novej tribúny na ihrisku so zariadením aj pre iné druhy športu a na relax, rekonštrukcia oplotenia futbalových ihrísk</p>	
	<p>Vytváranie materiálnych a technických podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu na území</p>	
	<p>Spolupráca s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry, zabezpečenie personálnych kapacít</p>	
	<p>Zámer podpory lyžiarskych výcvikov pre deti základných škôl v rámci obce</p>	
	<p>Plán lokalít oddychu, turizmu a rekreácie na území obce</p>	
<p>Modernizácia a rekonštrukcia športovej infraštruktúry</p>		

Špecifický cieľ 5.2 Rozvíjať cestovný ruch v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
5.2.1 Zachovanie a vytvorenie atraktivít pre podporu cestovného ruchu	Budovanie turistických a náučných trás pre žiakov, študentov, rodiny s deťmi, náročných klientov s využitím kultúrno-historického, folklórneho aj prírodného bohatstva	obec, VÚC
	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklórny tanec, hudba a spev, ľudové remeslá, ľudový odev a doplnky, pôvodné bývanie a hospodárenie) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu a agroturistike, zabezpečenie priestorov, finančných a materiálnych prostriedkov	
	Tvorba komplexných produktov cestovného ruchu s využitím jedinečností a miestnych atraktivít	
	Zavádzanie produktov a služieb cestovného ruchu prístupných všetkým cieľovým skupinám vrátane seniorov, zdravotne postihnutých, cudzincov a pod.	
	Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu	
	Zabezpečenie a postupné rozširovanie mechanizmu financovania cestovného ruchu prostredníctvom platnej legislatívy	
	Prehlbovanie spolupráce s krajskou organizáciou cestovného ruchu, oblastnými organizáciami cestovného ruchu a ostatnými aktérmi cestovného ruchu za účelom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v obci	
	Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu	
	Doplnenie značenia a mobiliáru trás v zmysle zvyšovania ich atraktivity, zabezpečenie primeranej údržby a obnovy mobiliáru na vytvorených trasách a zabezpečenie dostatočných informačných zdrojov o atraktivitách územia vo svojom okolí	
	Vzájomné prepájanie trás obce s trasami v susediacich obciach či mestách	
	Vybudovanie turistickej útulne a cykloútulne	
	Zámer zriadenia turisticko-kultúrno-informačného centra	
	Budovanie a obnova cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov	
Spracovanie koncepcie rozvoja cestovného ruchu		

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

5.2.2 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu na území obce	Podpora služieb, tvorby, ponuky produktov a vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v rámci cestovného ruchu a turizmu	
	Prepojenie obce so subjektmi cestovného ruchu a agroturistiky.	
	Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov	
	Výber vhodných priestorov pre novovznikajúce podnikateľské subjekty	
5.2.3 Propagácia obce vo vzťahu k cestovnému ruchu	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb	
	Spracovanie koncepcie „propagácie“ histórie v multimediálnej forme Spracovanie komplexného informačného buletínu o historickom vývoji a tradíciách pre školy a subjekty cestovného ruchu	
	Využívanie nových foriem propagácie cestovného ruchu a kultúry na území	
	Pravidelné vydávanie newsletteru (zima/leto)	
	Doplnenie a rozšírenie máp a turistických informácií na cyklomagistrálach	
	System plošných informačných a propagačných panelov a značiek orientujúcich návštevníkov v rámci katastrálneho územia, informačné tabule v rôznych jazykoch	
	Zavedenie systému počítania návštevnosti zariadení	
	Živé panorámy z vyhladkových veží a významných vyhladkových miest	

Špecifický cieľ 5.3 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
5.3.1 Zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo	Identifikácia jedinečných znakov kultúrneho dedičstva a ich využitie pre potreby návštevníkov	obec, VÚC
	Pokračovanie digitalizácie všetkých foriem hmotného aj nehmotného kultúrneho dedičstva za účelom jeho zachovania a zabezpečenia ľahšieho prístupu laickej aj odbornej verejnosti	
	Zvyšovanie reálnej dostupnosti k prvkom kultúrneho dedičstva na území obce	
	Výstavba letného pódia, amfiteátra v obci	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí (hody, deň matiek, súťaže, výstavy a pod.)	
	Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí a kalendára na celý rok, priebežne ho aktualizovať, rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos	
	Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky obce, obsahová analýza www stránky, priebežná aktualizácia www stránky, vytvorenie nových www stránok v prípade potreby	
	Výstavba a rekonštrukcia infraštruktúry pre kultúru (múzeá, galérie, knižnice a pod.)	
5.3.2 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva	Zachovanie krajinného rázu typického pre obec	
	Zachovanie a využívanie pôvodných drevín v lesníctve a typických plodín a starých odrôd typických pre obec	
	Obnova, zveľadenie a propagácia prírodných pamiatok	
	Inovatívne spôsoby sprístupňovania umeleckých diel verejnosti	
5.3.3 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na danom území obce	Rekonštrukcia a reštaurovanie kultúrnych pamiatok a historických objektov a zabezpečenie ich primeranej ochrany a udržiavania	
	Inovatívne formy prezentovania kultúrnych pamiatok na území obce	
	Opätovné využívanie objektov na komerčné účely pri zachovaní ich vzhľadu a jedinečnosti	
	Rekonštrukcia tradičnej architektúry a zriadenie stálych expozícií z pôvodného štýlu obyvateľov jednotlivých častí obce, výber vhodných objektov, vyriešenie vlastníckych vzťahov, rekonštrukcia a vybavenie expozícií	
	Zriadenie a doplnenie expozícií významných rodákov	

3.4 Realizačná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2023 +

Realizačná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ určuje jednotlivé kroky, ktoré je potrebné pravidelne vykonávať, aby bol PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ napĺňaný a aby sa mohli dosahovať ciele stanovené v strategickej časti. PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ môže byť kvalitne napĺňaný iba za predpokladu pravidelného vyhodnocovania a sledovania plnenia opatrení a vývoja a ďalej za predpokladu napĺňania princípov: spolupráce, partnerstva, transparentnosti, otvorenosti, strategického riadenia, medzisektorovej spolupráce, komunikácie, participácie – atď.

Cieľom realizačnej časti je teda definovať:

1. základné parametre riadenia implementácie PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ ako základného strategického dokumentu PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+
 - vzťah PHSR ŽSK 2021+ k tvorbe a realizácii IÚS a IÚI ako nástrojov integrovaného územného rozvoja s využitím fondov EÚ.

Na realizačnú časť PHSR je potrebné nahliadať ako na živý dokument reagujúci na meniace sa vonkajšie aj vnútorné podmienky determinujúce miestny rozvoj. Jeho realizácia musí byť starostlivo sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný.

Realizácia PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2023+ bude prebiehať vo väzbe na akčný plán aktivít zostavený na podstave programového rozpočtu obce Vysoká nad Kysucou.

3.4.1 Merateľné ukazovatele dopadu podľa piatich strategických oblastí

Strategická oblasť 1	Ukazovateľ	Jednotka	Zdroj
Podnikanie, práca, moderná samospráva a vzdelávanie	Počet MSP na území obce	počet	ŠÚ SR
	Počet samostatne zárobkovo činných osôb	počet	ŠÚ SR
	Zamestnanosť / Nezamestnanosť	%	ŠÚ SR
	Počet zavedených spoločných úradovní	Počet	Vlastné zdroje
	Počet škôl, ktoré uplatňujú inkluzívny model vzdelávania	počet	ITMS 2014+
	Počet žiakov v ZUŠ	Počet žiakov	CVTI / vlastné zdroje

Strategická oblasť 2	Ukazovateľ	Jednotka	Zdroj
Životné prostredie	Nárast podielu vyseparovaných a zložiek z komunálneho odpadu	%	Vlastné zdroje/ ITMS 2014+
	Nárast produkcie tepelnej a elektrickej energie vyrobenej obnoviteľnými zdrojmi energie u realizovaných projektov	kWh	ITMS 2014+
	Zníženie produkcie emisií PM 10, SO ₂ , NO _x u realizovaných projektov	t/rok	ITMS 2014+
	Modernizované zberné dvory	Počet	Vlastné zdroje
	Podiel územia zaradeného do sústavy NATURA 2000	%	Zdroj SAŽP

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2023+

Strategická oblasť 3	Ukazovateľ	Jednotka	Zdroj
Dopravná a technická infraštruktúra, IKT	Dopravná nehodovosť	Počet dopravných nehôd	OR PZ v Čadci - Okresný dopravný inšpektorát
	Denné intenzity dopravy	Počet prejazdov vozidiel zameraných na meranom úseku cesty	Slovenská správa ciest
	Počet prepravených osôb VD	Počet osôb	SAD Žilina, a.s.
	Novo vybudované cyklocesty	km	Vlastné zdroje
	% územia pokryté 5G sieťou	%	ŠÚ SR

Strategická oblasť 4	Ukazovateľ	Jednotka	Zdroj
Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom	Podiel osôb, ktorým je poskytovaná sociálna služba na komunitnej úrovni na celkovom počte osôb, ktorým sa poskytujú sociálne služby	%	IROP / Vlastné zdroje
	Počet lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov primárneho kontaktu	počet	Vlastné zdroje
	Obývané nájomné byty	počet	ŠÚ SR
	Podiel dokončených bytov v roku 2028 oproti roku 2023	%	ŠÚ SR
	Počet účastníkov, ktorí absolvovali aktivity na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti	počet	ITMS 2014+

Strategická oblasť 5	Ukazovateľ	Jednotka	Zdroj
Identita a sebestačnosť, cestovný ruch, kultúra a šport	Návštevnosť ubytovacích zariadení v obci	Počet ubytovaných	ŠÚ SR
	Priemerný počet prenocovaní v obci	Počet prenocovaní	ŠÚ SR
	Počet projektov podporujúcich tradičných remeselníkov a remeselnú výrobu	Počet projektov	ITMS/ Vlastné zdroje
	Výkony kultúrno-osvetových zariadení	Počet podujatí	Ministerstvo kultúry SR
	Výkony kultúrno-osvetových zariadení	Počet účastníkov	Ministerstvo kultúry SR

3.4.2 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Garantom dokumentu je obec Korňa zastúpená svojimi orgánmi. Pri samotnej realizácii PHSR sú zainteresovaní aj ostatní aktéri regionálneho rozvoja v území, ktorí sa podieľajú na realizácii aktivít. Zoznam kľúčových aktivít je uvedený v akčných plánoch, ktoré sa budú aktualizovať v období platnosti PHSR.

Vrcholným článkom procesu implementácie PHSR obce Korňa 2023+ sú nasledujúce orgány obce:

- Zastupiteľstvo obce Korňa

Do procesu implementácie sú zapojené aj ďalšie subjekty, ako napr. SEP z územia, podnikatelia.

Hlavnými úlohami obce Korňa v rámci inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR budú najmä:

1. riadiť implementáciu akčného plánu PHSR,
2. realizovať projekty a iné aktivity naplňajúce strategické a špecifické ciele PHSR, vychádzajúc prioritne z platného akčného plánu,
3. vyčleňovať z rozpočtov členov finančné prostriedky potrebné na realizáciu aktuálnych projektov a iných aktivít,
4. podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja na území obce a koordinovať ich aktivity,
5. pravidelne monitorovať a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov,
6. aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby,
7. komunikovať poslanie a stratégiu PHSR, postup naplňania cieľov formou jednotlivých projektov a iných aktivít smerom k obyvateľom, odbornej verejnosti a inštitúciám a médiám.

3.4.3 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2023 + je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Monitoring PHSR na roky 2023+, ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja, bude realizovať obec Korňa, pričom monitorovanie a hodnotenie bude realizované členmi na úrovni jednotlivých projektov. Monitorovanie na úrovni jednotlivých projektov bude realizované formou vyhodnocovania plnenia výstupových a výsledkových monitorovacích ukazovateľov, monitorovanie na úrovni programu bude realizované na úrovni dopadových ukazovateľov v členení podľa jednotlivých strategických cieľov.

Tabuľka 24: Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce Korňa na roky 2023+

Aktivita	Termín
Monitorovanie realizácie PHSR - každoročne	Do 31.3. daného roka za obdobie k 31.12 predchádzajúceho roka - individuálne jednotliví členovia sami za seba
Hodnotenie uprostred obdobia realizácie PHSR	v roku 2025
Hodnotenie po ukončení PHSR	v roku 2029
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie PHSR	podľa potreby

Výstupom procesu monitorovania bude monitorovacia správa predložená na rokovanie OZ Korňa a následne komunikovaná prostredníctvom zvolených informačných prostriedkov odbornej aj širokej verejnosti. Pre proces monitorovania uprostred monitorovacieho obdobia a na konci monitorovacieho obdobia môže byť podľa aktuálnej potreby zriadený ad hoc monitorovací výbor zložený zo zástupcov obce, odborníkov a inštitúcií pôsobiacich na jeho území a podieľajúcich sa na regionálnom rozvoji.

3.5 Finančná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2023+

Finančný plán realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Korňa na roky 2023+ ako programu rozvoja obce vychádza z disponibilných alokácií pre územie v častiach, ktoré súvisia s napĺňaním stanovených cieľov PHSR a schopnosťou v tomto území úspešne využívať externé zdroje na účely rozvoja územia, tzv. absorpčná kapacita. Pri zohľadnení oboch podmienok determinujúcich možný odhad financií využiteľných pre napĺňanie cieľov PHSR je možné vychádzať z realistického variantu plánovaného čerpania štrukturálnych a investičných fondov EÚ, Plánu obnovy a odolnosti SR a ďalších nástrojov z centrálnych riadených programov a z národných programov pri zohľadnení špecifik obce Vysoká nad Kysucou.

3.5.1 Centrálne riadené európske programy

Okrem štrukturálnych fondov (ESIF), ktorých riadenie zdieľa EÚ a jednotlivé členské štáty, a prostredníctvom ktorých sa dnes financuje prevažná väčšina výdavkov EÚ, existuje druhý spôsob financovania z EÚ, a to prostredníctvom fondov, ktoré sú spravované centrálné a priamo Európskou komisiou alebo jej poverených inštitúcií – tzv. centrálné riadené programy. Ich finančná perspektíva bude v programovom období 2021–2027 významne narastať, avšak sú spojené s náročným procesom prípravy.

Hlavné centrálné riadené programy, ktoré sú dostupné miestnym lokálnym samosprávam patria:

PLÁN OBNOVY

Východiská Plánu obnovy obsahujú priority vlády SR a jeho jednotlivé komponenty ktoré sú navrhnuté tak, aby pomohli vyviesť slovenskú ekonomiku z krízy vyvolanej pandemiou COVID-19, akcelerovať digitálnu a zelenú tranzíciu ekonomiky, prispieť k splneniu

európskych reformných a investičných požiadaviek a aby zabezpečili základ pre dlhodobý ekonomický rozvoj SR.

Z plánu obnovy môže Slovensko čerpať takmer 6 miliárd eur.

Plán obnovy je postavený na nasledujúcich piatich oblastiach:

1. Zelená ekonomika (obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra; obnova budov; udržateľná doprava; dekarbonizácia priemyslu; adaptácia na zmenu klímy) – plánovaná alokácia 2,3 mld. EUR
2. Vzdelávanie (dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch; vzdelávanie pre 21. storočie; zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl) – plánovaná alokácia 0,9 mld. EUR
3. Veda, výskum, inovácia (efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja, inovácie a digitálnej ekonomiky; lákanie a udržanie talentov) – plánovaná alokácia 0,7 mld. EUR
4. Zdravie (moderná a dostupná zdravotnícka starostlivosť; humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie; dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť) – plánovaná alokácia 1,5 mld. EUR
5. Efektívna verejná správa a digitalizácia (zlepšenie podnikateľského prostredia; reforma justície; boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva; zdravé verejné financie; digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)) –plánovaná alokácia 1,1 mld. EUR

REACT: EU

REACT-EU (Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe) je iniciatíva, ktorá predstavuje ďalšiu fázu a rozšírenie reakcie na krízu a opatrení na nápravu dôsledkov tejto krízy realizovaných prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus plus. Prispieje k zelenej, digitálnej a odolnej obnove hospodárstva. REACT-EU dopĺňa do existujúcich programov politiky súdržnosti nové dodatočné zdroje a neuskutočňuje sa na úkor žiadneho iného programu ani neodčerpáva zo zdrojov plánovaných na budúce roky. Celkovo by Slovensko z európskeho protikrizového nástroja malo dostať až 780 miliónov eur

FONDY EHP A NÓRSKA

V minulom období boli podporené projekty zamerané na oblasť kultúry, občianskej spoločnosti, dobrej správy vecí verejných, základných práv a slobody, a ďalej na oblasť

životného prostredia, energetiky, zmeny klímy a nízkouhlíkového hospodárstva. V nasledujúcom období do roku 2027 je možné opätovne počítať s Nóorskymi fondmi.

EPC FINANCOVANIE

Hlavným predmetom energetických služieb so zaručeným výsledkom (Energy Performance Contracting - EPC) je návrh, projektovanie a realizácia investičných úsporných opatrení v existujúcej budove, areáli alebo inej prevádzkovej jednotke vrátane energetického manažmentu. Investičné náklady hradí dodávateľ, úsporné opatrenia sú niekoľko rokov splácané z dosiahnutých úspor. Táto metóda je predovšetkým vhodná pre štátne inštitúcie a organizácie, pre kraje, mestá, obce a ich príspevkové organizácie.

MODERNIZAČÝ FOND

Hlavným cieľom Modernizačného fondu je podporiť členské štáty modernizáciou a dekarbonizáciou ich energetických systémov. Modernizačný fond bude podporovať projekty, ktoré pomôžu splniť ciele pre znižovanie emisií skleníkových plynov, zvyšovanie energetickej účinnosti a rozvoja obnoviteľných zdrojov energie.

Ineterreg Europe, Interreg Central Europe, Interreg Danube

Podpora je zameraná na všetky tematické ciele kohéznej politiky od výskumu a inovácií, životného prostredia, klimatických zmien, sociálnej problematiky, dopravy a mobility až k previazaným oblastiam integrovaného rozvoja.

MEDZINÁRODNÝ VIŠEGRÁDSKY FOND

Medzinárodný Visegrádsky fond (The International Visegrad Fund) je medzinárodná donorská organizácia založená na podporu regionálnej spolupráce v rámci Visegrádskeho regiónu (V4) i medzi regiónom V4 a ďalšími krajinami, regiónom západného Balkánu a Východného partnerstva.

Medzi ostatné kľúčové centrálné riadené programy patria:

- **Horizont Európa/Horizon Europe** (veda, konkurencieschopnosť, inovácia),
- **Connecting Europe Facility - CEF** (Nástroj pre prepojenie Európy – transeurópska dopravná, energetická a digitálna infraštruktúra),
- **Erasmus+** (vzdelávanie/odborná príprava, mládež, šport),

- **Kreatívna Európa/Creative Europe** (delí sa na dve časti: Kultúra a Media; kultúrna a jazyková rozmanitosť, kultúrne dedičstvo a konkurencieschopnosť, audiovizuálna tvorba),
- **CERV/Citizenship, Equality, Rights and Values** - Práva a hodnoty, nahradil program Europe for Citizens/Európa pre občanov, podporuje európske práva, hodnoty, rovnosť a participáciu občanov),
- **LIFE** (životné prostredie, zmena klímy),
- **Program pre jednotný trh** (bezpečnosť potravín, ochrana spotrebiteľa, konkurencieschopnosť MSP, efektívny jednotný trh, európske štatistiky, účinné štandardy),
- **Program na podporu reforiem** (správa verejných rozpočtov, podnikateľské prostredie, vzdelávanie a odborná príprava/sociálna oblasť, životné prostredie/energetika),
- **InvestEU** (udržateľná infraštruktúra, výskum/inovácia/digitalizácia, malé a stredné podniky – MSP, sociálne podnikanie a zručnosti),
- **Digitálna Európa** (výkonná výpočtová technika, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť a dôvera, pokročilé digitálne zručnosti, využitie digitálnych kapacít a interoperabilita),
- **European Solidary Corps** (solidarita a podpora tretím krajinám).

3.5.2 Národné operačné programy

Operácie financované z EFRR (cieľ a Investovanie pre rast a zamestnanosť), ESF+, KF a FST budú realizované prostredníctvom jedného Programu Slovensko na obdobie 2021–2027 (OP Slovensko). Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPSR) bude riadiacim orgánom pre Strategický plán SPP 2023–2027 a bude zodpovedné za jeho prípravu, ako aj za implementáciu ENRAF a zároveň riadiacim orgánom pre Operačný program Rybné hospodárstvo na roky 2021–2027 (*Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021–2027*).

PROGRAM SLOVENSKO

Celková alokácia Programu Slovensko na programové obdobie 2021–2027 činí **12,59 mld. EUR**, ktorá je v programe rozdelená v rámci piatich cieľov politik a ich jednotlivých priorít (viz nasledujúca tabuľka). Najväčšia alokácia presahujúca 2 mld. EUR je pridelená na prioritu Doprava (2,18 mld. EUR) a prioritu Životné prostredie (2,12 mld. EUR). Pre Fond spravodlivej transformácie, ktorý spadá po prioritu 6 bolo vyčlenených celkom 0,44 mld. EUR.

V rámci OP Slovensko je pre regionálny rozvoj pre implementáciu Integrovaných územných stratégií (IUS) krajov a Území mestského rozvoja vyčlenená časť finančných prostriedkov, ktoré budú implementovať samosprávne kraje a UMR. Pre Žilinský samosprávne kraj je vyčlenený podiel cca 100 000 000,- EUR, ktorý kraj prerozdelení do jednotlivých regiónov ŽSK.

Tabuľka 25 : Rozdelenie alokácie v rámci priorit Programu Slovensko

Priorita	Celkom EFRR/Kohézny Fond/ESF+	z toho			
		EFRR	Kohézny Fond	ESF+	FST
Cieľ politiky 1: Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa vďaka presadzovaniu inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT					
1P1: Veda, výskum a inovácie	1 778 050 000 €	1 778 050 000 €	0 €	0 €	0 €
1P2: Digitálna pripojiteľnosť	112 100 000 €	112 100 000 €	0 €	0 €	0 €
Cieľ politiky 2: Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility					
2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia	1 306 549 999 €	1 203 560 749 €	102 989 250 €	0 €	0 €
2P2: Životné prostredie	2 030 497 280 €	1 222 998 360 €	807 498 920 €	0 €	0 €
2P3: Udržateľná mestská mobilita	890 600 000 €	590 500 000 €	300 100 000 €	0 €	0 €
Cieľ politiky 3: Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility					
3P1: Doprava	1 999 903 170 €	789 315 000 €	1 210 588 170 €	0 €	0 €
Cieľ politiky 4: Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa implementujúca Európsky pilier sociálnych práv					
4P1: Adaptabilný a prístupný trh práce	527 471 548 €	4 206 450 €	0 €	523 265 098 €	0 €
4P2: Kvalitné inkluzívne vzdelávanie	623 293 550 €	269 893 550 €	0 €	353 400 000 €	0 €
4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu	241 606 000 €	50 000 000 €	0 €	191 606 000 €	0 €
4P4: Záruka pre mladých	283 969 292 €	0 €	0 €	283 969 292 €	0 €
4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby	1 169 957 946 €	556 750 000 €	0 €	613 207 946 €	0 €
4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít	269 000 000 €	99 000 000 €	0 €	170 000 000 €	0 €
4P7: Sociálne inovácie a experimenty	68 153 000 €	0 €	0 €	68 153 000 €	0 €
4P8: Potravinová a materiálna deprivácia	68 153 000 €	0 €	0 €	68 153 000 €	0 €
Cieľ politiky 5: Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív					
5P1: Moderné regióny	403 637 715 €	403 637 715 €	0 €	0 €	0 €
Priorita 6: Fond spravodlivej transformácie					
6P1: Fond spravodlivej transformácie	440 658 242 €	0 €	0 €	0 €	440 658 242 €
Priorita 7: Technická pomoc					
7P1-7P4 Technická pomoc	380 134 191 €	225 597 206 €	51 632 243 €	84 543 983 €	18 360 759 €
SPOLU	12 593 734 933 €	7 305 609 030 €	2 472 808 583 €	2 356 298 319 €	459 019 001 €

Zdroj: Program Slovensko verzia 1.0 (apríl 2022)

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE INTERREG 2021–2027 POĽSKO – SLOVENSKO

Program sa sústreďuje na štyri najdôležitejšie témy pre spoluprácu:

- životné prostredie a prispôsobenie zmene klímy,
- kultúrne a prírodné dedičstvo, udržateľný cestovný ruch,
- cezhraničná mobilita,
- spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia.

Tabuľka 26 : Alokácie z programu Interreg Poľsko – Slovensko

Prioritná os (PO)	Názov PO	Celková alokácia z EFRR bez technickej pomoci
1.	K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie	24 830 251,00 €
2.	Prepojenejšie pohraničie	23 005 741,00 €
3.	Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie	62 649 562,00 €
4.	Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia	10 342 917,00 €
Spolu		120 828 471,00 €

Zdroj: Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021–2027 Poľsko – Slovensko (december 2021)

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE INTERREG 2021-2027 SLOVENSKO – ČESKO

Kľúčové problémy, na ktoré sa Program zameria, sú:

- **Životné prostredie**
 - manažment katastrof
 - prispôsobenie ekosystémov na klimatické zmeny
 - zachovanie a obnova biodiverzity
 - znižovanie znečistenia
- **Vzdelávanie**
 - výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na
 - všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo
- **Kultúra a cestovný ruch**
 - zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva
 - produkty cestovného ruchu a ich propagácia
- **Inštitucionálna spolupráca**
 - spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách prihraničného územia
- **Miestne iniciatívy – Fond malých projektov**
 - vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane
 - činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity

Tabuľka 27 : Alokácie v rámci prioritných os z programu Interreg SR-ČR

Prioritná os (PO)	Název PO	Celková alokácia z EFRR bez technickej pomoci
1.1	Životné prostredie	19 935 420,00 €
2.1	Vzdelávanie	7 176 751,00 €
2.2	Kultúra a cestovný ruch	43 060 507,00 €
3.1	Inštitucionálna spolupráca	4 784 501,00 €
3.2	Miestne iniciatívy	4 784 501,00 €
Spolu		79 741 680,00 €

Zdroj: Program cezhraničnej spolupráce Interreg Slovensko – Česko 2021–2027 (4. 4. 2022)

3.5.3 Finančný plán

Finančný plán čerpania finančných prostriedkov pre investičné a neinvestičné aktivity zohľadňuje zdroje, pri ktorých predpokladáme využiteľnosť pre obec Korňa. Jedná sa o plán čerpania EŠIF v rámci OP Slovensko, plán čerpania programov Ineterreg SK-CZ a Interreg PL-SK. V neposlednom rade sa nesmú opomínať vlastné zdroje, vrátane rozpočtov obce, ktoré budú spolufinancovať všetky rozvojové aktivity aj z vlastných zdrojov. Ich uplatnenie bude monitorované v dielčích monitorovacích správach na základe dostupných údajov.

Tabuľka 28: Indikatívny časový plán čerpania EŠIF v rámci Programu Slovensko 2021–2027

EŠIF	2021	2022	2023	2024	2025	2026*	2027*	Spolu
EFRR	0 €	1 173 096 016 €	1 212 573 387 €	1 262 046 622 €	1 314 392 235 €	1 142 559 581 €	1 200 941 189 €	7 305 609 030 €
ESF+	0 €	378 313 907 €	391 056 708 €	407 018 334 €	423 924 377 €	368 545 130 €	387 439 863 €	2 356 298 319 €
FST	0 €	162 320 974 €	164 928 335 €	35 449 653 €	36 023 467 €	29 849 788 €	30 446 784 €	459 019 001 €
KF	0 €	397 043 175 €	410 410 121 €	427 157 169 €	444 888 995 €	386 752 586 €	406 556 537 €	2 472 808 583 €
ENRAF	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Spolu	0 €	2 110 774 072 €	2 178 968 551 €	2 131 671 778 €	2 219 229 074 €	1 927 707 085 €	2 025 384 373 €	12 593 734 933 €

*Rok 2026 a 2027 zahŕňa finančné rozpočtové prostriedky vrátane sumy flexibility.

Zdroj: Program Slovensko verzia 1.0 (december 2021)

Tabuľka 29 : Indikatívny časový plán čerpania EŠIF v rámci cieľa Európska územná spolupráca (cezhraničná spolupráca) - program Interreg PL-SK a program Interreg SR-ČR (vrátane Technickej pomoci)

Názov programu	EŠIF	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Interreg Poľsko – Slovensko	129 284 462 €	17 390 306 €	17 738 112 €	18 092 874 €	18 454 732 €	18 823 827 €	19 200 303 €	19 584 309 €
Interreg Slovensko – Česko	85 323 597 €	11 477 044 €	11 706 585 €	11 940 717 €	12 179 531 €	12 423 121 €	12 671 584 €	12 925 016 €
Spolu	214 608 059 €	28 867 350 €	29 444 697 €	30 033 591 €	30 634 263 €	31 246 948 €	31 871 887 €	32 509 325 €

Zdroj: PHSR ŽSK 2021+